

Neročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate. Sarajevo št. 7563. Zagreb št. 39.011. Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Mir v Sredozemlju

Včeraj, dne 16. novembra, je vendar le stopil v veljavo sporazum, ki sta ga že dne 16. aprila — torej pred polnimi sedmimi meseci — v Rimu podpisala v imenu Italije italijanski zunanji minister grof Ciano, in v imenu Anglije njen veleposlanik v Rimu lord Perth. Sedem polnih mesecev je torej trajalo, preden so bili izpolnjeni vsi pogoji za uveljavljanje pogodbe, ki dejansko ni nič drugega kakor mirovna pogodba med najstarejšim imperijem na svetu in najmlajšim — italijanskim — tekmečem. Oklevanje bi bilo verjetno še trajalo nekaj časa, da niso zadnji srednjeevropski dogodki imeli svojega blagodejnega učinka tudi na razvoj angleško-italijanskih odnosov. Oba imperija, angleški in italijanski, se sicer na sredozemskem in afriškem prostoru nevarno križata, toda eden kakor drugi ne sme biti zaposlen samo tamkaj, marveč ju oba enako kličejo velike naloge tudi drugam. Anglija in Italija se ne moreta in ne smeta izčrpati v medsebojni borbi za prvenstvo v Sredozemskem morju in v Afriki, ker bi sicer utegnili doživeti, da bi tretje sile njun prepričanje izrabile in zasedle postojanke, ki jih imata Italija prav tako kakor Anglija interes braniti. Srednje-evropski dogodki, ki so pokazali na porajanje novih sil in novih imperialnih teženj, so torej pospešili razčiščevanje odnosov med Anglijo in Italijo ter po svoje pomagati pospešiti zblizanje med njima, da bi se mogli obe, Italija in Anglija, kakor hitro se bosta čutili varni druga pred drugo, posvetiti obrambi njunih življenjskih interesov drugod, kjer so tudi ogroženi! Italija n. pr. v srednji Evropi in na Balkanu, Anglija pa na številnih ranjenih točkah svojega svetovnega imperija.

Sporazum, podpisan pred sedmimi meseci, ki je zdaj stopil v veljavo, je tolikšnega obsega, da je prav, če si pokličemo nazaj v spomin njegova najbolj pomembna poglavja. Grof Ciano in lord Perth sta takrat v Rimu podpisala cel kup listin, menda toliko, kot jih ne pozna nobena druga pogodba v zgodovini diplomacije. Podpisala sta vsega skupaj osem pogodb in eno izjavo, izmenjala šest pism in postavila na čelo vse mirovne zgradbe še posebej protokol. Kaj sta Italija in Anglija nameravali doseči? Italija je imela eno glavno skrb, da dobi od Anglije priznanje zasedbe Abesinije ter vsa potrebna jamstva, da njena zveza z abesinskim cesarstvom ne bo nikoli ogrožena, meje njenega afriškega imperija pa, vsaj kolikor se tiče angleške sosesčine, varne pred vsakim napadom. Angliji pa je bilo mnogo na tem ležeče, da bi Italija nikoli ne ovirala njene pomorske poti skozi Sredozemsko morje, Sueški prekop, Rdeče morje in dalje proti Indiji, ter da bi angleške kolonije v Afriki in na arabskih tleh ne živele v strahu pred morebitnim italijanskim napadom. V glavnem je torej šlo za mirno ureditev medsebojnih vojaško-političnih in trgovsko-političnih odnosov na vsem ogromnem prostoru, ki obsega Sredozemsko morje od gibraltarskih očin v Španiji pa do Sueškega prekopa, nadalje prostor na obeh obalah Rdečega morja od Egipta pa do srednjeafriških kolonij Tanganika in Kenja. Na vsem tem velikanskem prostoru se je pojavila italijanski imperij kot nova tvorba, ki hoče živeti in ki tako rekoč pri vsakem svojem dihljaju zadene ob angleško imperialno posest, ki se kar ne more privaditi na tega novega prišleca, ki bi rad zajemal iz sklade, iz katere je od sedaj Anglija zajemala sama. Anglija je imela samo dva izhoda: ali da italijanski imperij ob rojstvu zatire, ali pa da mu da rasti, se mu umakne in napravi ob sebi prostora zanj. Prvo se ni zgodilo. Ne bomo rekli, da se Anglija s to mislijo ni pečala. Če je ni uresničila, bomo danes rekli, da je ni mogla. Zakaj, to je drugo vprašanje. Italijanski imperij se je vgnezdil v osrčje angleške posesti proti volji Anglije. Toda če ga je že enkrat pustila zaživeti, odnosno njegove rasti ni mogla preprečiti, potem ni preostajalo drugega, kakor se mu prilagoditi in sporazumno z njim urediti način pametnega sožitja. To je tudi smisel velikonočnih sporazumov med Italijo in Anglijo na vsem velikanskem prostoru, kjer se oba imperija drug drugega dotikata.

Od danes naprej smemo reči, da je sredozemsko in severnoafriško področje pomirjeno. Obe državi bosta spoštovali obstoječe razmerje moči na Sredozemskem morju in bosta skupno nastopili, da preprečita vsako spremembo. Kakšna nova tretja sila se torej na Sredozemskem morju ne bo mogla več pojaviti. Obe državi tudi druga drugi ne bosta delali vojaških zadržev. Ne bosta vzdrževali v svojih kolonijah premočnih vojaških sil, ne bosta gradili utrd ob obalah Sredozemskega morja ali na njegovih otokih, niti v Egiptu, Sudanu, Kenji in v Libiji. Vsako leto v januarju bosta druga drugi vestno in lojalno sporočili gibanje vojaških moči na teh področjih. Obe državi bosta spoštovali neodvisnost Saudove Arabije in Italija še posebej obljubila, da se ne bo vmešavala v ostale arabske države ali iskala tamkaj kakšnega vpliva. Arabski polotok je torej za Anglijo zavarovan, v kolikor se tiče Italije. Obe državi bosta prenehali s propagando druga proti drugi in je s tem Angliji odvzet velik kamen od srca, v kolikor se tiče Egipta in Palestine. Italija bo v svojem abesinskem cesarstvu upoštevala angleške vodne pravice in ne bo v svojih afriških kolonijah vzdrževala nobene stalne vojske domačinov. Anglija pa slovesno ponavlja, da ostane Sueški prekop svoboden, kakor je zapisano v pogodbi z dne 29. oktobra l. 1888. Med Italijo,

Štiri velesile se potegujejo za naklonjenost Romunije Nemčija, Anglija, Francija in Italija tekmujejo za surovine

Bukarešta, 16. nov. TG. V romunskih političnih in gospodarskih krogih so zelo zadovoljni z razvojem zunanje-političnega položaja Romunije, ki je zadnje čase stopila v ospredje zanimanja evropskih velesil.

Nedavno je bila Romunija počaščena z obiskom nemškega gospodarskega ministra dr. Funka, ki je dal upov polne izjave glede bodočega nemškega gospodarskega zanimanja za Romunijo, ki da je kakor nalašč ustvarjena za to, da postane trg za nemško industrijsko blago, med tem ko Nemčija lahko kupi ves romunski pridelek na živilih in surovinah.

Sedaj se nahaja v Londonu romunski kralj Karel, ki ga spremlja gospodarski izvedenec. V Londonu bodo podpisali posojilo 15 milijonov funtov (t. j. 3 in pol milijarde din), ki ga Anglija radevolje izroča Romuniji, da bi z njim okreplila svoje odnose z Anglijo, ki je pripravljena pokupiti romunski petrole, romunski armadi poslati orožje in urediti prometne zveze.

V Bukarešto je prišlo te dni zelo močno odposlanstvo francoskih gospodarskih ljudi, ki jih vodi osebno načelnik za trgovinske pogodbe v francoskem zunanem ministrstvu Alphand. Francija želi osvežiti gospodarske zveze z Romunijo in z ostalimi južnovzhodnimi državami in je po izjavah voditelja te skupine pripravljena doprinesiti večje žrtve, da bi se francosko blago zopet uveljavilo na romunskem trgu in da bi romunske surovine prišle na francoska tržišča. Ni še znano, če so med temi obljubljenimi žrtvami mišljena tudi denarna posojila.

Končno smo na merodajnih mestih izvedeli, da se pripravlja na odhod v Romunijo tudi italijanska delegacija, ki hoče začeti z romunsko vlado pogajanja za novo trgovinsko pogodbo, ki naj bolj utrdi gospodarsko povezanost med Romunijo in italijanskim imperijem. Italija že precej trguje z Romunijo in je pripravljena trgovinske odnose še okrepiti. Predvsem zanima Italijo petrole.

V tukajšnjih političnih in gospodarskih krogih smatramo tekmo, ki se je med velesilami začela za prvenstvo na romunskem trgu, kot dobro znamenje za napredek države, in kot najboljšo jamstvo za njeno politično varnost. Romunska zunanja politika bo to upoštevala in se bo ogibala vsakega političnega oslonca na katerokoli ideološko skupino v Evropi, v dobri veri, da so koristi države najbolj zavarovane, ako Romunija poskuša vsem enako postreči s svojim naravnim bogastvom.

Poluraden glas o francoskih interesih v Romuniji, Jugoslaviji in Bolgariji

Pariz, 16. nov. AA. Havas: Ravnatelj oddelka za trgovinska pogajanja in pogodbe Alphand je zapustil anochi Pariz na čelu gospodarskega odposlanstva, ki bo v enem mesecu obiskalo Bukarešto, Solijo in Belgrad. Veliki preobrati, ki so v zadnjih mesecih zadeli Srednjo Evropo, ustvarjajo potrebo, da se trgovinski odnosi Francije z njenim tržiščem v tem delu Evrope preurede. Francija je naložila velike investicije v teh krajih, ki jih je treba sedaj zavarovati in ohraniti. Kar se tiče trgovine, mora Francija obdržati svoj položaj, vendar pa ne gre tu za kako konkurenco ali za kakšno drugo namero, ker so te države srednje Evrope agrarne ter Francija na njih ni tako hudo interesirana. Pogajanja bodo na-

letela na številne težave, posebno v vprašanju plačevanja. Odnos franka do valut teh držav Franciji onemogoča, da bi kupovala blago na teh tržiščih. Klirinški sistemi so pripeljali do ogromnih zastankov v plačevanju. Na podlagi tega bo imelo gospodarsko odposlanstvo to nalogo, da najprej zagotovi pravilno funkcioniranje plačilnih sporazumov in da omogoči zboljšanje izmenjave blaga. V tem smislu bodo sklenjeni novi sporazumi z Romunijo in Bolgarijo. V Jugoslaviji pa bo odposlanstvo pripravilo vse potrebno za novo konferenco v Parizu, na kateri se bosta pogajali obe vladi. To je vseboval že zadnji sporazum med Jugoslavijo in Francijo.

Kralj Karel v Angliji

London, 16. novembra. AA. Reuter: Na večerajšnjem svečanem banketu je kralj Jurij dvignil čašo na zdravje kralja Karela in prestolonaslednika Mihaela, ter za blagostanje in napredek romunskega naroda. V svoji zdravici je kralj Jurij poudaril tesne vezi med Romunijo in Anglijo za časa svetovne vojne ter dejal nato tole: »Prepričan sem, da bodo ti priručni odnosi obstojali

tudi v bodoče in da bodo služili interesom, ki vežejo oba naša naroda.»

V odgovoru je kralj Karel dejal med drugim: »Posebno sem srečen, ko vidim, da je moj obisk nudil dragoceno priložnost za potrditev prijateljstva, ki veže že toliko let obe naši državi.»

Romunski kralj Karel in prestolonaslednik vojvoda Mihael sta bila danes gosta pri sprejemu, ki ga je njima na čast priredil londonski župan z občinskimi odbori. Visoka gosta sta se vozila v odprti kočiji. Kralj Karel je odzdravljaj množici, ki ga je po ulicah pozdravljala vkljub dežju, ki je padal. Kočije, v katerih so se vozili gostje, so spremljali gardisti. Kosila so se udeležili še lord Runciman, lord Halifax in več članov vlade, maršal Gorth, načelnik imperialnega generalštaba, letalski maršal, prvi lord admiralitete in drugi visoki vojaški in civilni odličniki.

London, 16. novembra. e. Listi še zmeraj ugibajo o posledicah potovanja kralja Karla v London. Nekateri listi pišejo, da se bodo prekinila pogajanja med Romunijo in Nemčijo za novo trgovinsko pogodbo in pa da bo Anglija dala Romuniji 25 milijonov funtov posojila za vojne namene.

Madžarska želi „dobrih odnosov z Jugoslavijo“

Budimpešta, 16. novembra. AA. MTI: Imre dy je sestavil svojo novo vlado, ki je podobna prejšnji. Spremembe so sledeče: Trgovinski minister Kundel opravlja dolžnost tudi ministra za industrijo in je zamenjal Bornemisza. — Kmetijski minister je grof Teleky, ki je vstopil na mesto Stranjanskya. Pravosodni minister je postal Tasmady Nagy namesto dosejdanega Mihedza. General Bartha je postal vojni minister in je zamenjal generala Ratza, vodja madžarske stranke in novo priključenih krajev Jaroš je postal minister brez listnice.

Sinoči je imel Imre dy velik govor o zunanji politiki, kjer je poudaril dejstvo, da je bila glavna smer nica madžarske zunanje politike podana že prej v

izjavah zunanjega ministra Kanye in njega samega. Nato pa je dejal: Vsebinska te izjave je bila ta, da bi imeli ponoven razlog približati se našim prijateljem. V zadnjih dneh se je z vidnimi rezultati pokazala resničnost odnosov, ki obstoje med Madžarsko in prijateljskimi državami. Naša zunanja politika se mora še bolj prilagoditi politiki osi Rim-Berlin. Poleg tega moramo razviti še boljše zveze z našo staro prijateljico Poljsko ter najti poti, po kateri bi Madžarska mogla napredovati v harmoniji z drugimi državami, med katerimi je tudi Jugoslavija, s katero želi, da bi se čimprej še bolj razširili in poglabili že do zdaj dobri odnosi.

Kdo bo pomagal Judom Amerika in Anglija se pogajata o načinu pomoči

London, 16. novembra. I. Chamberlain se po nekih vesteh izrerno peča z judovskim vprašanjem. Pravijo, da so mu judovski prijatelji predložili več širokopoteznih načrtov, ki naj bi v zadostni meri rešili predele judovsko vprašanje. S tem v zvezi so tudi razgovori ameriškega poslanika v Londonu Kennedyja z ministrom za kolonije in dominione Mac Donaldom. Gre namreč za angleško-ameriško sodelovanje in predvsem za finančno plat, kako spraviti na varno na tisoče judovskih beguncev, katerih število vedno bolj narašča. Verjetno je, da bodo protijudovsko po-

litiko začele tudi druge države, katere so do sedaj nasproti judovskemu vprašanju bile še nevtalne.

Mednarodna organizacija?

Haag, 16. novembra. AA. Havas: Storjen je prvi korak za ustanovitev mednarodnega društva za kolonizacijo Judov. Ta organizacija namerava podvzeti vse potrebne ukrepe za izseljevanje Judov iz Srednje Evrope in olajšanje njihove naselitve v gotovih pokrajinah. Pravila tega društva so že izdelana, ter prispevki, ki so bili do zdaj zbrani, presegajo milijon goldinarjev.

Judje v Nemčiji

Berlin, 16. nov. AA. DNB: Nemški gospodarski minister Funk je imel sinoči govor, v katerem se je med drugim dotaknil tudi judovskega vprašanja. V glavnem je povedal tole:

Judov za zdaj ni mogoče izključiti iz javnega življenja in jim je bilo zato dovoljeno, da v nemškem gospodarstvu delajo in žive. Od 7 milijard mark, kolikor imajo Judje vsega premoženja v Nemčiji, sta dve milijardi prišli že v nemške roke. Dozdaj izvršene priprave obetajo, da bodo Judje sčasoma popolnoma izključeni iz nemškega gospodarskega življenja.

Premoženje Judov v Italiji

Rim, 15. nov. AA. DNB: Na podlagi novih italijanskih zakonov o Judih zbirajo po vsej Italiji podatke, da bi točno ugotovili, koliko nepremičnega premoženja imajo Judje v Italiji. Prvi podatki so pokazali, da premoženje Judov v dveh večjih mestih v severni Italiji, v Milanu in Turinu, predstavlja vrednost nad 2 milijardi lir. To dejstvo je toliko bolj pomembno, ker je italijanskim Judom dovoljeno imeti v omejeni meri nepremično premoženje. Samo v Milanu bo moralo 90 odstotkov tamkajšnjih Judov, ki so italijanski državljani, zmanjšati svojo posest.

Protest Vatikana

Rim, 16. nov. I. »Osservatore Romano« je z ozirom na nove rasne zakone fašistične vlade, po katerih je zakon italijanskega državljanca ali državljanke arijskega porekla z nearijem neveljav in prepovedan, objavil članek, v katerem protestira proti temu zakonu. »Osservatore Romano« se pri tem sklicuje na besedilo 1929. leta sklenjenega (Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved: Spremenljivo. Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno in megleno vreme bo trajalo še naprej na severni polovici. V ostalih delih države pa bo še večji del vedro. Toplota se ne bo bistveno spreminjala.

Mir med Anglijo in Italijo Sredozemski sporazum je stopil v veljavo

Rim, 16. novembra. AA. Havas: Angleški veleposlanik lord Perth je prišel ob 11 dopoldne v palačo Chigi ter obvestil italijansko vlado o priznanju italijanskega cesarstva v Abesiniji. Grof Ciano je takoj sprejel lorda Pertha, ki je potem izročil prepise poverilnic, s katerimi ga angleški kralj postavlja za veleposlanika pri kralju Italije in cesarju Abesinije. Grof Ciano je izrazil angleškemu poslaniku zadovoljstvo italijanske vlade in svoje prepričanje, da se s

Anglijo in Egiptom pa se sklene pogodba o prijateljski sosesčini. Zastopnik angleškega imperija pa se bo italijanskemu vladarju poklonil kot cesarju italijanskega imperija.

Sporazum bo rodil celo vrsto čisto naravnih posledic, ki so popisane tudi v začetnem protokolu. Tako se bodo takoj začela trgovinska pogajanja, ki bodo Angliji omogočila sodelovanje pri izkoriščevanju naravnih bogastev v Abesiniji. Italija pa bo v najkrajšem času pristopila k angleško-nemški pomorski pogodbi iz l. 1936, kjer je natančno določeno razmerje med posameznimi brodovji, kar bo v veliki meri ukinilo tekmo v oboroževanju na morju. Nadalje bo sporazum imel svoj vpliv na razvoj dogodkov v Španiji, kjer Italija neha biti tekmeec Anglije. Končno pa se bo kmalu videlo, da je Anglija dosegla isto, kar se je v osemdesetih letih prejšnjega stoletja posrečilo v pogledu Egipta. Takrat je Francijo odrinila iz tega dela Afrike in jo usmerila v Marok. Zdaj pa je mlade sile italijanskega imperija zaustavila na svojih mejah, v dobri veri, da bodo silile v drugo smer, kjer je odpor manjši, odnosno kjer nobenega ni. Za zgodovino bo morda ta poslednji uspeh še najbolj usodnega pomena.

tem zaključuje poglavje neprimetne napetosti med obema državama, med katerima je prej vladalo priščno prijateljstvo.

O obisku je bilo izdano sledeče uradno sporočilo: Zunanji minister grof Ciano je sprejel angleškega veleposlanika lorda Pertha, ki mu je pri tej priložnosti uradno sporočil, da je angleška vlada izdala sklep, s katerim priznava italijansko suvereniteto nad Abesinijo, in da bo zaradi tega angleški veleposlanik v Rimu ponovno akreditiran pri kralju Italije in cesarju Abesinije. Grof Ciano je sprejel to sporočilo na znanje in zaprosil lorda Perth, naj obvesti angleško vlado, da italijanska vlada visoko ceni to dejanje.

Skupna izjava

Rim, 16. novembra. e. Danes popoldne ob 17 je bila v italijanskem zunanem ministrstvu, v palači Chigi, podpisana skupna italijansko-angleška izjava o tem, da stopa v veljavo pogodba med Italijo in Anglijo, ki je bila izdelana in podpisana v aprilu 1938. Izjava namreč poudarja, da so izpolnjeni vsi pogoji, da lahko stopi pogodba v veljavo.

Izjava je bila danes podpisana na zelo slovesen način v dvorani Zmaga. V dvorani so čakali lorda Perth zunanji minister grof Ciano, minister za kulturo in propagando Alfieri, egiptovski odpravnik poslov in več vodilnih uradnikov zunanega ministrstva. V vstanki dvorani so bili zbrani italijanski in tuji častniki. Podpis je bil odpravljen zelo hitro in je lord Perth ob 17.15 zapustil zunanje ministrstvo. Grof Ciano pa je takoj odnesel listine Mussoliniju v Beneško palačo.

Obenem z izjavo o veljavnosti pogodbe sta angleški in italijanski državnik podpisala tudi izjavo egiptski vladi o režimu jezera Tana v Abesiniji in o Sueškem kanalu. Ta dodatna izjava je bila takoj dostavljena egiptskemu odpravniku poslov s posebnim spremnim pismom za egiptsko vlado.

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega konkordata med Italijo in sv. stolico, v katerem čl. 34. določa: »Italijanska država priznava z vsemi civilnimi učinki zakrament zakona, ki je bil sklenjen in ki odgovarja kanoničnemu pravu.« Cerkev, piše vatičansko glasilo, itak sama svari pred zakoni z osebnimi, ki niso katoliške vere. Zaradi tega pozna kanonsko pravo tudi zadržki, ki takim zakonom nasprotujejo. So zadržki, ki prepovedujejo zakon med katoličanom in nekrščeno osebo (Judi, pogani) in so zadržki, ki prepovedujejo sklenitev zakona med katoličani in med sicer krščeni osebnimi, ki pa niso katoliške (krivoverci, razkolniki). Od teh zadržkov daje Cerkev dispenco samo iz važnih razlogov in če je katoliškemu zakonskemu drugu dano zadostno jamstvo, da bo lahko v zakonu živel v svoji veri in da bodo tudi vsi otroci brez izjeme krščeni in katoliško vzgojeni.

Vladni dekret od 10. novembra pa prepoveduje in proglašja za neveljavni sleherni zakon med italijanskimi državljani arijskega plemena in osebnimi, ki pripadajo drugi rasi. Nobena izjema ni določena in tudi nobena dispensa. Javno je, da ta najnovejši italijanski zakon ni v skladu s kanoničnim pravom. Poudarjamo, pravi list, da je Cerkev pred takimi zakoni vedno svarila, ni pa njeno svarilo imelo značaja pritiska ali siljenja. Toda ako sta se dva pripadnika različnega plemena odločila, da se poročita in sta zaradi tega tudi vse storila, da se osvobodita vseh kanoničnih zadržkov, Cerkev ne more samo zaradi tega, ker pripadata različnemu plemenu, odkloniti svoje asistence pri sklepanju takega zakona. Skoraj 10 let se je v tem smislu postopalo in država v smislu konkordata ni ugovarjala. Sedaj pa prelamlja z novo zakonodajo na enostranski način pogodbo, ki je bila dvostranska. Vatičansko glasilo pripominja, da je to tembolj mučna zadeva, ker je sv. oče osebnim, preden so bili plemenski zakoni sprejeti, s posebnim pisanjem interveniral tako pri Musoliniju, kakor pri kralju. Toda kakor se sedaj vidi, brezuspešno. »Značajni ljudje, tako zaključuje članek, so bridko presenečeni, ko vidijo, kako se enostransko prelamlja konkordatna določila. To načelno vprašanje ima velik pomen.«

Vsa desna obala Ebra v Francovih rokah

Salamanca, 16. nov. Glavno poveljstvo poroča: Navarske čete generala Valine so zasedle Asco in pri tem zajele 636 ujetnikov.

Po drugih vesteh je tudi Asco, ki je pomembno pokrajinsko mesto ob Ebru, po veliki večini v razvalinah. Še jutraj je eksplodirala velika zaloga benecina, ki je napravila veliko škodo in povzročila več požarov. Rdeče čete so se v jutranji megli, ki v tem času nastopa nad reko, po veliki večini že umaknile čez Ebro. Tako se je mogla umakniti tudi znana mednarodna divizija Lister. Rdeči imajo na desnem bregu v oblasti le še mesti Ribarja in Flix, ki pa bosta vsak čas zasedeni od Navarcev. Zadnjih 10 dni se rdeče čete pustile na umiku nad 6500 mrličev. Razen tega so izgubile še 6000 ujetnikov ter zelo veliko vojnega materiala. V istem času je bilo sestreljenih 90 rdečih letal.

Salamanca, 16. novembra. AA. NDB: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Nacionalistične čete so zlomile večeraj sovražni odpor na bojišču pri Ebru ter zasedlejuje sovražnika, ki se umika. Vsa pokrajina okoli hriba Fatarelle in Monserata kar tudi važne višine med Flixom in Ascom so zasedle nacionalistične čete ter zavzele tudi mesto Asco. V teh bojih so nacionalisti ujeli 636 republikancev. Na bojišču ob reki Segre sta bila odbita dva sovražna napada na most pri Serosu. Nacionalistična letala so izvršila v ponedeljek uspešen napad na valencijsko pristanišče.

Dopisniki z bojišča poročajo, da so nacionalisti zavzeli večeraj na fronti pri Ebru mesto Flix. Na ta način so si nacionalisti pridržali znaten kos ozemlja ter dobili v svojo oblast cel lok reke Ebro. Vsa desna obala je v rokah nacionalistične španije.

Kdor je za mir, kruh in svobodo, bo volil Stojadinovič - Koroščevo listo!

Danes čl. parlament

Praga, 16. nov. b. Sporazum med Čehi in Slovaki je bil sprejet. Jutri ob 5 popoldne se sestane parlament na jescensko zasedanje. Po dosedanjih dispozicijah ni izključeno, da se bo debata v parlamentu nekoliko zavlekla in da bo trajala do petka zvečer ali do sobote jutraj, tako da se bo mogla pogodba, ki bo sprejeta v parlamentu, predložiti senatu prihodnje nedelje. Po informacijah s strani češkoslovaške vlade se bo po sprejetju pogodbe »dobril zakon o slovaški avtonomiji in na podlagi tega zakona bo slovaška avtonomna vlada razpisala volitve, ki se bodo izvršile v januarju.«

Praga, 16. nov. b. Kakor poroča »Venkov«, je glavna skrb češkoslovaške in Nemčije za zgradbo dveh važnih gospodarskih naprav, in sicer za zgradbo avtomobilske ceste iz Breslave do Dunaja, ki naj bi vodila čez češkoslovaško področje, in za zgradbo vodnega kanala med Donavo in Odro, na kateri zgradbi je zlasti

Nemčija zelo interesirana. Češkoslovaški delegati so že odgovorili v Berlin, da se začne razgovori o obeh projektih.

Iz Karpatske Ukrajine

Chust, 16. novembra. AA. (CTK.) Avtonomna vlada Podkarpatske Ukrajine je izdala večeraj proglas na narod, v katerem označuje svoj delovni tuji pol, agenti, plačani s tujim denarjem, ki med bratsko sporazumeti glede načina pogajanj s slovaško avtonomno vlado za rešitev vprašanja Ukrajincev, ki bivajo na Slovaškem. Vlada je tudi sklenila odločno nastopiti proti nasilju, ki ga delajo tuji politični agenti, plačani s tujim denarjem, ki prebivalstvom Podkarpatske Ukrajine širijo lažne vesti. Proglas na koncu pravi, da bo vlada izvedla gotove reforme glede kmetijstva in gospodarstva ter da bo izvršila racionalizacijo v industrijskem podjetju.

† Duh. svetnik župnik Anton Ravšl

Maribor, 16. novembra. Danes ob 11 dopoldne je umrl v Cirkovcih na Dravskem polju duhovni svetnik in župnik g. Anto Ravšl.

Pokojnik se je rodil 11. jan. 1863. Kot mlad duhovnik je vneto deloval kot kaplan pri Mariji Snežni, v Starem trgu, v Kamencih in pri Sv. Lavrencu v Slov. goricah. Nato je bil tri leta župnik na Visokih Pericah, od tam pa je bil leta 1906 prestavljen za župnika v Cirkovce, kjer je deloval polnih 32 let do svoje smrti. Tu je dokončal in opremil župno cerkev, zgradil je novo župnišče, ustanovil je posojilnico in strojno združbo, predvsem pa je vneto skrbel za duhovno rast svojih ovčev. Ustanovil in vodil je Marijino društvo in tretji red, ter se povsed izkazoval za modrega in skrbnega očeta svojih faranov. Bil je vnet Slovenec. Med svetovno vojno je bil zato po nedolgi zaprt. Cerkevne in svetne oblasti so mu izrekle priznanje. Imenovan je bil za duhovnega svetnika in odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje. Zadnja leta je pešal zaradi poapnenja žil, zdaj pa je odšel k Bogu po večno plačilo. Njegov pogreb bo v Cirkovcih v soboto ob pol 10. Bog bodi delovnemu in gorečemu duhovniku bogat plačnik za vso njegovo dobro delat!

Belgrajske novice

Belgrad, 16. novembra. m. V Belgradu splošno priljubljeni in neumorno delavni čukarski župnik g. Andrej Tumpelj je nevarno obolel in je bil prepeljan na interno kliniko g. dr. Antiča. Zdravstveno stanje se mu je precej zboljšalo.

Belgrad, 16. novembra. m. Slovenska umetnica Pia in Pino Mlakar, ki sta večerov tu gostovala v svojem znanem baletu »Vrag na vas«, sta bila danes sprejeta pri notranjem ministru dr. Korošcu.

Belgrad, 16. novembra. m. Kongres Jugoslovanske ženske zveze je končal svoje delo. Za predsednico je bila izvoljena g. Petkovičeva iz Belgrada. Večeraj popoldne je predsednik vlade dr. Stojadinovič priredil z gospo žanjanko na čast

Kdo bo zmagal pri volitvah?

Kaj naj pričakujejo Hrvati in kaj naj store Slovenci?

V zagrebški »Nezavisnost« se neki dr. S. L. peča z vprašanjem, kdo bo zmagal pri volitvah, kaj bi Mačkova HSS imela korist od tega, če bi sedaj pri volitvah zmagala združena opozicija, in kaj bi bilo, če zmagala vlada. Takole modruje:

Če zmagala Mačkova lista, bi ta lista dobila kakih 320 mandatov. Toda v najbolj srečnem primeru bi od teh 320 poslancev odpadlo na Mačkove poslance le kakih 80 mandatov, vseh drugih 240 mandatov pa bi dobili Srbi, razen tistih, ki bi jih dobili Slovenci. Ko bi se na podlagi takega izida sestavila nova vlada, bi bil njen predsednik kak Jevtič ali Živković ali pa kak Stanojevičev radikal. Maček pa bi dobil nekaj ministrov. Dr. Maček po volitvah zahteva volitve v ustavotvorno skupščino. Toda preden bi bilo to mogoče, bi minilo najmanj leto dni. V onem letu pa bi bil dr. Maček znova v opoziciji.

Ker pa vemo, da kotrat za dr. Mačka ne bodo glasovali muslimani, niti ne bo zanj glasoval del Hrvatov, ne bo glasovala zanj velika večina Slovencev, ne bodo zanj glasovali Nemci in Madžari, ki so leta 1935 vsi glasovali za Mačka, mora vsakomur biti jasno, da tokrat Maček-Jevtičeva lista nikakor ne more dobiti večine, čeprav bi vsi Hrvati kakor en moč glasovali zanj. Volivci srbijanske združene opozicije se od leta 1935 nikakor niso pomnožili, rajši so se precej skrčili. Tudi Jevtič odkar ni več na vladi, nima toliko pristašev, da bi se mogle nadomestiti izgube volivcev, ki bodo glasovali za vladno listo.

V tem drugem čisto gotovem primeru bi vsa Mačkova lista mogla dobiti kvečjemu kakih 60 mandatov, od katerih bi odpadlo na Hrvate 30, kar pa je desetkrat manj, kakor pa bi znašala vladna večina. Da bo vlada dobila 300 mandatov, to je jasno vsakomur, ki pozna določbe volivnega zakona in razmere.

Tile račun zagrebškega lista so tudi za nas

Slovence zanimivi. Za Slovence bi iz njih posneli tale nauk:

Če bi zmagala Mačkova lista, bi bila slovenska delegacija približno takale: Poslancev pod vodstvom dr. Korošca bi v tem primeru prišlo v novo skupščino največ 10 do 11. Vseh drugih 18 ali 19 slovenskih poslancev pa bi bilo razdeljenih na več strank: nekaj socialistov, nekaj samostojnežev, nekaj JNS-arjev, nekaj pa pravih Mačkovih pristašev, ki bi delali hrvasko Mačkovo politiko. Skoro dobesedno bi se ponovilo tisto, kar se je zgodilo v zgodovinskem letu 1920, ko je bila slovenska delegacija prav tako razcepljena in je takrat dr. Korošec pripeljal iz volitev v ustavotvorno skupščino le kakih 15 poslancev, vse drugo pa je bilo razcepljeno. In s 13 glasovi slovenskih samostojnežev in liberalcev je bila takrat sprejeta centralistična ustava.

Če pa zmagala, kar se bo gotovo tudi zgodilo, vladna lista, bodo vsi slovenski glasovi, ki bi jih na Slovenskem dobila Mačkova lista, za slovensko stvar izgubljeni. Strnjeni slovenski glasovi za vladno listo pa ne pomagajo le vladi do zmage, marveč obenem tudi jamčijo slovenskemu narodu enotno in strnjeno zastopstvo v novi skupščini. In 29 enotnih in strnjenih slovenskih poslancev pod vodstvom slovenskega voditelja dr. Korošca je menda za slovensko stvar že precej več vredno kakor pa tisto prazno slepmišljenje okoli hrvškega Mačka v družbi kakoga Kramerja, Jevtiča in Živkoviča. To veli slovenskemu človeku zdrava pamet.

Minister dr. Krek med železničarji v Zidanem mostu

Dne 12. novembra zvečer je bil v kolodvorski restavraciji na Zidanem mostu sestanek kluba železničarjev JRZ. Sestanka se je udeležilo službe prosto članstvo, veliko število prijateljev, ker v bližini in daljini okolici ni skoraj hiše, kjer ne bi bil vsaj en član družine železničar, ter večje število čimljenikov stranke, tako, da se je nameravala klubov sestanek razvil v mogočno manifestacijo JRZ.

Udeležba je bila tem sijajnejša, ker je bilo sporočeno, da se sestanka udeležijo tudi minister g. dr. Krek. Sestanek je začel g. Ivanuš, ki je po uvodnih besedah naprosil g. ministra za poročilo.

G. minister dr. Krek nam je v svojih izjavah njih podal točen pregled zunanje politike v zvezi z očitki nasprotnikov, češ da je sedanja vlada ravno v zunanji politiki usmerjena na napačno pot. Ta podtika je g. minister s stvarnimi dokazi popolnoma ovrgel. Navzoči so spremljali njegova izvajanja z večkratnim odobravanjem in ploskanjem, kar nas je prepričalo, da prisotni odobravajo politiko sedanje vlade. V nadaljnjem govoru je orisal notranje-politična vprašanja glede na zahtevo opozicije o spremembi ustave in donosu svobodomnejsih zakonov.

Drugi govornik, okrajni kandidat g. profesor Bitenc, je v svojem govoru z ozirom na centralistične razmere navajal, kako je bilo ob ustavotvornih volitvah leta 1920., ko je bila dana prilika doseči samoupravo, a so se takratni zaslepljeni volivci odločili ravno za centralizacijo. Svoj govor je končal z apelom, da se pri volitvah vsak svobodno odloči in da svoj glas vidičeljem naroda, ki so nas privedli v Jugoslavijo.

Naslednji klubov funkcionar tovariš Ponikvar nam je orisal stanje na naših železnicah od prevrata do danes in pokazal razliko na napredku prej in danes.

Sestanka so se udeležili tudi naši idejni nasprotniki, ki so prišli zgolj iz radovednosti, vendar niso mogli prikriti, da so bila izvajanja govornikov stvarna in da jim, četudi nehoti, sami pritrjevali.

Kako socialisti love železničarje

V Mariboru je izhajal, ali morda še izhaja, neki socialistični listič z naslovom »Ljudski glas«. Od tega lista je menda ostala le gola štampljka. Naši salonski socialisti, ki se sedaj pridno vežejo z voditelji »demokracije« Živkovičem, Jevtičem, Popovičem in Kramerjem, pošiljajo sedaj svojim redkim pristašem po Sloveniji nekakšne okrožnice, podpisane s štampljko »Ljudskega glasu«. V tej okrožnici pripovedujejo, da bo vladna lista nedvomno računala na železničarske glasove in da bi bilo treba to preprečiti. Socialistični zaupniki naj z vso samozvestjo pripovedujejo, da bo nedvomno zmagala Mačkova lista in da bo Maček potem že izdal ukrepe proti tistim železničarjem, ki so glasovali proti njemu. Iz stilitacije je okrožnica, za katero je odgovoren znani ljubljanski socialistični voditelj, pa je razvidno, kakšen strah imajo socialisti v resnici pred zmago liste dr. Stojadinoviča. Vendar pa si žele tim več železničarskih glasov odtegniti vsaj od udeležbe pri volitvah, če ne že priporiti za Mačkovo listo. Ker pa so naši železničarji politično zreli, bodo šli skoraj vsi voliti listo dr. Stojadinoviča in dr. Korošca.

»Ljudski glas« uporablja še vedno čekovni račun, ki se glasi na ime g. J. Ošlaka. G. Ošlak je pred kratkim umrl. Nekoč je bil socialistični voditelj in ravnatelj socialistične tiskarne v Mariboru, ko pa je spoznal neplodnost in brezvestnost socialistične politike, je iz te skupine izstopil in prestopil v JRZ, ki mu je dala zlasti v mariborskem občinskem svetu mnogo več prilike za socialno delavnost. Socialisti torej sedaj izrabljajo Ošlakovo ime, delajo pa proti njegovim intencijam ter z njegovim imenom zavajajo celo železničarje. Železničarji jih bodo spoznali in bodo na dan volitev take zlorabe temeljito zavrnil, kakor tudi vso čudno socialistično orjunsko delniško družbo.

Slovenski mačkovci pri svojem vodji

Zagreb, 16. nov. b. Večeraj popoldne ob pol 6 so obiskali dr. Mačka kandidati Mačkove liste iz Slovenije, in sicer dr. Dragotin Lončar, dr. Ivan Stanovnik, in dr. Leon Vavpetič, ki so predložili svoje liste za Slovenijo. Za njimi je obiskal dr. Mačka hrvaski bogataš Peter Koren iz Cernjola, ki mu je poročal o razmerah v slovenskem okraju.

Zagreb, 16. nov. b. Zagrebški tisk poroča iz Ljubljane, da je ob priliki bivanja Mačkovega odposlanca inž. Košutiča v Ljubljani bilo eklenjeno, da postavi Mačkova skupina kandidata v vseh okrajih Slovenije. Edino za Celje še ni končno odločeno, kdo bo kandidat. Kakor se govori, hoče v Celju kandidirati bivši ban dr. Marušić.

Jnsarski generali slutijo polom

Belgrad, 16. nov. m. Tudi danes so vse politične skupine, ki mislijo postaviti kandidatne liste pri decembrskih državnozborskih volitvah, neumorno sestavljale volivno gradivo za državne kandidatne liste. V ta namen je sredi potrdil predpisano izjavo tudi predsednik vlade dr. Stojadinovič kot nosilec državne kandidatne liste JRZ.

V Belgrad so prispeli danes štirje zapuščeni generali JNS Živković, Banjanin, Jevtič in Kramer ter imeli sestanek in sejo tako imenovanega političnega odbora. Dr. Kramer je prispel zelo pobit ter ne daje prav nobenih navdušenih in samozvestnih izjav, ker se zaveda, da mu bodo decembrske volitve prinesle zaslužno plačilo za vse krivice, ki jih je prizadejal slovenskemu ljudstvu s svojim preganjanjem.

Peter Živković v toči gnilih jaje

Belgrad, 16. nov. m. Kakor poročamo, se je Živković vrnil iz svojega rojstnega negotinskega okraja. Po poročilih, ki so prispela iz Negotina v Belgrad, je bil sprejem nekdanjega diktatorja Živkoviča v njegovem rojstnem kraju naravnost porazen zani in za JNS. Kakor hitro se je namreč Živković kot kandidat za negotinski okraj pojavil s svojim namestnikom Banjaninom v prvi vasi v negotinskem okraju, so ga ustavili kmetje ter ga pričeli najprej spraševati, zakaj je bila tako visoka trošarina za vino za časa njegove vlade, in zakaj je njegov namestnik Banjanin, ki ga nihče ne pozna, Živković na to ni vedel odgovora. Kmetje, sami vinogradniki, ki so pod prejšnjo vlado pretrpeli veliko škodo, ker niso mogli prodati svojega vina, so Živkoviča in Banjanina ometavali z gnili jajci, njegov avtomobil pa s kamenjem. Pred točo gnilih jajc sta se Živković in Banjanin zatekel v neko hišo in se skrila. Razjarjeni kmetje pa so Živkovičev avtomobil prevrnili v cestni jarek.

Oba junaka JNS so rešili šele varnostni organi, ki so prišli na lice mesta in napravili red. Živković in Banjanin sta potem po najbližji poti pobegnili iz negotinskega okraja.

Jevtič je pripravil koncentracijska taborišča

Minister dr. Kaludžerčić je v nedeljo skupaj z dr. Spahom govoril v Sarajevu na shodu, kjer je povedal, da je Jevtič hotel ustanoviti koncentracijsko taborišče za svoje politične nasprotnike. Premišljeval je le še, kje bi bilo tako taborišče bolj primerno, ali ob Drini ali v Preči ali v Foči.

K temu bi dodali mi še to: Takrat, ko so na Slovenskem sedanjí Mačkovi zaupniki integrirali naše voditelje, je bil še za kakih 50 slovenskih mož pripravljeno poseben kraj za njihovo internacijo. Blizu Boke Kotorske, kjer je stara trdnjava, so pripravili prostor, kjer bi spravili vse slovenske može, ki so se sedanjim Mačkovim zaupnikom na Slovenskem zdeli nevarni. Do tega pa ni več prišlo, ker je Jevtič poprej zletel z vlade in se zdaj usedel na Mačkovo roko s svojimi pandurji vred.

Živković je ustanovljal fašizem!

Minister dr. Kaludžerčić je v nedeljo v Sarajevu povedal tudi tole: Peter Živković je v Jugoslaviji pripravil fašizem. Može seveda ni imel pojma, da je za fašizem treba drugačnega človeka, kakor pa je on. Ko je Živković že čutil, da bo moral iti, je poklical iz Nemčije znanega nemškega publicista Hermana Wendla, kateremu je dal na razpolago salonski voz, da se je lahko vozil po državi. Wendel je dobil tudi državni avtomobil na razpolago. (Najbrž tudi druge potne stroške.) Živković je naprosil Wendla, naj napiše v nemških listih o njem članek, kjer bi ga hvalil kot nekakega vodjo ali »Führerja«. Ko pa se je Herman Wendel vrnil domov, je res napisal članek o Jugoslaviji. V tem članku pa je dejal: Živkovičeva diktatura je podobna zdravljenu, kakor bolnika zdravi znani mazač Eisenbart. Kar je Eisenbart v medicini, sta Živković in Jevtič v politiki: Oba sta mazača narodnega in državnega edinstva.

Ali ni škoda hrvaskega naroda, da je dr. Maček poklical na zdravljenje taka dva mazača? — In kaj bi rajni Herman Wendel, ki je bil socialdemokrat, dejal danes, če bi še živel, ko se njegovi »sodrug« navdušujo za fašista Živkoviča in Jevtiča, ta mazača jugoslovanske politike in zatiralca ljudstva?

Napeti odnošaji med zavezniki

V pogodbi, ki jo je JNS sklenila z dr. Mačkom in erbijskim združenjo opozicijo, je bilo tudi določeno, da JNS ne sme postaviti svoje kandidature v takem kraju, kjer kandidira kak voditelj katere izmed združenih opozicijskih strank. Tega določila so se držale doslej vse stranke združene opozicije. Toda eden izmed glavnih kolovodij JNS je sedaj to določbo medsebojnega sporazuma kršil. Glasoviti dr. Janko Baričević je zamenj iskal kraja, kjer bi mogel kandidirati. Nazadnje se je zatekel v banjaški okraj, kjer pa je sprva naletel na gluha ušesa. Pozneje je pregovoril nekaj ljudi, nakar se mu je posrečilo sestaviti svojo listo ter dobiti podpise in pa namestnika. To pa je izzvalo veliko ogorčenje v vrstah združene opozicije, ki Baričeviću hudo zameri, ker je šel kandidirat v okraj, kjer kandidira že znani Joca Jovanović, voditelj srbskih zemljoradnikov. Zaradi te nelojalnosti so odnošaji med zavezniki še precej bolj napeti, kakor so bili do sedaj. Združena opozicija si lahko misli, kako se namerava JNS držati sporazuma v več rečeh, ko ga niti v takih ne drži.

Kandidati v Zagrebu

Zagreb, 16. nov. b. Prva predvolivna etapa bo v enem ali dveh dneh končana. V vseh okrajih bodo postavljeni kandidati. Za tem sledi druga etapa, to je boj na terenu med strankami.

V mestu Zagrebu je prva postavila kandidatno listo JRZ s trgovskim ministrom inž. Kabalinom na čelu. Za tem je vložila kandidatno listo HSS z inž. Avgustom Košutičem. Vse kaže, da bo v kratkem sledila lista samostojnih demokratov, ki v Zagrebu pameravajo z ozirom na srbske volivce, ki žive v Zagrebu, postaviti vzporedno listo.

Vdan v sveto voljo božjo je izdihnil svojo veliko dušo naš brat in predobri stric, gospod

Anton Ravšl

duhovni svetnik in župnik v Cirkovcih, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto, dne 19. novembra 1938 ob pol desetih dopoldne na domačem pokopališču.

Cirkovci, Središče, Maribor, Št. Ilj v Slov. goricah, dne 16. novembra 1938.

Žalujoči brat in sorodniki

Amerikanska selitev v Petanjcih

Velik mlín ob Muri prepejajali na valjih na drugo mesto

Slatina Radenci, 15. novembra.

Največja zanimivost v pričetku gradnje velikega mostu čez Muro pri Petanjcih je bila ameriška selitev mlina, ki je bil na poti novi gradnji. Na levi obali Mure je pred leti mlinar Franc Sap postavil svojo stavbo za mlin. Po navadi so mlinci na Muri postavljeni kar v strugo na močnih čolnih in splavih, tako da se z dvigom vode dvigne tudi mlin. Sapov mlin pa je zgrajen na suhem, do 10 metrov ven iz struge. V vodi so samo lopata-eta koleca, ki jih precej deroča voda poganja in obrača, da se z njimi vrtijo tudi vzvodi, ki služijo za pogon mlinskih kamnov.

Začudil se je podjetni mlinar in debelo pogledal po gradu benega podjetja »Slograd«, ko so mu rekli da mora mlin proč, ker bodo na njegovem mestu postavili temelje novemu mostu. Se bolj pa se je začudil, ko so mu rekli, da bodo mlin kar enostavno prepejajali na drug kraj in da ga ne bo treba podirati. Neverjetno! Kaj takega človek lahko doživi samo v Ameriki, deželi vseh čudežih in nemogočih čudežih.

No, če v Ameriki lahko selijo in prevažajo cele palače in nebotičnike, bodo v Petanjcih tudi takle mlin lahko spravili na drugo mesto. Delovodja gradbenega podjetja »Slograd« g. Knific ima že prakso v takih rečeh, saj je že nekajkrat prevzel podobne selitve. Tudi tu ni bilo težko najti prave rešitve. Visoko leseno stavbo mlina so najprej dvignili od tal na gladke valje. Da je bila stavba lažja, so razkrili streho, etroji pa so ostali kar v mlínu. Odstranili so tudi železne vzvode, ki so vezali stroje z mlinskimi kolesi na vodi. Tako je stavba, oproščena vseh ovir in olajšana, čakala na »prevoz« na novo mesto, ki so ji ga določili kakih 25 metrov nižje ob strugi Mure.

Ko so odstranili prvotne temelje mlina in izgladili raven v smeri premikanja, so vklepili stav-

bo v škripčevje. šestnajst mož je potegnilo debelo vrv in mlin se je premaknil z mesta. Počasi, centimeter za centimetrom je drsela stavba po gladkih valjih naprej. Napor ni bil majhen in 16 mož je imelo ves dan težek posel, da so potegnili mlin 10 m od njegovega prvotnega prostora. Stavba je kljub potresom pri selitvi ostala popolnoma nepoškodovana.

Prihodnji dan so spet nadaljevali z delom, ki je šlo po sreči izpod rok. Ves dan so prihajali ljudje iz vse okolice gledat pristna ameriško selitev. Prihiti so malone vsi zdravilski gosti iz Slatine Radenci in celo iz Gornje Radgone in po cele ure vztrajali pri tej znameniti selitvi Sapovega mlina.

Zanimivo delo je bilo kronano s popolnim uspehom. Mlin so srečno prepejajali na izravnano plošev med strugo in cesto, mu podložili trden temelj in odstranili valje, ki so služili kot kolesa pri tej počasni in kočljivi vožnji. Stavba je spet dobila prejšnjo streho, na Muri so namestili lopatasta mlinska koleca in četrty dan so se spet zavrteli kamni in pričeli tretji pšenico za novo peko. Vsi so bili veseli, da se je delo tako lepo posrečilo, mlinar pa je bil ponosen, da je bil njegov mlin nekaj dni predmet tolike pozornosti.

Poleg velikega Sapovega mlina so preselili še manjši mlin, ki plava v strugi Mure. S tem ni bilo toliko sitnosti. Kar po vrhah so ga spustili 20 metrov nižje in niti strojev niso ustavili. Med kratko »vožnjo« so veselo ropotali svoj enakomerni klip-klap, in ga nadaljevali tudi še potem, ko so mlin pritrčili na novem prostoru.

Tako sta se v Petanjcih umaknila dva mlina pred silo prodirajoče tehnike, ki zahteva prasto pot, da pripravi temelje novemu mostu, ki bo zvezal Slovensko Krajino z ostalo Slovenijo.

Nove ljudske šole v škofjeloškem okraju

Pred dobrima 2 letoma ustanovljeni novi škofjeloški okraj, ki je bil do tedaj zlasti v oziru šolskih poslopij med zadnjimi, sedaj prav naglo napreduje. V Jugoslaviji je bila do osamosvojitve na tem ozemlju sezidana le nova šola v Škofji Loki. Lansko leto pa so v tem okraju začeli graditi kar 3 nove šole po lepih in cenah načrtih kr. banke uprave. Projektiral je vse inž. Navinšek. Ti novi hrami prosvete se sedaj prav slovesno odpirajo.

Nova ljudska šola v Retečah.

Tako je bila 30. oktobra t. l. nad vse slovesno blagoslovljena nova štirirazrednica v Retečah pri Škofji Loki. Poleg skromne enorazrednice je zra- sel nov šolski dom poln lepote in zdravja. Je to moderna opremljena šola, ki ima svoj vodovod ter električno razsvetljavo. Prostori so razen sam- skih etanovjari idealni. Prostorna stavba je veljala z vsem inventarjem nekaj nad 500.000 din. Ljud- etvo je ponosno na svojo vzorno novo šolo, pa je lahko tudi hvaležno oblastem za lepe podpore in vsem onim, ki so z nesebičnim delom izpolnili 20 letne želje.

Preteklo nedeljo pa je bila na romantičnem, 862 m visokem Črnem vrhu nad Polhovim grad- cem blagoslovljena nova trirazrednica. Trinad- etrapna, spodaj s kamenom, zgoraj z lesom oblo- žena stavba se lepo prilega prekrasni okolici. Po ravninah in dolinah se je vlačila megla, tu gori pa je z redko lepoto obsevalo jesensko sonce bližnje in daljne vršace, ki so tonili v meglenem morju. Nova šola se je kot velik kristal svetila nad navo cesto, ki drzno vodi v 12 km oddaljeni Polhov gradec.

V zgodnjih popoldanskih urah se je razvil dolg sprevod v prostorno na hribu stoječo župna cer- keev. Lenarta. Domači g. župnik Dovč Ivan je v iskrenih besedah razložil velik pomen dobre šole in izročil novo šolo varstvu Srca Jezusovega. Po petih litanijah je ljudstvo v lepem redu odšlo pred novo šolo, kjer je zastopnike oblasti in vse ostale udeležence pozdravil domači župan g. Košir Franc. G. bana je zastopal banov. šol. nadzornik g. Jeglič Milko, kateremu je mala županova Al- binca izročila za pozdrav šopek rož. To drugo letošnje blagoslovitev nove šole v okraju je po- čaetil tudi okrajni načelnik g. Kakl. Tehnični odde- lek ban. uprave je zastopal g. inž. Navinšek, okrajno prosvetno upravo pa okrajni šol. nadzor- nik g. Kržišnik Ivan. Častno mesto med odličniki je zavzemal tudi član bankega sveta g. Lovro Planina. Novo šolsko poslopje je blagoslovil de- kan in kanonik g. Mrak ob asistenci domačega župnika in župnika g. Štruklja iz Polhovega grad- ca. G. župan se je toplo zahvalil vsem, ki so pri-

pomogli siromašni občini z 20.000 din davčno osnovo sezidati ta novi dom. Nova šola se je zi- dala predvsem iz podpor države in banovine in s kulukom domačinov. Veljala je nekaj nad 350.000 din. Za novo šolo sta se prav posebno zavzela član banovinskega sveta g. L. Planina in okrajni šol. nadzornik g. Kržišnik.

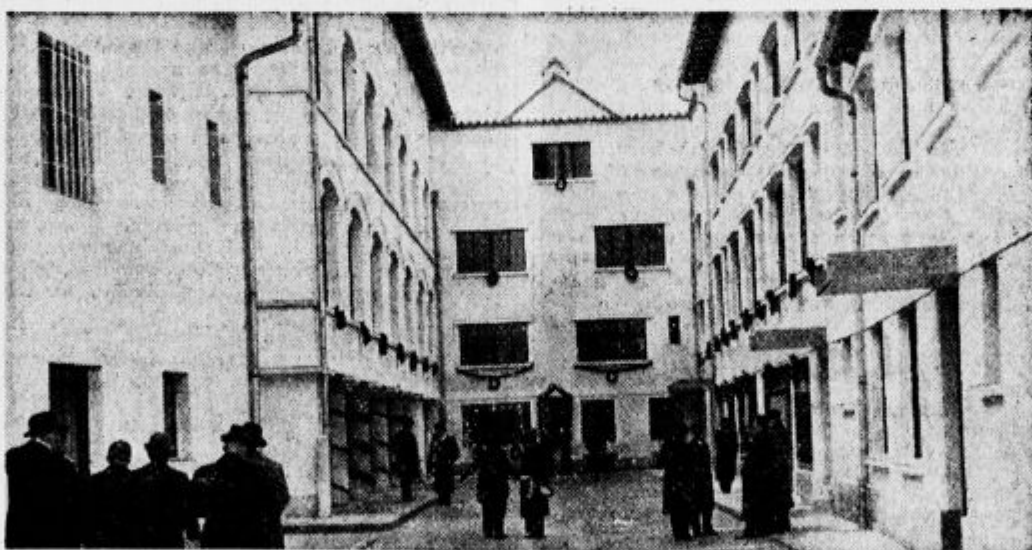
Nato je zelo primerno govorila domača učitelja gđc. Iva Lomškova, ki je z veliko odloč- nostjo nadaljevala končna dela pri novi šoli za svojo sestro in kateri se je zahvaliti za lepo slo- vesnost. Prosila je za še eno učno moč za pomoč k 170 otrokom, katere poučujeta ona in g. župnik. Banski šolski nadzornik je posvetil lepe besede mladini, učitelstvu in staršem. Sodeloval je tudi lepo ubran šolski mladinski zbor pod vodstvom svoje učiteljice in pa domači cerkveni pevski zbor. Izvrstno podana deklamacija učenke Kržiš- nikave je orosila marsikatero oko.

Številni mlaji in zastave so vsej slavnosti dali veličastno lice. Krepka četa slovenskih fantov v krajih je prenesla v novo šolo novo blagoslovljeni kip Srca Jezusovega.

Prihodnji mesec bo blagoslovljena nova 3 raz- redna šola v Sovodnjem. Za drugo leto pa se obe- tajo kar tri nove ljudske šole v okraju.

Prav je, da se bo mogel ta obmejni okraj po- našati z modernimi novimi šolami, ki bodo vsa- kemu v dokaz, da tu prebiva zvest rod Slovencev, željnih izobrazbe.

Mestni dom v Tržiču

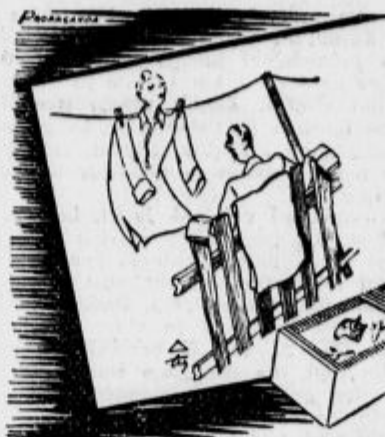

Dvorišče mestnega doma v Tržiču. Na levi so jetniški prostori. Zada na isti strani je tržnica, na desni pa so lokali.

Novi mestni dom v Tržiču je tako po svoji zunanosti, kakor tudi notranji ureditvi izred- no posrečen zgled, kaj se da napraviti iz stare tovarne, če so vsi prizadeji res na mestu. Tržič, ki je tako stisnjen v ozko dolino, nima mnogo stavbnih prostorov in je zaradi tega sedanja rešitev prezidave tem bolj pomembna. Gre pa za izvedbo lepega načrta največja zasluga se- danji občinski upravi z županom g. Majersičem na čelu, da se je uresničil načrt, ki bo omogo- čil tudi tako nujno tlakovanje glavnega trga. Mestni dom ima namreč prvo tržnico v Slove- niji in se bodo zaradi tega stojnice, ki so bile doslej vedno na glavnem trgu, umaknile v Mestni dom in na njegovo dvorišče. Mestni dom je bil prezidan iz stare tovarne za čevlje, ki jo je kupila tržiška občina v septembru 1936 za 800.000 din od tovarne Mally-Demberger. Na trakt, ki gleda na glavni trg, sta priključena pravokotno dva velika trakta, ki segata skoraj do strme doline Bistrice. Na tej veliki in raz- sežni parceli je bila postavljena tovarna, ki je bila zgrajena tako, da so v tovarniških traktih bile velikanske dvorane ena nad drugo. Pre- zidava teh dvoran se je po res uspelem načrtu projektanta inž. Valentinciča izvrstno posre- čila, in danes dvonadstropni stavbi skoraj ni videti, da je bila to nekdanja tovarna z velikan- skimi železnimi okni. Gradbena dela prezidave so se začela letos v marcu ter so stala okrog 800.000 din. Kako velika so bila prava ta dela, najbolje dokazuje nekaj števil. Pri prezidavi so zgradili 1450 kub. metrov zidov in porabili 1300 kub. metrov gramoza, peska in mivke, nad 280.000 kosov opeke, 7 vagonov žganega apna in 14 in pol vagona cementa. Kako mnogo je samo pri teh gradbenih delih zaslužilo delav- stvo, dokazuje dejstvo, da je bilo za to zgrad-

bo potrebnih 65.000 delavskih ur, nadalje 32.000 zidarskih ur in 4700 tesarskih ur. Z delom voz- nikov vred presegajo celokupne ure dela sto tisoč delovnih ur, kar je izredno velika šte- vilka. Z vso opremo, ki je sodobna in lična, bo stal res veliki Mestni dom okrog 3 milijone dinarjev. Za njegovo zgradbo je najela ob- čina posojilo v višini 2 in pol milijona dinar-jev pri SUZOR-ju v Zagrebu. Kljub temu, da je tako posojilo razmeroma precejšno breme, bo občina to z lahkoto prebolela, saj je v Tr- žiču predpisana ena od najnižjih občinskih do- klad v Sloveniji. Velika predilniška industrija, ki je po globokem prepričanju domačinov prava krušna mati, pa je tudi lepo prispevala k zgradbi Mestnega doma, saj je darovala občini v ta namen 200.000 din.

Mestni dom ima v traktu ob glavnem trgu v pritličju 4 trgovske lokale, v prvem nadstrop- ju pa reprezentativne občinske prostore in lične občinske urade. Prav tako je v prvem nadstropju pisarna žandarmerijske postaje. V drugem nadstropju je krasno stanovanje s pe- timi sobami in stanovanje z dvema sobama. V levem dvoriščnem traktu so v pritličju obr- njeni na dvorišče 4 trgovski lokali ter stano- vanje hišnika. Ker bo dvorišče javna tržnica, je bilo zgrajeno tudi sodobno urejeno javno stranišče. V prvem nadstropju so uradni pro- stori in ekspoziture OUZD in davčne uprave ter trisobna stanovanja in enosobno stanovan- je. V drugem nadstropju pa so 4 trisobna stano- vanja. V desnem dvoriščnem traktu je v pri- tičlju javna tržnica z vsemi potrebnimi skladi- ši ter dvosobno stanovanje za sodnega je- čarja. V prvem nadstropju so lični uradni pro- stori okrajnega sodišča ter stanovanje orožni- škega komandirja, kakor tudi kuhinja za orož-

Nikar ne žalujte...

temveč zahtevajte, da Vam dajo drugo milo, ki Vam nudi čisto kopel v penah, ki Vas osvežuje in pomlaja; to pa sa- mo terpentinovo milo »Oven«. Perite nas s terpentinovim mi- lom »Oven«, ki nam daje pri- jeten svež vonj.

OVEN
terpentinovo milo

Sedanji in bodoči celjski kolodvor

Celje, 16. novembra.

Celje je križišče dveh, odnosno treh železni- škikh prog. Leži ob glavni progi Dunaj—Maribor—Ljubljana—Trst, ki je bila dograjena do Celja v letu 1845, do Ljubljane pa leta 1849. Stranska državna proga Celje—Velenje, ki veže z mestom Savinjsko in Saleško dolino, se je začela graditi leta 1890 ter je bila pozneje s podaljšanjem do Dravograda zvezana s progo Maribor—Franzen- feste. Tretja je lokalna proga Grobelno—Rogatec, ki se priključi na glavno progo sicer izven mesta, vendar usmerja znaten del prometa iz gornje do- line Sotle v Celje. Kolodvor z zelo živahnim osebnim in velikim tovarnim prometom ima prav dobro lego na vzhodnem koncu celjske ravnine, tako da tudi v daljni bodočnosti ne bo oviral raz- voja mesta Celja. Znatno prometno zapreko pa tvori že danes proga državne železnice Celja—Dravograd, ki zelo ovira pravilen razvoj mesta in redno zvezo med notranjim mestom in Gaberjem. Po vsej verjetnosti se bo v bližnji bodočnosti zve- zala ta proga preko Zadreške doline ali preko Črnega grabna s kamniško in eventualno z goren- sko progo, s čimer bo postala savinjska proga za- radi povečanega prometa še večja ovira v razvoju mesta.

Misliti bo treba na cestno zvezo notranjega mesta v smeri Maribor z nadvozom čez progo ter eventualno na direktni priključek na glavno progo v smeri Maribora v obliki trikotne zvezde.

Z razvojem mesta bo nastala potreba po lokalni postaji ob savinjski železnici v bližini premostitve potoka Ločnice v Medlogu. Sedanji tovarni kolo- dvor, ki se nahaja na skrajnem južnem koncu postaje, bi bil laže dostopen, če bi se prestavil na severno stran, kar bi pa bilo z ozirom na že zazidano obmejno Aškerčevo ulico težko izved- ljivo. Za razširjenje kolodvorskih naprav je re- zervirati ves teren med sedanjo glavno progo od postajnega poslopja do železniškega mostu čez Voglajno in potokov, kakor tudi zemljišče, ki se bo pridobilo pri regulaciji Savinje na ovinku pri Celju. Zelo pomankljiva je cestna zveza notra- njega mesta z Zavodno in z ostalimi kraji, kakor tudi v smeri Teharje—Rogaška Slatina, katero tvori edino 6 m širok in 3,20 m visok podvoz pod železniško postajo, ki ima še ta nedostatek, da bi pri eventualni poplavi odrezal vzhodni del mesta od središča. Zveza čez Breg v smeri Laško ima edini začasen most — lesen — čez Savinjo, ki je že v skrajno slabem stanju. Zato je nujno potrebna gradnja definitivnega mostu, ki je po regulacijskih načrtih določen v trasi Kolenčeva ulica—Breg.

Sedaj teče železniška proga od kolodvora v premi črti čez dva mostova čez Savinjo in tovarni kolodvor nima možnosti razvika, ker se sedanji ob- osem železniških tirov do mostu zmanjša na dva normalna tira. Zaradi tega kolodvor ne ustreza zahtevam industrijskega in tovarnega prometa v Celju. Po načrtu, ki ga je izdelala železniška di- rekcijska in ki je predložen v odobritev ministrstvu za promet v Belgradu, zavijejo tiri še pred klan- čino v blagem loku na levo ter se osam tirov tovarnega kolodvora podaljša za svojih 200 m na nasipu, ki ga bodo naredili z regulacijo Savinje preko sedanje stare struge Savinje in ob levem bregu bodoče Savinje.

Približno v sredini sedanje struge Savinje je nameravan pod progo železniški podvoz, s čimer bo omogočena zveza od novega betonskega mostu skozi podvoz čez Zanggarjevo zemljišče preko no- vega mostu čez Voglajno, kar bo dalo dobro zvezo s Cesto na grad. Ta nova cesta bo 8 m široka. Slika se bo torej popolnoma spremenila in dala temu predelu novo lepše lice. Cesta od Aškerčeve ulice se bo podaljšala v ravni črti do novega be- tonskega mostu in bo široka 12 m. To bo vse- kakor važno za avtomobilski promet, ki je v Celju precejšen, ker se bo ves promet, ki gre sedaj skozi mesto po velikih ovinkih in čez slab in lesen most, čez katerega je mogoč prevoz samo z ene strani, usmeril lahko po tej novi cesti.

Sedanja celjska postaja, zlasti peron, že davno ne zadošča velikemu prometu v Celju. Tako je zlasti ob sobotah, praznikih in tudi celo ob delav- nikih peron na celjski postaji čisto do zadnjega kotička poln in se morajo potniki prerivati in stiskati. Ob 4 popoldne in zvečer, ko čakajo pot- niki in številni šolarji na vlake iz Maribora, Ljub- ljane in Velenja, je na celjskem peronu prava gneča. Pred prihodom teh vlakov se prerivajo skozi gnečo potnikov še vozovi poštnih ambulan- ce. Ze lansko leto smo spregovorili o zelo ponesre- čenem izhodu na celjski postaji. Vlaki, ki pri- peljejo na celjsko postajo, se ustavljajo daleč od izhoda in tako morajo mnogi potniki s težko pr- tljago z nasprotnega konca do izhoda na drugem koncu. Pri izhodu, kjer pri vsakem vlaku čaka veliko število ljudi na svoje, ni nobene strehe in tako mora obinstvo stati mnogokrat na dežju.

Celjski kolodvor pa bi se dal z majhnimi finančnimi sredstvi tako urediti, da bi se povečal peron, odpravili pa tudi nedostaki glede izhoda in poštnih ambulan. »Sedanji« prostori, kjer so železniške uradne pisarne, naj bi se odstranili in pomaknili za toliko nazaj, da bi se v premi črti za precejšno dolžino razširil celjski peron. Grad- nja novega prizidka celjskega kolodvora bi veljala približno 100.000 din. Izhod bi se nato prelčil na sredino postaje, tja, kjer so sedaj prostori tovar- nega prometa. Ti prostori pa bi se po možnosti namestili na kakem drugem prostoru. Prav tako naj bi se odpravila vožnja vozov poštnih ambulan- ce po peronu. Prostori za pošto ambulanco naj bi se namestili kje drugje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz- Josefc grenčice.

Lep praznik na Studencu pri Sevnici

Na Studencu nad Sevnico so v nedeljo, 13. no- vembra obhajali 60-letnico svoje šole. Za ta dan so učitelji pripravili lepo in prirsno slavnost. Začela se je ob 9 zjutraj v župni cerkvi s svetlo mašo za vse pokojne učitelje, veroučitelje, učence in učenke. Udeležila se je je vsa šolska mladina z učitelstvom in vsa fara. Med mašo je pel moški zbor tako lepo, da redko slišim kaj takega. Odkar službuje na Studencu g. upravitelj Slapar, se je zbor čudovito ubral. Fantje iz okolice, stopite kakšno nedeljo gori, pojdite se učiti! Po končani maši so bile molitve za umrle na pokopališču. Nato je upravitelj g. Slapar med govorom položil rože v sponim, zbor je zapel dve žalostinki. S pokopališča so odšli vsi v preprosto, a nad vse okusno okrašeno šolsko poslopje. Na šolskem odru se je mladina z vso ljubkostjo vživela v besedo, pesem in gib in s tem dokazala, da zmore vse, četudi je visoko gori na Studencu — samo če je v dobrih rokah. Gospodična učiteljica Vera Sla- parjeva je v kratkem, a živo zajetem govoru, po- vedala zgodovino učilne zidance in vseh njenih delaveev. Predočila je tudi staršem naloge in po- trebe današnje šole. Gospodična Vera je resna in marljiva delavka in to dobro razume. Popoldne ob 3 se je proslava ponovila za tuje. In res je teh prispelo mnogo. Tovariši iz bližnjih in daljnih šol in prijatelji prosvete so napolnili šolo do kraja. Kdo pa ne pozna in ne ceni dela brata in sestre Slapar, gđc. Faganelove in Erjavčeve? Veselimo se uspeha, ki so ga želi, Studenčanom pa od srca čestitamo, da je Bog dal njihovim otrokom take vzgojitelje!

nike. Prav tam so tudi še sodni in občinski za- pori. V drugem nadstropju pa so 4 tri-, odnosno stirisobna stanovanja.

Vsa zgradba je opremljena sodobno in ima- jo skoraj vsa stanovanja tudi kopalnice. Ječe so zgrajene tako, da so prav gotovo doslej naj- lepše v Sloveniji. Vsa stavba je podkletena in so v kletih drvarnice in skladišča za vse šte- vilne stranke, ki bodo stanovali v Mestnem domu, v katerem je 15 zasebnih stanovanj. Med temi je še troje samskih stanovanj ob stopnišču v tretje nadstropje desnega trakta, odnosno njegovo podstrešje. V stavbi bosta tudi še dve javni pralnici in dve sušilnici za perilo. Ker je na nasprotnem bregu Bistrice stavbna parcela, na kateri bo občina zgradila novo ljudsko šolo, bodo v prihodnjih letih zgradili čez Bistrico most, ki bo vezal tržnico s šolo na nasprotnem bregu, s čimer bo Mestni dom postal osrednja zgradba vsega Tržiča, čeprav je že danes naj- lepša in najbolj sodobno urejena zgradba.

Nova ljudska šola na Črnem vrhu.

Kaj pravite?

G. urednik! Vaš list se je že večkrat boril za čisto slovenščino, za odpravo vseh nepotrebnih tujk, kljub temu pa imamo v Ljubljani namesto prehodov še vedno »pasaze«. Ne bi rekli, če bi francoska »pasage« označila kaj več kakor slovenski »prehod«, pa je pomen obeh besed popolnoma isti. Ali je s temi tujkami ustrezno ljudstvu? Gotovo ne. Saj večina ne zna francosko. Kako naj potem razume take spazanke? V Zagrebu je več in lepših prehodov kakor v Ljubljani, vendar niti enkrat nisem videl ne v časopisih, ne v drugih tiskanih oglaših nikakršnih »pasaz«, marveč vedno domače hrvatske izraze.

Ali torej ne bi bilo dobro, če izginejo vsi »pasaze« in ostanemo pri slovenskih »prehodih«?

Nepreklicno samo še danes in jutri
Disney-jeva
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Snegulčica

Ne zamudite tega
spreda: Telefon 22-21
KINO UNION

Koledar

Četrtek, 17. novembra: Gregorij Čudodelnik, škof; Saloma, devica.
Petek, 18. novembra: Odon, opat; Roman, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Frančiška vd. Klančar. Pokopali jo bodo danes ob pol 5 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Žalujotim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Za okrajnega agrarnega referenta okrajnega načelstva v Mrkonjigradu (vrhaska banov.) je imenovan gosp. inž. Lado Jerše, naš rojak iz Ptuj.

— Iz banovinske službe. Ravnatelj banovinske kmetijske šole v Rakičanu inž. Mikuš Franc je napredoval za ravnatelja v IV/1 polož. skupino. Banovinski višji agrarni pristav pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani inž. Pirc Alfonz je napredoval v VI. polož. skupino. Za veterinarskega pristava v VIII. polož. skupini je postavljen banov. urad. pripravnik Krobelj Srečko pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah. Za uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Celju je postavljen absolvirani pravnik Frece Franc. — Premeščeni so bili: Banovinski tehnični višji pristav inž. Burger Jože od tehničnega razdelka okrajnega načelstva v Celju h kraljevski banški upravi v Ljubljani. Banovinski uradniški pripravnik Markič Franc od okrajnega načelstva v Laškem k okrajnemu načelstvu v Celju. Pavlič Josip od banške uprave v Ljubljani k okrajnemu cestnemu odboru v Ljubljani in Žužek Pius od okrajnega cestnega odbora v Crnomlju h kraljevski banški upravi v Ljubljani. Banovinski cestni nadzorniki: Mlinar Anton od okrajnega cestnega odbora v Litiji k okrajnemu cestnemu odboru v Ptuj. Horvat Jožef od okrajnega cestnega odbora v Ljutomeru k okrajnemu cestnemu odboru v Murski Soboti in Bižalji Emil od okrajnega cestnega odbora v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu cestnemu odboru v Kamnik. Tajnika okrajnega cestnega odbora: Šurke Franc od cestnega odbora v Litiji k banški upravi v Ljubljani za arhivskega uradnika in Rupnik Rudolf od cestnega odbora v Ljubljani k cestnemu odboru v Litiji. Banovinska tehnika Kalin Marijan od okrajnega cestnega odbora v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu cestnemu odboru v Litiji in Uhl Florjan od okrajnega cestnega odbora v Gornjem gradu k okrajnemu cestnemu odboru v Crnomlju. Banovinska zvančnika Blašin Roman, v. d. tajnika pri okrajnem cestnem odboru v Novem mestu, za banovinskega cestnega nadzornika pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru, in Golja Franc od banške uprave v Ljubljani k okrajnemu cestnemu odboru v Šmarju pri Jelšah kot v. d. banovinskega cestnega nadzornika.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Obvezen spored proslave 20 letnice našega zedinjenja. Odbor Prosvetne zveze je na svoji seji 8. novembra sklenil, da mora vsako prosvetno društvo proslaviti praznik zedinjenja 1. decembra. Spored glavnostne akademije je sledeč: 1. Jože Vovk: Prebujenje (zborna deklamacija). 2. Slavnostni govor: Slovenci in Jugoslovanci. 3. Državna himna. 4. S. Gregorčič: Naš narodni dom (zborna deklamacija). 5. Simbolične vaje (fantovskega ozroma deklacijskega kroška). 6. Hej Slovenci. Društva, ki imajo na razpolago pevke zbor ali društvene godbe, izpolnijo spored še s primernimi skladbami. Za dramatične nastope naj se porabi tvarina, ki je priobčena v zadnji številki »Ljudskega odra«.

Kino Sloga
telefon 27-30
Ob 16., 19. in 21. uri

IGNAC

— Izredna brzovlaka Belgrad-Jesenice ostane. Na podlagi odloka glavnega ravnateljstva državnih železnih bosta na progi Belgrad-Jesenice vozila še naprej redno do konca veljavnosti voznega reda, to je do 14. maja 1939, izredna vlaka št. 10 in 9. Vlak št. 10, ki odhaja iz Belgrada ob 20.25, ima zelo ugodno zvezo na Zidanem mostu za Maribor, a v Ljubljani za Kamnik. Na Jesenicah pa ima ta vlak zvezi s Planico, kamor pride ob 10.39 in z Bledom, kamor pride ob 9.57. Prav Bohinjsko Bistrico, kamor pride ob 10.25. Prav tako ima v obratni smeri vlak št. 9 ugodne zveze z vlakci iz Planice, Bohinjske Bistrice in z Bleda. Ti vlakci nudijo turistom, zlasti pa pozimi smučarjem, ugodnost, da zgodaj pridejo, a se pozno zvečer morejo vrniti. Oba vlaka imata večje število razpoložljivih prostorov prvega, drugega in tretjega razreda, a poleg tega tudi spalni voz.

— Boljša cesta na Kápele. Od Slatine Radencev, kjer zdaj gradijo veliki most čez Muro, vodi dobra banovinska cesta čez 300 m visoko Kápele proti Mariboru. V skrbni za izboljšanje prometne je okr. cestni odbor takoj pri izhodu iz Radencev preložil dva ovinka in izpeljal cesto v ravni smeri mimo hiš. Oba ovinka sta bila kaj nevarna ob

živahnem prometu, ker sta bila ostra in sredi med hišami in gospodarskimi poslopji. K izboljšanju prometa bi mnogo pripomogla ublažitev klancev na Kápele, kar bi bilo pa zvezo s prevelikimi stroški. Zaradi premostitve Mure med Slatino Radencev in Petanjci se bo promet po tej banovinski cesti znatno povečal, zato bo vendar treba nekaj ukreniti za ublažitev strmine na teh klancih.

— Spomlad v jeseni. Iz št. Lovrenca na Dolenskem, 14. nov. Kako ugodno in toplo jesen imamo letos, nam spričujejo spomladne cvetice, ki zdaj cveto. Dne 31. okt. sem utrgal zrelo jagodo in videl več cvetočih. Danes pa sem utrgal dve cvetoli trobentici in videl več popkov trobentice. Dne 20. okt. je poročal »Slovenec« med drugim tudi, da prodajajo Dalmatinci na trgu tudi zelen grab, kakor spomlad. Naj pripomnim k temu, da raste in cvete grab tudi še pri nas na neki njivi nad Praprečami in da sem ga jedel oktobra meseca kake štirikrat, novembra pa tudi

že dvakrat, in sicer 5. in 10. novembra. Jagode pa cveto tudi še zdaj, sredi novembra. — J. S. — Ministrstvo vojske potrebuje deset zdravnikov in pet lekarnarjev ter dvajset diplomiranih inženirjev. Sprejemni pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista str. 1705 do 1710, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih vojnih okr. in na vseh orožniških postajah.

— Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi; nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Na poskušajte z nepreizkušeni preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37.

— Izlet v Trst in Gorico priredi Putnik v dne 26. in 27. t. m. Prijave do ponedeljka, dne 21. t. m. v vseh biljetarnah Putnika.

— Lovei in turisti! Hubertus za plašče, nepremočljivo blago za vetrne jopice, loden za obleke v vseh barvah in kvaliteta: Manufakturna trgovina Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— Nove pridige. Nebo in zemlja — nedeljske pridige, spisal Srečko Gregore, Gorica 1938. Knjiga ima 176 strani in stane 32 din. Pisatelj nam je že znan po svojem zadnjem delu (govorih za Marijine družbe — Per Mariam ad Jesum), ki je izšlo lansko leto, pa je že razprodano. Pričujoča zbirka obsega nedeljske cerkvene govore od 1. adventne nedelje do vštete 24. nedelje po binkošti. Vsi govori so kratki, jedrnat in za naše razmere porabni, in razlagajo evangelij dotične nedelje. Ker nam v slovenščini še vedno primanjkuje porabnih cerkvenih govorov za nedelje celega leta, moramo to delo prav toplo priporočati. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni.

Volite pozimi LUTZ-peči!
Tovarna: Ljubljana VII. Telefon 32-52.

— Vreme. Evropa: Oblačno in megleno vreme z dežjem tu in tam. Vpliv tega zraka se obični na severnem delu Balkanskega polotoka, kjer je oblačno, megleno in nekoliko toplejše vreme. Jasno vreme v območju Sredozemskega morja, na vzhodnem in južnem delu Balkana. Ciklon nad severno Evropo je prišel nad Rusijo. Zaradi tega je onemogočen prihod hladnih zračnih mas s severa v področje Balkana in vzhodne Evrope. — Jugoslavija: Prevladuje oblačno in megleno vreme. Sibeke mraz je bil v sredini države in v južnih krajih. Najnižja toplota: Užice — 6, najvišja Eregovci + 16 stop. — Napoved za danes: Pretežno oblačno in megleno vreme na severni polovici države; vedro na ostalih delih. Toplota se ne bo dosti spremenila.

— V »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 16. t. m. je objavljena sprememba in dopolnitev k spremembi uredb o načinu pobiranja, izročanja in uporabljanja takse, pobrane v korist državnih in banovinskih gledališč, kakor tudi o določitvi okrožij teh gledališč. »Pojasnilo določb točke 3., § 19. finančnega zakona za leto 1938/39. glede takšnih kaznivih dejanj.« »Odločba o oprostitvi propagandnega materiala za obisk razstav in sejmov v pogodbenih državah od uvozne carine.« »Pravilnik o sestavi in delovanju krajevnih občinskih turističnih odborov (Koto) na območju dravske banovine in »Popravek v razglasu državnega odbora o volitvah in predsednikih volivnih odborov«.

Ljubljana

1 Pastoralna konferenca duhovščine mesta Ljubljane 22., 23. in 30. novembra, vsakokrat ob 3 popoldne v škofijskem duhovskem semenišču.

1 V kraljestvo Dolomito bo ponovno popeljal g. prof. Janko Mlakar ljubitelje gora, in sicer v petek 18. novembra ob 20 v beli dvorani hotela Union. Pri zadnjem predavanju je moral namreč veliko udeležencev oditi, ker niso dobili prostora, zato se na splošno željo ta večer ponoviti. Vljudno vabimo cenj. občinstvo, da se udeleži lepega skioptičnega predavanja, ki odkriva krasote le alpejske skupine. Predprijavi vstopnice: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7.

1 Srebrni jubilej. Danes obhaja v krogu svoje družine višji pisarniški predstojnik ljubljanskega okrajnega sodišča g. Ciril Lavrič s svojo soprogo go. Nežko roj. Maležič, srebrni jubilej, od

Odlična vojaška burka z znamenitim francoskim komikom Fernandelom. Čarobna glasba, divne pesmi, smeh in krahot od početka do kraja!

kar sta sklenila zakonsko zvezo. Jubilantu, našemu dolgoletnemu naročniku, ki uživa med Ljubljanci zaradi svoje prijazne uslužnosti največje spoštovanje, kakor tudi njegovi ge. soprog, iskreno čestitamo z željo, da jima Bog da v zdravju dočakati tudi zlati jubilej.

1 Dom uslužbenecv Poštne hranilnice. Ves prostor, kjer je stala nekoč neokusna konjušnica na Bleiweisovi cesti, je sedaj ograjen, v njem pa že pridno kopeljejo delavci temelje za bodočo stanovanjsko palačo uradnikov in uslužbenecv Poštne hranilnice. Ti uradniki so si pred leti osnovali tasno zadrugo prav v ta namen, da si zgradijo svoj dom po možnosti v bližini uradne palače. Po dolgem iskanju so našli to konjušnico ter jo odkupili od prejšnjih lastnikov, skoraj samih Nemcev. Palača bo ob ugodnem vremenu že čez zimo pod streho. Novo poslopje bo nov dokaz vztrajnosti in varčnosti našega malega človeka, ki si pomaga s svojo žilavostjo in zadrugno idejo, obenem pa pomenja napredek slovenske posesti v našem mestu.

1 Izgoni. Na jesen in proti zimi se redno sleherni leto zateče v naše mesto vse polno tujih potepuhov, zlasti pa z juga. Med temi so tudi

mal posestniki iz Bosne ali Hrvatske, ki hočejo prezimiti v Ljubljani, tu nabirati kakšen denar ali morda najti delo in priložnosti zaslužek, spomladi pa se dati izgnati domov, seveda brezplačno. Policija pa je tem računom napravila konec. Stalno so namreč na dnevnem redu racije in sleherni dan roma na jug, pa tudi v razne slovenske kraje vsaj po 10 izgancev, ki čez zimo nimajo česa iskati v Ljubljani.

1 Brivski pomočniki imajo danes ob 8 zvečer v salonu Pintar na Miklošičevi cesti strokovni tečaj. Sprejemajo brezplačne modele za vodno in železno ondulacijo. Tečaji so vsak ponedeljek in četrtek.

1 Razdrapan klance, t. j. pot, ki pelje ob koncu Indusove (prej Pollakove) tovarne navzdol proti Ljubljani, je za pešca zaradi grapastega cestišča, zlasti ponoči, nevaren in bi bil potreben, da ga čimprej z drobnimi kockami še pred zimo tlakujejo, kakor so že vse ostale steze proti Ljubljani.

1 Cene bukovim dromom so te dni narasle na 95 in 98 din za kubični meter, a jih obenem tudi že primanjkuje.

1 Nov asfaltni hodnik. Pretekli teden so prejšnji pešeni hodnik ob Hiralničnem zidu od mrtvašnice pa do samostana oo. lazarislov asfaltirali.

1 Zgoraj del ilirske ulice je dobil te dni nekaj zelo potrebne olepšave. Hišo (bivšo gostilno) na levem oglišču ceste so zidari popolnoma renovirali in izvršili obenem na njej nekaj adaptacijskih del.

Gledališče

Drama. Četrtek, 17. nov.: »Car Fjodor«. Red Četrtek. Petek, 18. nov. ob 15: »Izsiljena ženitev, ljubezen zdravnik«. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol. Sobota, 19. nov. »Žene na Niskavuorijuc. Izven. Znižane cene. Nedelja, 20. nov. ob 15: »Labodkac. Izven. Ob 20: »Trideset sekund ljubezni. Izven.

Opera. Četrtek, 17. nov.: »Poljub. Red A. Petek, 18. nov.: Zaprt. Sobota, 19. nov.: »Kapljice za ljubezen. Izven. Znižane cene. Nedelja, 20. nov. ob 15: »Gejša. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Aida. Gostuje ga. Ljubica Karena. Izven. Znižane cene.

Predavanja

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo v soboto, dne 19. nov. svoje drugo predavanje. — Predaval bo g. univ. doc. dr. Stanko Gogala o temi: Svoboda-sproščeno. — Vabljeni vsi. Vstop prost!

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Peter ima dregl ob 8 svoj redni sestanek s predavanjem direktorja I. Dolenca. Udeležba za vse člane strogo obvezna.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Maribor

m Proslavo 20 letnice Jugoslavije bodo priredila mariborska katoliška društva na predvečer državnega praznika Zedinjenja dne 30. nov. s slavnostno akademijo v mariborskem narodnem gledališču. Sodelujejo fantovski odseki, deklacijski krožek, ljudski oder in pevsko društvo »Maribor« ter vojaška godba. Vstopnice se že dobijo v predprodaji v obeh prodajalnih Tiskarne sv. Cirila.

Marijin kip na Glavnem trgu razsvetljen. V terek zvečer je vzbujal veliko pozornost renoviran Marijin kip na Glavnem trgu, katerega so z reflektorji razsvetlili. Stevilni pasanti so se presenečeni ustavljali na trgu in strmeli nad lepim prizorom, ki ga je nudil pogled na razsvetljeni Marijino soho. Javnost bi pozdravila ukrep, da bi bil kip razsvetljen vsak večer.

m Blagoslovitev in otvoritev nove ceste pri Mariji Snežni bo prihodnje nedeljo, 20. t. m. ob 2 popoldne. Cesta veže banovinsko cesto št. 11-Cmurek-Apače z znano romarsko postojanko Marija Snežna na Velki, ki je ena najvišjih in najlepših izletniških točk na severni meji. V nedeljo bo novo cesto blagoslovil dekan Gomilek. Ob 2 popoldne bodo večernice na prostem, nato pa blagoslovitev in otvoritev. Sodelovali bodo pevski zbori z godbo. Udeležijo se slavnosti domačini in sosede. Iz Maribora bo odhajal k Mariji Snežni ob 12 izpred Zadrugne gospodarske banke mestni avtobus. Kdor se lepe slavnosti namerava udeležiti, naj se prijavi do sobote popoldne načelniku okrajnega cestnega odbora g. Zebotu na telefon št. 23-34 ali št. 21-95.

m Zahvala. Ivan Waldhauser, zavirač drž. žel., izreka delavcem tovarne Hutter, Maistrovim borcem in ženski zvezi v Mariboru iskreno zahvalo za vse dobre, ki so jih izkazali njegovi pokojni ženi v času njene bolezni in za spremstvo na njeni zadnji poti.

m Božična akcija. Drevi ob pol 7 bo propagandni večer za božično akcijo v Domu na Slomškovem trgu 12-1. Priredi ga Kat. akcija za dekleta e Karitativno zvezo. Vabljeni vsi, ki se zanimajo, posebno članice katoliških društev.

m Umrla je v Stritarjevi ulici soproga upokojenega železničarja gospa Antonija Dolenc, stara 63 let. Naj počiva v miru!

m Ljudska univerza priredi v petek, dne 18. novembra, predavanje o razvoju slovenske literature v zadnjih 20 letih. Predaval bo docent ljubljanske univerze dr. A. Ocvirk. V ponedeljek, 21. novembra bo predaval prof. L. Škerjanc o temi: »Samostojnost, značaj in pomen slovenske glasbe«.

m Regulacijska dela na Glavnem trgu bodo menda še ta teden dokončana. Sedaj so že pričeli s tlakovanjem otko zapadno od spomenika, valjar pa že opravlja svoje delo na cestišču med Stolno ulico in Korosko cesto, s čigar ureditvijo so morali čakati, da so prenesli prejšnji transformator v podzemne prostore, kjer je prej bilo javno stranišče. Ob večerih se na Glavnem trgu lepo uveljavlja nova razsvetljava.

m Vagon bombaža gor. V terek zvečer je privozil na postajo na Pragerskem tovarni vlak z vagonom bombaža v plamenih. Vagon se je vnel na progi med Celjem in Pragerskim. Ko je vlak zavazil v postajo, je gorela že streha. Železničarji na postaji so požar po večurnem gašenju zadušili. Samo na vagonu je 17.000 din škoda, koliko je vreden bombaž, pa še ni ugotovljeno.

m Ni bil zraven. Bivši gostilničar Rudolf Šmiz iz Maribora nam sporoča, da ni v nobeni zvezi z znano tihotapsko afero, o kateri smo poročali v nedeljskem »Slovenec«. Slučajno se je takrat pripeljal z avtomobilom iz Slovenskih gor, kjer je bil na eadni kupčiji, pod viadukti v Pesnici, ko so metali tihotapci svečnje z višjalniki in igralni kartami iz vlaka in kjer so fin. stražniki prežali na tihotapce.

m S ponarejenim potrdilom dvignil denar. Sodniki mariborskega okrajnega sodišča so bivega predsednika krajev. šoleškega odbora v Vučji vasi, I. Stuhca, obsojili na 4 mesece strogega zapor, ker je s ponarejenim potrdilom nekega posestnika Fraca Starkla, ki ga aploh ni, pri odbo-rovi blagajni dvignil 400 din. Stuhce je krajevne-

TRGOVCI!

IZREDNA PRILIKA V
KOČEVJU
NA GLAVNEM TRGU
2-NADSTROPNA VOGALNA

H I Š A

S KRASNIM TRGOVSKIM
LOKALOM

na prodaj ali v najem. Lokal je že instaliran za

MANUFAKTURA

ali slične stroke, zakar je radi maloštevilne konkurence zelo ugoden

Vprašajte: IRMGARD GÖDERER

LJUBLJANA, BLEIWEISOVA C. 48/p.desno

mu šolekemu odboru poročal, da je izmišljeni Štarki dobavljal za šolo drva in da mu je na račun za ta drva izplačal 400 din. V resnici pa kakega Štarka v vsej okolici ni in tudi drva ni nikdo dobavljal.

m Kolesarske zgodbe. Železničarju Jakubu Kampulu je bilo ukradeno izpred bufeta na Tržaški cesti kolo znamke »Kvalitet«, vredno 1200 din. — Pred avtomatskim bufetom v Slovenski ulici pa je našel policijski stražnik jutraj ob pol 1 moško kolo. Lastnik ga dobi na policiji.

m Voz čebule ukradli. Nepoznani tatovi so zelo oškodovali posestniki Alojzijo Trunk in Marijo Bomvec iz Gorisnice. Pripeljali sta se v Maribor z vozom, naloženim z vrečami čebule. Voz čebule sta pustili na dvorišču neke gostilne. Ko sta naslednjega jutra prišli pa čebulo, sta našli samo še prazen voz.

m Kozolec je zgorel v Slovenski Bistrici. Bil je last posestnika Kumerja. Škoda znaša 50.000 din. Dognano je, da je nastal požar zaradi neprevidnosti ter so orožniki neprevidnežu na sledu.

Gledališče

Četrtek, 17. novembra, ob 20: Prevara. Red B. — Petek, 18. novembra: zaprt. — Sobota, 19. novembra, ob 20: Boccaccio. Red D.

Celje

c Prosvetni večer Katoliškega prosvetnega društva bo v ponedeljek 21. novembra ob pol devetih zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Govori g. prof. Janko Mlakar.

c Krajevna protituberkulozna liga v Celju prosi, naj se prijavi za sodelovanje odboru za zaščito prebivalstva v Celju vsi oni, ki bi bili pripravljeni v primeru nevarnosti zračnih napadov pomagati prebivalstvu. Za sodelovanje naj se predvsem javijo oni, ki so za vojaško službo nesposobni, ki so stari 17 do 20 let, odnosno več kot 50 let, in žene. Plinske maske se dobe pri mestnem poglavarstvu v sobi št. 20 po 132 din.

c Ureditev pešpoti v Zagradu. Mestna občina bo uredila bližnjico v Zagradu od Stegu do tovarne bičevnikov. Posipni material bo dobila na razpolago pri Apneniku. Odeaja voženj se razpisuje. Prošnje je vložiti do 21. novembra.

c Izredni občni zbor društva mestnih uslužbenecv je bil v terek ob 8 zvečer v posvetovalnici na mestnem poglavarstvu. Vodil ga je predsednik društva mestni fizik g. dr. Podpečan. Po pozdravu je sledil daljši referat o preureditvi in prezidavi Doma na Vipoti, katerega je dala mestna občina brezplačno na razpolago mestnim uslužbencem. Predsednik g. dr. Podpečan je izrekel za to posebno zahvalo mestni občini. Zahvalil pa se je tudi vsem tistim trgovcem in podjetnikom, ki so šli društvu na roke.

c Če se zoperstavljaš oblasti. V Praprotnem pri Sevnici se je dogodil poseben primer. Brata Bervar Franc in Ivan in 29 letni Presenik Viljem so se na sejmu nekaj sporekli. Orožniki so jih mirili, kar pa je fante tako razburilo, da so napadli orožnike. Ko so jih z velikim trudom spravili v občinski zapor, so še zlomili pendrek občinskega stražnika. Prišli so pred sodišče. Franc je dobil 3, Ivan 4, Viljem pa 5 mesecev zapor.

c V celjski bolnišnici je umrla 28 letna delavka Medved Alojzija iz Štor pri Celju. Naj v miru počiva!

Ljutomer

Nov zdravnik. Dr. Jože Hadinjak je nastopil svojo službo kot banovinski zdravnik. Naselil se je v hiši okrajne posojilnice v Ljutomeru.

Slinavka in parkljevka se širi. Sedaj se je že pojavila v Ljutomeru pri enem posestniku in v Stročje vasi.

Jesenice

Velik šod JRZ za ves gorenjski kot bo v nedeljo, dne 27. novembra, na Jesenicah. Napovedan je med drugim minister dr. Dragiša Cvetkovič. Zaupniki JRZ so po vsem okraju že obveščeni in se tudi že živahno pripravljajo.

Kranj

II. prosvetni večer bo v petek, 18. novembra, v Ljudskem domu ob 8. zvečer. Predaval bo gosp. p. Zakrajšek iz Ljubljane o temi »Naša kri v tujini«.

Ukradeni plašč je zamenjal z novim ženskim plaščem. V nedeljo zvečer je bilo v Bučarjevi slašičarni več ljudi. Ko je hotela neka gospa s Klanca oditi domov, je opazila, da ji je nekdo odnesel njen popolnoma nov zimski plašč. Tatvino je povedala zetmu gospe Bučarjeve g. Pavečiču, ki je takoj dognal, da je neki možki vzel njen plašč, pustil pa je možki zimski suknjič. Po nasvetu gospe Pavečiča je šla dotična gospa v njegovem spremstvu na kranjsko postajo, kjer je kmalu videla, da nosi njen plašč nekdo fant. Stopila je k njemu in zahtevala, da ji vrne plašč, kar je ta tudi storil. G. Pavečič pa ga je prijel in mu svedoval, naj mirno gre z njim. Ujeti pičlec ni hotel na železniški postaji delati senzacij in je mirno sledil g. Pavečiču. Ker je vedel, da ga g. Pavečič hoče odpeljati na orožniško postajo, mu je med potjo ušel in skočil k Bučarju po suknjič. Toda tukaj so z napetostjo pričakovali, kako se bo zaveda s plaščem uredila in so tatu prišli ter ga odvedli na orožniško postajo. Pri zaslišanju ni hotel povedati pravega imena, toda orožniki so končno le zvedeli za njegovo pravo ime. Zvedeli so tudi, da je bil tudi zimski suknjič, ki ga je pustil v Bučarjevi slašičarni, ukraden v neki ljubljanski slašičarni.

Plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo

Ljubljana, 16. novembra. Danes dopoldne je bila druga letosnja plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki pa ni trajala tako dolgo kot prejšnje seje. Zbornični predsednik g. Ivan Jelačin je najprej ugotovil, da je navzočih 50 zborničnih svetnikov, nato pa pozdravil načelnika oddelka za trgovino in industrijo g. dr. Frana Rateja ter zastopnike tiska. Podal je še naznanila predsedstva, iz katerih posnemamo:

Naznanila predsedstva

Banska uprava je odobrila računski zaključek zbornice za 1937, ki izkazuje 4.836.836,73 din dohodkov (proračun 3.166.000 din) in 4.935.085,73 din izdatkov (proračun 3.285.161 din). Primanjkljaj je znašal torej 98.249 din (v proračunu 119.161 din). Nadalje je banka uprava odobrila tudi zaključke skladov ter izpremembe in dopolnitve zborničnega taksnega pristojbenika. V odbor za proučevanje prehrane (banovinski), je predsedstvo imenovalo g. Albina Smrkolja. Zbornica je zastopana tudi v novoosnovani Jugoslovansko-angleški trgovski zbornici v Zagrebu. V odbora za propagando domačih goriv je zbornica imenovala g. Avgusta Praprotnika ter inž. Vit. Biskupskega, za namestnika g. inž. Iga Pehanija. Nato je poročal o ustanovitvi zbornice dvorazredne trgovske šole, katero ustanovitev je trgovsko ministristvo že odobrilo kakor tudi imenovanje profesorjev na tej šoli. Potrdilo je tudi imenovanje g. prof. Jožka Prezida za ravnatelja šole. Zbornica je predložila tudi za imenovanje za častne sodnike potrebne število ugodnih trgovcev v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu in Celju kakor tudi iz vrst trgovskih nameščencev.

Dvajset let dela po vojni

Zbornica je izdelala za dvajsetletnico naše nove države daljši pregled, ki ga je prečital predsednik zbornice g. Ivan Jelačin. Pregled vsebuje podatke o zborničnem delu, uspehih in prizadevanjih v zadnjih 20 letih.

Predvsem je omeniti, da je šele 16. novembra 1918 bilo zbornično področje razširjeno na vso Slovenijo in se je tako podvojilo. V prvih povojnih časih je bilo vse gospodarsko življenje še pod vplivom vojnih razmer, ki so vedno bolj utesnjevale trgovino. Za promet z inozemstvom je bila v Ljubljani osnovana centralna uprava. Leta 1919 je bila osnovana Zveza industrijcev, leta 1920 pa Zveza trgovskih gremijev. Zbornica je tudi že leta 1920 začela z uradnimi dnevi v Mariboru, pozneje tudi v Celju in nazadnje v Ptuj. Tudi v trgovskem letstvu se je začel lepši razmah. Ljubljana je leta 1920 dobila trgovsko akademijo, Maribor pa dvorazredno trgovsko šolo, ki je kasneje postala tudi trgovska akademija.

V prometnem oziru je omeniti, da smo dobili leta 1924 železniško zvezo Ormož-Ljutomer in s tem tudi boljše zvezo s Slovensko Krajino. Prizadevanja za zvezo z morjem pa se šele sedaj približujejo uresničitvi. Ostala pa je neizvršena še druga važna zahteva: dograditev drugega tira na progi Zidani most-Zagreb.

Leta 1924 smo dobili v Ljubljani borzo, ki je postala polna šele v letu 1927, ko je dobila dovoljenje tudi za poslovanje z devizami in valutami.

Po letu 1930 se je začela za naše gospodarstvo težka leta. V teh letih se je število obratov vseh strokov zmanjšalo. V trgovini je število obratov za 2335 obratov nižje kot v času najboljše konjunkturali za okoli 20%. V obrtništvu pa je v 20 letih le zabeležen prirastek 4570 podjetij. Tudi trgovski register priča o težkih izgubah našega gospodarstva v letih krize.

Nov obrtni zakon je povzročil zborničnemu uradu ogromno povečanje dela in agend, predvsem pa je prenesel na zbornico nadzorstvo nad združenji zborničnih interesentov, pa tudi sodelovanje ob usposabljanju in nastopu obrtov.

Zbornica je ostala v vseh povojnih letih skupna. Če pogledamo bilanco po 20 letih, vidimo, da se je mnogo naših želja uresničilo, s lastnim naporom smo sami mnogo zgradili in pridobili, marsikje pa so bile ovire in neuspehi. S pridobitvami preteklih dvajset let smo lahko zadovoljni. Sedanje stanje trgovine in obrti pa ni zadovoljivo, ker ovira njih napredek še cela vrsta neresenih vprašanj.

Potrebno je reorganizirati našo pošto službo, zlasti telefonsko, kjer so naše zveze z ostalimi pokrajinami države preeslabe. V vprašanju modernizacije našega cestnega prometa smo šele dobro začeli javna dela. Program javnih del, na kongresu za ceste v Ljubljani objavljen, sprejemam v celoti, toda z delom se še ni pričelo. (Op. uredništva: Kdor zasluži naš list, lahko ve, da so dosedanje cestne licitacije uspele in da so se dela že začela na nekaterih krajih.)

Tudi bo treba še pristopiti k končni upostavitvi stvarne likvidnosti naših denarnih zakonov.

Dela je vsekar še veliko na gospodarskem polju in potrebna bodo še nadaljnjia dela in napor kakor tudi sodelovanje zbornice pri reševanju vseh važnih gospodarskih vprašanj. Vsi smo poklicani, da pri tem delu sodelujemo in le s složnim napetjem vseh sil, z združenimi naporom in vztrajnim delom bomo nadoknadili, kar je zamujeno, in se bomo uvrstili v vrsto velikih držav, ki znajo izrabiti pridobitve modernega časa v korist duhovnega in socialnega napredka in gmočnega blagostanja naroda.

Ekspozicijo g. predsednika je priloženih več statističnih tabel, ki kažejo delo zbornice v številu spisov, proračune in računse zaključke zbornice od 1918 dalje itd.

Iz statistike o gibanju podjetij je posneti, da je bilo v 15 letih, 1923 do 1937, več odjav kot prijav pri trgovini 2335, v industriji več odjav kot odjav 175, obrti 4570 in gostinstvu 523. Tako je znašalo na koncu leta 1937 število podjetij (v oklepajih stanje na koncu leta 1922): trgovina 10.054 (12.389), obrti 21.797 (17.127), gostinstvo 6127 (5604) in industrija 615 (440). Pregled o številu registriranih tvrdi se je objavili lani ob priliki trgovskega kongresa. Zbornica navaja število zadržev po stanju dne 1. novembra 1938 e 1671, dočim je bilo konec leta 1937 1714 zadržev, konec 1929 pa 1102. Nadalje je izdalen pregled insolventov od 1917 do 1938, pregled izdanih potrdil, potniških legitimacij in carinskih dohodkov.

Tudi je zbornica sestavila kratek pregled izprememb v sestavi zbornice v zadnjih 20 letih.

Zbornični proračun

Predsednik g. Ivan Jelačin je nato poročal o novem zborničnem proračunu za 1939, ki izkazuje v primeri s sedanjim le malo zvišanje kljub dvem novim postavkam za 100.000 din, ker je bilo izvedeno varčevanje. V tehničnem oziru je proračun sestavljen drugače kot prejšnja leta in je preglednejši.

Gostinski odsek je predlagal povišanje svojega proračuna za 50.000 din, za kar naj bi se dobila eredita v zvišanju taks na gostinske obrte in prevoznika podjetja. Industrijski in trgovski odsek eta dobila v glavnem iste kredite kot doslej. Težje je bilo pri obrtnem odseku, kjer je prišlo do znižanja izdatkov od 580.000 na 514.600 din. Za zbornične finance je težava v tem, da so zaostanki na zborničnih dokladah znatni in so znašali dne 1. novembra 0,56 milij. din. Pri zborničnih taksah je predvideno povišanje proračunskih dohodkov za 130.000 din, povečanje donosa taks od potrdil za 75.000, nove taks za kredite gostinskega odseka 50.000 in donos moj-

stskih izpitov za 5000 din. Donos taks je pri zbornici proračunan na 915.000 din. Med izrednimi potrebščinami je omeniti, da je bila vstavljena v proračun vsota 50.000 din za kritje stroškov nadomestnih volitev v zbornico.

Proračun je v izdatkih tale: osebni 1.647.847 (letos 1.676.884), stvarni izdatki 443.000 (407.000), dotacije skladov 350.000 (300.000) in izredni izdatki 175.000 (200.000), izdatki za odseke: industrijski 185.000 (190.000), trgovski 287.000 (292.000), gostinski 161.000 (115.000) in obrtni 514.612 (598.174) din. Med dohodki bo dala doklada 2.826.142 (2.937.000), ostalo pa pride iz zborničnega premoženja in od zborničnih taks.

Zbornična doklada ostane neizpremenjena na 8%, pavšaliranci plačajo 10, 15 in 20 din letno.

Za avtonomijo obrtnega odseka

O samem proračunu ni bilo toliko debate kot o zahtevah obrtnega odseka, da se mu v okvirju zbornice da čim širša samostojnost. Prvi je govoril zbornični svetnik g. Kavka, ki je smatral, da so predlogi obrtnega odseka za čim večjo samostojnost popolnoma umestni in da naj služijo kot podlaga za nadaljnjo razpravo. Kritizira okrožnico Zbornice glede navodil obrtnikom in pa nekatere objavljene številke o plačilu davkov po obrtnikih. Obrtniki žele v zbornici enakopravnost. Tudi naj bo gostinski odsek zastopan v predsedstvu in trdno pričakuje, da se bodo v letu 1939 v zbornici realizirale želje obrtništa in bodo rešena razna viseča vprašanja.

G. Igljič govori o raznih vprašanjih, predvsem o potrebi pobijanja šušmarstva in delu za pospeševanje obrti. Na njegova izvajanja o fuziji državnega in zborničnega zavoda za pospeševanje obrti mu je pojasnil zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je dejal, da ne gre toliko za fuzijo, ampak za razdelitev dela in prav za prav za ustanovitev novega urada. Stvar pa ni zadeva samo obrtnega odseka, ampak celotne zbornice. Tudi zavarovanje obrtnikov napreduje, ker je ministristvo že začelo proučevati predloge in matematične račune znanega strokovnjaka g. Iva Laha. G. Rehek smatra za najboljši, če zbornica prevzame državni urad.

G. Jože Hrastelj je mnenja, da ne kaže tritati časa v zbornici z razpravljanjem o manjših vprašanjih, ampak da naj se zbornica vrže na konkretno, pozitivno delo. G. Anton Krejci predlaga, naj o tej zadevi razpravljajo odseki. Zbornični predsednik je nato odgovoril na razna izvajanja in debati, zlasti glede okrožnice, o kateri je govoril g. Karel Kavka, in pa o predlogu obrtnega odseka za čim večjo avto-

nomijo. Ta predlog naj obravnava poseben odbor, ki naj ga tvori po 5 članov vsakega odseka in predsedstvo zbornice.

Podpredsednik g. Ivan Ogrin pravi, da je imel obrtni odsek s svojim predlogom samo namen, dati ogroditve za podrobnejšo izdelavo in razpravo. Izjavil je, da ne bo polemiziral s trgovskim odsekom in da so obrtniki za skupne zbornice, v katerih pa hočejo avtonomijo, da bodo dobili vire za vzdrževanje svojih naprav. V interesu slovenskega gospodarstva je, da ostane zbornica skupna. G. Šimenc se je tudi zavzel za avtonomijo obrtnega odseka in želi, da predsedstvo upošteva težnje obrtništa po avtonomiji svojega odseka. Govorila eta še gg. Zadavec in Ambrožič.

Potem je bilo glasovanje in je bil zbornični proračun soglasno sprejet.

Izprememba zborničnih taks

O tej točki je poročal predsednik g. Jelačin. Predlagal je, da bi se povišale takske za potrdila, ki se pobirajo za gostinske obrate sploh in za potrdila za avtomatizacije, avtomatska podjetja in avtoprevoznstvo. Povišek znaša 100 din, v krajih, ki so za naš tujski promet važni, naj se pobira še dodatna taksa 100 din, tako da se taksa v teh krajih zviša za 200 din.

Nova, oziroma izpremenjena je dosedanja taksa za potrdila za dosego znižanja prispevka v bratovsko skladnico, potrdila za dobavo industrijske soli in za trošarine prosto nabavo raznega trošarskega blaga: za pošiljave 10—15 ton 40 din, za vsakih nadaljnjih 15 ton 10 din, za pošiljave izpod 10 ton 25 din.

Nove takske za gostinske obrti so naslednje: hoteli 600, kavarni 600, avtomati 600, restavracije 400, ostali gostinski obrti 300 din (za vse te obrate se zviša taksa za 100 din v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Bledu, Jesenicah, Jezerkem, Rogški Slatini, Rimskih toplicah, Laškem, Slatini Radenci, Kranjski gori, Ratečah, Bohinjskem jezeru, Radovljici, Kamniku in Dobrnju), za bančne posle 1000 din, tiskarske itd. 300, pogrebne zavode 500, razne obrte od 100—350 din.

Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet.

Razsodiščne takske

Ker je pokazala izkušnja, da se vlagajo številne tožbe z zelo majhnim tožbenim zahtevkom in ni mogla kriti zbornica svojih tožadnenih stroškov, je bil sprejet predlog, da se tržbene pristojbine vsaj za manjše tožbene zahtevke nekoliko zvišajo. Takske bodo zna-

šale (ko to potrdi pristojna oblast): za tožbo in razpravo do zneska 2000 din 100 din, od 501—1000 din 150 din, od 1001—5000 d'n 250 din, od 2001—5000 din 350 in od 5001—10.000 din 500 din. Od presežka nad 10.000 din se doplačuje se pristojbina v znesku 2% od vtoževalnega zneska ali vrednosti spornega predmeta.

Razsodniki

Ker je dosedanjim voljenim razsodnikom razsodišča Zbornice funkcijska doba že potekla, je Zbornica na novo imenovala 32 razsodnikov v razsodišče zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Samostojni predlogi

Zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin opozarja, da izvršuje železniška uprava vedno več del v lastni režiji, pa bi ta dela prav lahko in dobro izvršili obrtniki. Predlaga, naj se zbornica zavzame za to, da bi železniška uprava primerne objekte dala v delo obrtnikom. Zbornični svetnik g. Karel Čeč je ugotovil, da postaja čakalna doba v turskem kliningu vedno večja in da znaša sedaj že nad leto dni, ker je naš aktivni klinirski saldo narasel od 1 na 15 milij. din. Zbornica naj posreduje na pristojnih mestih, naj bi se zvišali naši nakupi v Turčiji, da bi prišlo do izravnave salda. V poštev prideta Prizad za lesnike in monopoliska uprava za sol. Tudi naj Narodna banka daje izvoznikom primerne predujme. Na ugodni rešitvi tega vprašanja je predvsem zainteresirana Slovenija, ki je imela največ industrijskega izvoza v Turčijo. G. Jakob Zadavec predlaga, naj se zbornica na merodajnih mestih zavzame za znižanje prispevkov vodnih mlinov in žag v melioracijski sklad. Mnogi mlinski imajo izredno majhno kapaciteto in zmeljejo prav malo, pa tudi nimajo dovolj vode skozi vse leto. G. Jakob Gorjanc smatra, da bi bilo potrebno zavzeti se za povečanje širine naših cest, ker je skušnja s številnimi nesrečami pokazala, da so preozke. Razširijo se naj vsaj na 7 metrov in zakon naj ne določa samo maksimalne širine, ampak tudi najmanjšo širino. Nadalje je predlagal g. Gorjanc, naj se zbornica na pristojnih mestih zavzame za to, da zadruge državnih uslužbencev ne bodo sprejemale v svoje članstvo nedržavnih uslužbencev, kar se je že začelo dogajati. G. Ferdo Pinter predlaga, naj se prepoved ustanavljanja veleblagovnic podaljša tudi po 31. decembra 1938, kar bo v korist nacionalne trgovine. Nadalje predlaga, naj se popravi čimprej dovozna cesta k mariborskemu tovrnemu kolodvoru, ki je v izredno slabem stanju. G. Ivan Škrli predlaga, naj se opusti obvezno predlaganje potrdil o plačnem davku pri izdaji potnih listov.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik gospod Jelačin zaključil plenarno sejo malo pred 12.

Bilanca Drž. hip. banke za oktober

Zelo zgodaj je objavila Drž. hipotekarna banka svoja mesečna bilanca za oktober. Iz nje je razvidno, da so hranilne vloge v oktobru znatno narasle. Dočim so se v septembru zmanjšale za 219,24 milij. din, so se v oktobru povečale za 81,9 milij. din. V ostalem izkazuje za 31. oktober banka naslednje stanje (v milij. din, v oklepajih stanje dne 30. septembra):

Aktiva: 614,2 (588,75), posojila: hipotekarna 1.893,64 (1.905,3), na dohodke in doklade 1.486,2 (1.478,0), vodnim zadrugam 71,0 (72,0), lombardna 94,6 (88,1), menično-hipotekarna 80,0 (81,94), menična 59,1 (58,4), tek. račun fin. ministristva 784,6 (669,36), razni tekoči računi 465,36 (477,47); efekti rez. sklada 269,74 (269,75), efekti sklada za amortizacijo bančnih zgradb 12,66 (12,66), efekti sklada za zavarovanje bančnih zgradb 1,2 (1,2), odkupljeni vrednostni papirji 935,15 (796,8), nepremičnine 264,76 (254,04), razna aktiva 237,1 (218,1), bilanca vsota 7.289,3 (6.972,5).

Pasiva: samostojni skladi 576 (580,4), razni skladi 1.621,94 (1.645,4), kapitali javnih ustanov 476,4 (469,2), hranilne vloge 1.352,5 (1.270,6), tek. račun fin. ministristva 54,55 (79,0), razni tek. računi 1.398,96 (1.270,74), zastavni listi in zadolžnice v obtoku 697,05 (662,56), predujmi in depoji bank 236,9 (212,64), rezervni sklad 212,68 (12,64), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 60,84 (60,83), sklad za zavarovanje bančnih zgradb 1,64 (1,5), razna pasiva 649,4 (570,1).

Naslednja tabela nam kaže gibanje vlog pri največjih drž. denarnih zavodih: Poštni hranilnici in Drž. hip. banki (v milij. din):

	Poštna ček. vloge hran. vl.	Drž. hip. banka hran. vl. tek. rač.
31. avgusta	1.715,46	1.318,4
30. septembra	1.535,7	1.190,3
31. oktobra	1.681,9	1.270,6

Danes nepreklicno zadnjikrat!

Vse, kar more nuditi film: simfonijo barv, ljudi, usode in zemlje!

SADOVI ZEMLJE

KINO MATICA 21-24 — Ob 16., 19. in 21. uri. — Najnovejši Metrov tednik!

Zaposlenost v avgustu

Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je znašalo število zavarovancev v avgustu 1938 756.973, kar pomeni v primeri z julijem povečanje za 7.771, v primeri z avgustom lani pa 35.922. Največji je od lanskega leta sem prirastek pri tobačni industriji, pri gradbi železnice in cest in v gozdno-zagarska industriji ter v gradbi prevoznih sredstev.

Po uradih je največje povišanje števila zavarovancev v Belgradu, Skoplju, Nišu, odostato v Skoplju in Dubrovniku. Padec je izkazan v Zagrebu, Sušaku, Novem Sadu, Karlovcu in Petrogradu.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v avgustu 1938 24,06 din, kar je v primeri z lanskim avgustom 0,79 din več, v primeri z julijem 1938 pa 0,24 din več. Skupna zavarovana mezda je znašala avgusta 1938 455,4 milij. din (julija 1938 446,11, avgusta 1937 419,41 milij. din). Povečanje od avgusta lani na avgust letos znaša 8,58%.

Železniški tečaj. Od 15. novembra dalje veljajo na naših železnicah naslednji tečaji: holandski goldinar 24,10, nemška marka 17,15, švicarski frank 10,10, zlati frank 14,50, madžarski pengő 12,85, poljski zlat 8,33, italijanska lira 2,35, francoski frank 1,22, češkoslovaška krona 1,54, belgijski frank 1,50, bolgarski lev 0,34, romunski lei 0,41 din.

Uvoz bakra. Narodna banka je izdala devizno okrožnico št. 79, iz katere je razvidno, da je banka naročila pooblaščenim zavodom, da do nadaljnjega ne smejo prodajati tujih plačilnih sredstev niti sprejemati vplačila v kliring za plačilo uvoza bakra tudi v primerih, ko uvozniki tega predmeta razpolgajo z urejenimi dokumenti za opravičilo v smislu čl. 3 deviznega pravilnika.

Sanacija. Odlog plačil je dovoljen Okrajni hranilnici v Ormožu za 6 let od 29. oktobra 1938, nadalje je določena obrestna mera za stare vloge na 2%, računajoč od 5. januarja 1934 dalje. Končno je odobrena zadruzi sanacija na ta način, da se izguba zadruge v znesku 3.782.844,17 din pokrije tako, da se odpiše 40% starih terjatev zavodovih upnikov in prepiše na specialni rezervni sklad.

Odlog plačil je dovoljen Posojilnici za občino Oplotnico, r. z. z. n. z. v likvidaciji, za 6 let od 2. julija 1938, odlog velja za stare dolgeve do 13. decembra 1937, obrestna mera 2% bruto.

Zagorka, d. d. za gradbeno industrijo v Zagrebu izkazuje za 1937 izgubo 0,53 milij., tako da se skupna izguba s prenosom iz prejšnjih let (1933 do 1936) je znašala skupno izguba 4,4 milij., poveča na 4,96 milij. pri glavnici 10 in bilančni vsoti 27,6 milij. din.

Odprava konkurza: Petavs Marija, trgovka na Vrhniki (vsa masa razdeljena).

Likvidacija. Posojilnica za občino Oplotnico, r. z. z. n. z.

Borza

Dne 16. novembra 1938.

Denar

V zasebnem klirgu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237,20—238,80.

Nemški čeki so se v Ljubljani okrepili na 14,25—14,45, nadaljnje blago je bilo po 14,35. — V Zagrebu so se okrepili na 14,2450—14,4450, v Belgradu na 14,2088—14,4088.

Grški boni so beležili v Zagrebu 35,40—36,10, v Belgradu 35,15—35,85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.771.128 dinarjev, v Belgradu 3.371.000 din. — V efekti izkazuje Belgrad prometa 1.289.000 din.

Ljubljana — tečajsi primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2388,86—2403,46
Berlin 100 mark	1766,73—1780,61
Bruselj 100 belg	746,45—751,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	207,30—209,36
Newyork 100 dolarjev	4382,26—4418,57
Pariz 100 frankov	116,07—117,51
Prava 100 kron	150,93—152,04
Trst 100 lir	231,45—234,53

Curih, Belgrad 10, Pariz 11,65, London 20,805, New York 443,50, Bruselj 74,95, Milan 23,30, Amsterdam 239,70, Berlin 177,37, Stockholm 107,175, Oslo 104,55, Kopenhagen 92,90, Praga 15,15, Varšava 82,95, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingsfors 9,175, Buenos Aires 101,50.

Vrednostni papirji

Ljubljana, Drž. papirji: 7% invest. pos. 98,25—100,25, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 467,50—470,50, begluške obveznice 90—91, dalmatinski agrarji 89—90, 8% Blerovo posojilo 96,50 do 98, 7% Blerovo posojilo 90,75—91,75, 7% pos. Drž. hip. banke 100—112, 7% stabilizacijsko posojilo 97—98, — Delnice: Narodna banka 7350 do 7400, Trboveljska 185—195.

Zagreb, Drž. papirji: agrarji 59—61, vojna škoda promptna 467—468 (467), begluške obveznice 88,50—90,50, dalmatinski agrarji 88—89,50, 4% severni agrarji 58—59,50, 8% Blerovo posojilo 95,50—97, 7% Blerovo posojilo 90—90,50 (90, 90,50), 7% stabilizacijsko posojilo 98 blago. — Delnice: Narodna banka 7350 denar, Priv. agrarna banka 225 blago, Gutmann 49—55 (50), Sladk. tovarna Osijek 75—95, Osječka livarna 160 denar, Isis 20 denar, Jadranska plovlja 350 denar.

KULTURNI OBZORNIK

Letošnja Nobelova nagrajenka: Pearl Buck

Nobelovo nagrado za literaturo v l. 1938 je dobila Amerikanka Pearl Buck, ki je zadnja leta zelo zaslovela s svojimi močnimi romani. Sicer je njeno odlikovanje ne vrste preseenečenje — kakor vsaka Nobelova nagrada — toda ne moremo trditi, da bi je ta pisateljica ne zaslužila. Kdor je prebral samo roman »Mati«, ki ga je v lepo slovenščino prevel V. Levstik, bo priznal, da je pisateljica resnično velik talent, ki zna s čudovito preprostostjo privabiti najglobljejo tragiko v človeških sreih ter jih očistiti naravnost na način starogrških tragedov. Knjiga, kakor je »Mati« Pearl Buckove, pusti v bralcu dojem enkrat za vselej kot samo največje in najbolj človeške umetnine. Še po treh letih človek misli na usode teh Kitajk, ki žive v tesnih kočah in se vdajajo strastem v sebi, skoraj z močjo prvotnih ljudi, toda kljub temu je v njih tolika naravna zavest, kot je ni pri civiliziraneih. In to je glavna vrednota te pisateljice: poenostavi hoče človeško življenje, nasiti ga a prvobitnimi duhovnimi silami, s pristnimi velikimi strastmi in ljubeznijo ter mu dati ljubezen za življenje na zemlji. Našemu bralcu se bo sicer zdela njena osnovna linija naturalistična, kajti ona odklanja vsako duhovno hierarhijo ter pozna le prvobitno Naravo, ki jo obožuje, toda njena rešitev problemov je vselej etična in težji po poduhovljenju Narave. Pri njej torej ne moremo govoriti o materialističnem naturalizmu, temveč o poduhovljenem naturalizmu, kot moderne literarne vede te struje ločijo. Sicer pa tej ameriški pisateljici ne gre za strujo, gre ji za življenje, ki ga z vso polnostjo zajema iz kitajskega življenja in kitajske plodne zemlje, kjer je nekaj časa živela in zajela svoj navdih. Strasti in bolečine kitajske žene in ljudi so našle v njej največje oblikovalce. Toda kljub vsemu so ti ljudje, ki jih zapad pozna samo kot prilizjenice, hinavce, roparje in razvratneže, v resnici »dobri ljudje«, ki ljubijo svojo »dobro zemljo«, kakor smo videli v njenem romanu »Dobra zemlja«, ki je prišel v Ljubljano v filmu, enem najboljšem zadnjih let. Zlasti po tem filmanem delu je postala slavna tudi v Evropi, pa tudi popularna, ter je ena najbolj branih avtorjev zadnjih let. Tako so znani še tudi njeni romani »Sinovi«, »Zapad in vzhod«; v njih nastopajo z

Pariz proti Hollywoodu

V Parizu z dokajšnjo nevoljo pa tudi s hudo-mušnimi opazkami spremljajo nekatere ameri-kan-ske filme, ki skušajo gledalca pokazati življenje v Parizu in si propaganda domišlja, da so vse te slike pristne in vzete iz Pariza samega. Hollywood je zadnje čase sploh precej obstrlejevan z raznih strani zaradi čudnega življenja, ki tam vlada. En-krat ga napadajo zaradi silne korupcije, potem zaradi delovnih razmer, ob katerih vsaka filmska zvezda po nekaj letih zboli na živcih, sedaj pa se je francoski častnik Gaston Thierry lotil umetni-ške strani hollywoodskih proizvodov, in sicer za-radi načina, kako predstavljajo življenje v Pa-rizu. Zbral je nekaj najnovejših tozadevnih filmov in odbral posamezne prizore, iz katerih se raz-odeva, da onstran oceana vlada glede življenja v Evropi popolna nevednost. V filmu »V sedmih

nebesih« nastopa stražnik v huzarskih škornjih, s konjeniško sabljo, v sukniču pehotnega vojaka, z znaki štabnega častnika in z odlikovanji in-strukcijskega častnika. V filmu »Sence Pariza« nastopa Pola Negri v neki nemogoči jazbini, v krilu španskega sloga iz velikega kozarca za vino pije angleški brandy. Prikazan je tudi prizor iz pariške kavarne, ki razteza svoje področje daleč notri v trotoar. Velika množica sedi za mizami, pije vino, trka s čašami in napitnice se vrste dru-ga za drugo, šampanjec se toči vse čez, povsod sam smeh in dovtipi. Celo plačilni natakar po-sega v to veseljaško življenje. Gaston Thierry se temu opisovanju pariškega kavarniškega življenja najbolj čudi in se duhovito norčuje iz hollywood-ske iznajdljivosti. On že ve, da je resnično življe-nje na pariških ulicah veliko bolj resno in pro-zaično. V filmu »Ta noč je najina« je tudi prizor iz Montmartra, v katerem družina nekega vra-tarja večerja »po tamošnji navadi« na pragu in se mimogrede zabava z nekim guvernerjem francoske narodne banke in nekim diplomatom. Oba »visoka gospod« nosita svilene klobuke, vsa znamenja svoje visoke službe in tudi — dežnik. Revna de-klia iz Montmartra, Claudette Colbert, nosi drago-ceno obleko, očitno od nekega prvovrstnega krojača. Tudi film »Marija Antoinette« je poln takih neresničnosti, ki jih v Parizu nikoli ni bilo videti. Kraljica (Norma Shearer) nastopa v ve-černi obleki, ki bi bila komaj primerna za ve-černi koncert, na glavi pa ima diadem v obliki kitajske pagode. Ludvik XV. (John Barrimor) pa nosi kostum, ki očitno izvira iz brandenburške-ga dvora, z odlikovanji, zaradi katerih bi se ga v Versaillesu na vso moč ustrašili.

Thierry navaja še več takih zgledov, s kate-rimi dokazuje, da v Ameriki prav nič ne vedo, kako teče življenje v Evropi, oziroma v Parizu, in da tudi posamezni režiserji, ki kdaj zaidejo v Evropo, vse pogledajo le povrhu, ostalo pa nado-meste s svojo domišljijo. Potem pa pridejo na platno take nemogoče stvari, ki gledalcu resnič-nost popolnoma prikrijejo in skvarijo. Možno pa je tudi to, da se je Thierry lotil hollywoodskih proizvodov iz konkurenčnih razlogov, ker hoče utreti pot francoskemu filmu, ki se od ameri-kan-skega gotovo loči vsaj po tem, da življenja ne olepšuje.

Kaj pravi kino

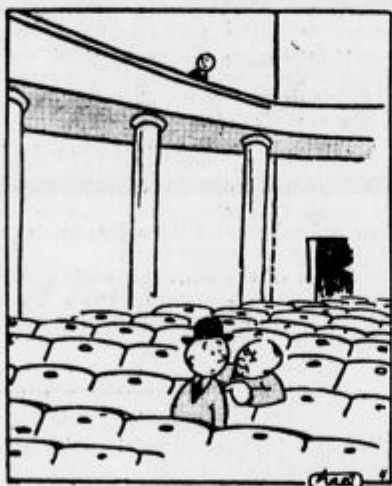
Blazna norija za »Snegulčico«

Poglejmo, kaj je o tem filmu napisal resen švi-carski list, »Neue Zürcher Zeitung« (1. nov. 1938):

»Miss Snegulčica«

Nedavno smo v nekem kinu videli film W. Disneyev film Snegulčica. Velikanski uspeh tega barvastega trikfilma nam ni mogel zaustaviti solz, ki smo jih morali pretakati na tem... grobu Snegulčice. Kaj je storil Hollywood iz te prav-ljične blaženosti! Kam sta se porazgubila poezija in dihi te tako otroško-preproste pravljice? Kdo bi videl v tem Grimmovo pravljico? Seveda, otroci se bodo smejali norčijam palčkov in se čudili ho-kus-pokusu čarovnice. Toda odrasli otroci se bodo bridko prestrašili zaradi poškodb te pravljice.

Kakšno je bilo prej jedro Disneyeve umet-nosti? On je izžepal vse ritmične in upodabljalne možnosti filma, pokazal je svet blažene neresnič-nosti, v kateri biva nekaj kot groteska sama, ne-kakšna fantazija, ki deluje s čistimi asociacijami zvokov in slik, kar tvori vrtnec neleploslovnih domislekov, svet nerealnih živali in škrateljnov. Lev si brusi nož z jezikom, ki ga uporablja —

Kdor zna biti siten

»Gospod, ali bi se hoteli odkriti? Ne vidim čez vaš klobuk!«

Na neki odlični svatbi v Londonu so k svatom postavili tudi tole skupino otrok v značilnih zgodovinskih oblekah. Kakor je videti, se otrokom vsa stvar zdi zelo slovesna in se od sile imenitno drže

Prozorne nogavice prepovedane

Pred tremi tedni so v angleški vojski usta-novili neke pomožne ženske čete »Women of Auxiliary Territorial Service«. S posebnim uka-zom vojnega ministrstva je bilo tem četam pre-povedano nositi prozorne nogavice. Nogavice morajo biti neprozorne, nekako tako temne barve, kakor je njihova ostala uniforma.

Na mestu maršala Blücherja

Vrhovni poveljnik sovjetske armade na Dalj-nem Vzhodu, maršal Blücher, je izginil s po-vršja dogodkov. Splošno domnevajo, da ga je Stalin dal »likvidirati«. Istočasno je bila tudi vzhodna armada razdeljena v dva dela, da se odstrani nevarnost njene moči proti diktator-jem v Moskvi. Za poveljnika enega dela je bil imenovan, kakor poroča »Krasnaja Zvezda«, žid Stern (na naši sliki desni, poleg njega ar-mijski komisar Semenovski)

Pevski zbor mutastih

Iz Anglije poročajo novico, ki je v resnici posebna in pretresljiva. V vasi Barnsley je pred kratkim pri neki cerkveni pobožnosti nastopil zbor gluhonemih. Peli so — nemo. S kretnjami rok in prstov so izražali misli, kakor bi govorili. Čeprav orgel niso slišali, so vendar s temi kretnjami skladno posnemali ritem korala in pesmi. Poročila pravijo, da je bil pogled na ta tihi zbor, iz katerega so se slišale samo orgle, v svojem molku veličasten in pretresljiv obnem. Gluhonemi so s temi kretnjami tako ritmično spremljali or-gle, da se nihče ni mogel ubraniti vtisa, da je vse to kljub pomanjkanju glasu notranja enota.

Severu napovedujejo gorko zimo

Vremenske postaje po severnih mestih Evro-pe napovedujejo, da bo letošnja zima v severnih krajih zelo topla. Omogočali jo bodo gorki južno-zahodni vetrovi, ki jih je po dosedanjih opazova-njih pričakovati z veliko gotovostjo. Morje je ob vsej norveški obali visoko gori do Spitzbergov nenavadno gorko. Na zadnji oceanografski konfe-renci v norveškem mestu Oslu je bilo že predla-gano, naj bi se omogočilo mednarodno raziskova-nje Atlantskega oceana, kar bi bilo velikega po-mena za vremenske napovedi v Evropi, zlasti glede na zimo in nevihte.

Prvo merjenje zastopnikov najtežjega kalibra

Po vsem svetu znana boksarja Joe Louis (levo) in John Henry Lewis sta se ob neki priliki sešla v Londonu in sta najprej primerjala pesti, ker se bosta, kakor poroča Mike Jacobs, dne 27. januarja spoprijela za naslov svetovnega prvaka v kategoriji težke teže. Po sliki sodeč bo pest enega in drugega težko padla po telesu nasprotnika in bo ta boj za športni svet gotovo velik dogodek

Hribolazci sredi Londona

Ob letošnjem županovem sprevodu v Londonu so vzbujale posebno pozornost simbolične sku-pine, ki so zlasti imele namen gledalce navdu-siti za gojitev telesnega utrjevanja in plinsko obrambo. Naša slika nam kaže skupino hribo-lazcev iz tega spreveda. Po primerjavi z ljudmi moremo spoznati, da je bila »gora« za na voz, na katerem so jo vozili, zelo visoka, in se je kaj mogočno zibala po londonskih ulicah

Koliko Eskim dá za hladilnik

Zastopnik velike ameriške tovarne za hladilnike James Moran iz Washingtona je go-tovo prvi človek na svetu, ki se mu je posre-čilo, da je nekemu Eskimu prodal hladilnik za shranjevanje mesa, rib in zelenjave. Hla-dilnikov se sicer poslužujejo gospodinjice v top-lih krajih, da imajo v kuhinji tudi kotiček, kjer sredi poletja vlada najostrejši mráz in se tudi led vzdrži po več dni. Eskimom takih priprav prav za prav ni treba, ker imajo mraza in ledu na ostajanje, zato pa se je James Moran tudi pogajal cela dva dneva, da se mu je posrečilo en tak proizvod svoje tovarne prodati nekemu Eskimu. Ko pa mu je vso napravo podrobno razložil in tudi razkazal njeno sestavo, je bil Eskim tako navdušen, da mu je dal zanj 50 dolarjev in velik kožuh, ki v Ameriki stane vsaj 100 dolarjev. Dogodek pa tudi kaže, kako iznajdljiva je ameriška trgovina, ki ji pride zelo na misel, da gre Eskimovcem ponujati — hladilnike.

Katoličan in narodni socializem

Okrožni voditelj narodno-socialistične stranke Freiburga, dr. Fritsch, je imel 28. oktobra ve-ko politično zborovanje, nekaj tečaj za organi-zatorje stranke, na katerem je načel tudi vpraša-nje, ali more katoličan biti ali postati narodni socialist. Dejal je, da bi na takega postavil tile dve vprašanji: 1) kaj misli o starem zakonu, ki je judovsko delo, in sicer edino; 2) ali sprejema nauk o rasi, potem je zanj beseda »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode« brez pomena.

Nima konkurenta. »Zatrjujem vam, da so sli do sedaj vsi moji odjemalci zadovoljni z mojim delom. Niti eden se še ni pritožil.« — »Kaj pa izdelujete?« — »Krst.«

Japonci so vkorakali v Kanton

Ko se je Japoncem posrečilo v zalivu Bias hitro izkrcati velike čete, so skoraj brez res-nejših ovir drli proti Kantonu. Vsa vojna operacija se jim je docela posrečila in v nekaj dneh so prvi tanki že zaropotali po kantonskih ulicah, kakor kaže naša slika

Jules Massenet: Don Kihot

Operna premiera

Niš čudnega ni, če si je prelepa ideja Cervantesovega romana »Don Kihot« vedno znova iskala utelešenja in če so si jo prisvajali različni umetniki ter jo oživljali v vedno novih umetniških podobah. Saj je v njej naravnost veličastno izklesan človek v svoji življenjski bridkosti, ko se bje z grobo snovjo in z brezobzirno prirodnostjo za tihla, globoka in vzvišena hrepenenja svojega srca. Izoblikovan je v svoji skoraj smešni dostojanstvenosti, ko se nimo vseh največjih zaprek in ob spremljavi roganja nizke vsakdanjosti ter njenih strasti z neupogljivo in ravno dolednostjo vzpenja za ukazi, ki se oglašajo v njegovih duši in ga vodijo po neki neoprijemljivi nujnosti in v spokojni uglasenosti nasproti utripu neskončne večnosti, odkoder je odtisnjeno v njegovo srce hrepenenje po dobroti in lepoti. V smešnem, a obenem mučno resnem vitezu »žalostne postave« je učlovečen duh toliko in toliko posameznikov, ki hodijo po zemlji, so del nje same, vanjo povsem pogreznjeni, a ji vedno ostajajo tuji, zagledani v pridiv nesnovne večnosti, v duhovno domaćijo svoje biti, kamor so povezani z zlato vrvo najtistih hrepenenj in odkoder jim trajno zveni vabljivi glas, ki kliče izmučeno srce kot v objem tih domaćije. Tako velika je podoba tega dobrega, smešnega junaka, ki ljubi najlepšo ženo sveta z neomajno vero, tolikšno, da ga razočaranje zlomi in mu uduši utrip srca; junaka, ki gre za pravico smešno neboljzen nad krdelo razbojnikov, se z njimi po levje bje, a jih, sam zmagan po preveliki snovni moči, premaga z duhovno silo čiste in plemenite svoje duše — tako silna je ta postava junaka, ki trepeta za svojo duhovno podobo, da vidi njene sovražnike celo v mlinih in čredah ovac, — da mu z besedo ne seže do kraja, temveč ga dočuti s svojim srcem in z vso svojo bitjo tem globlje, čim huje se ti je življenje zarogalo v obraz.

Med številnimi oblikovalci te ideje, ki je v celoti osnovni podobi, ali pa tudi le v njenih odtiskih prešla v razne umetnine, smo spoznali sedaj tudi francoskega skladatelja Jul. Masseneta, ki je napisal svojega »Don Kihota« v oblikovanje največjemu pevstvu zadnjih dni, Šaljapinu, ki morda marsikomu še živi v spominu tak, kot je veličastnega videl v umetniško doganjeni filmu iste vsebine. Massenet je dramskemu pesniku, ki sta jo deloma različno od Cervantesovega romana izoblikovala Cain in Lorrain, odel v glasben okvir, ki je očitna tvorba znane in tipične skladateljeve fantazije. Ta glasba je odsev mehke in gladke duševnosti, ki je v sebi večinoma urejena in se bje le v majhnih vijugah. Zato je ta glasba jasna in mehka, skoraj bi dejal prilizajena, le da ni odbijajoča. Prijazno se dobrika, prav po značaju francoske uglasenosti, in se dotika one plasti čustvenega sveta, ki ima značaj sentimentalnosti; a kljub temu ni neboljzen in plehka, temveč je zmogla zginiti duševnost z močnimi vzponi in zna toliko napeti poslušalčev dojemanje, da večkrat še dolgo zveni v njegovi duševnosti. Grajena je umetnina v celoti po vzorcu francoske lirčne opere, kot jo je izdelalo 19. stoletje. Zato je razumljiv njen pogostni recitativni sestav, ob katerem se v bogati raznolikosti predejo mehke in čustveno napete melodije. Vse pa se drži mere, vzete po višini okusa povprečnega opernega občinstva, zato si mora pridobiti — vsaj glasba sama — širše naklonjenosti.

Z ozirom na raven, ki jo je v zadnjem času zavzelo naše operno gledališče, moremo dano uprizaritev imenovati zelo dobro. Ob njej ni bilo mogoče spregledati resnih stremenj in prizadevanj, ki so se sešla z vseh strani, da pribere delu čim lepši uspeh. Ves pisani glasbeni svet je izgladil in povezal v jasno celoto dirigent Niko Štrifot. Njegovo delo je tokrat posebno dvignila tonska odtehtanost. Dirigent je našel lepa sorazmerja med pevi in orkestrom, zadnjega je zlasti dinamično občuteno uravnavoval. Nekatera mesta pa so osvojila pozornost po poslednji arhitektoniki in plastiki (naj omenim le finale IV. dejanja). Čustveni svet je odkrito zaživel. — Niko Štrifot pa je k uprizaritvi doprinesel svoje tudi z lepim prevodom besedila.

Nelahko režijsko delo je opravil R. Primožič. Saj je res, da se ob bogastvu idej človeku fantazija vse bolj živo razgiba, ali pa se utrjujejo spomini na veličastne prizore iz filma, pri čemer česar moraš pač brzdati razvajene želje po nasladah tega, kar prihaja skozi oči v tvojo dušo. Vendar

dar je treba priznati, da je režiser vsaj v glavnih obrisih veliko dosegel. V I. dejanju je prizore živahno razgibal in s poudarki razpostavil posamezne osebe. Res, da so dvoboji v našem gledališču vedno zvezani s pomisleki, so pa zato tem pristnejše oživele druge slike. Med njimi je najmanj posrečen boj z mlino; gotovo težko odrsko vprašanje. A menim, da bi se našla boljše rešitev. Močno je izdelano srečanje z razbojniki in tudi povratek don Kihota k Dulcineji s silnim zaključkom. Globoko seže zadnji prizor — le smrt je na odru in v orkestru nekoliko preeksplozivna. Celoti bi bilo v prid, ko bi se nekaj zastankov dejanja poživilo, ali v skrajnosti črtalo. — Pristna občutja je povezal v svoje scenografsko delo inž. Franz; zato mu je pravo špansko ozračje zadihalo v prvi sliki, mu je učinkovito zaživelja sierska pokrajina (ki bi ji podkrepilo značaj nekaj mračno zverženih dreves), se mu je bogato obokala dvorana večernih zabav in mu je tesnobno, a obenem sproščujoče zadihalo gozd in nad njim zvezdno nebo. Le meglezna pokrajina in mlina so nekoliko manj srečno rešene slike.

Dramsko dejanje je zgoščeno v dveh odrskih postavah: v slokem don Kihotu in v njegovem debelušnem spremljevalcu don Sanču. Obe postavi sta si tokrat našli dvoje primernih oblikovalcev. Baritonist Primožič je dojel in dobro skušal upodobiti bjoča nasprotja med zunanjo manjvrednostjo in notranjo dragocenostjo ter je v primerni patetiki začrtal junakovo tragiko, osenčeno s komičnimi potezami. Veselo dostojanstvo in bridko razočaranost je v igri dosegel ter ju skušal tudi s petjem prav podpreti. — Sančo basista Julija Betetta je dobil svojo privlačno podobo, v kateri se je križala lenobna omejenost z zvesto dobrosrčnostjo. Vseskozi dosledno grajena postava, ki bi se mogla morda v komiki še svobodneje razgibati, je bila v učinku močno oprta na lepoto pevkega podajanja. — Mezzosopraniška Kogejeva se je postavila lepe Dulcineje približala, a bolj po zunanjem videzu kot po značaju in petju, kjer bi hotela vse močnejše zaživeti španska ognjevitost. — Ugodno in dosledno je bil izdelan Juan tenorista Marčeta in tudi Rodriguez tenorista Saneina je dobil primeren izraz. — Zanesljivo je dala na razpolago svoje sposobnosti sopranistka Ribičeva in ugodno ji je stopila ob stran sopranistka Heybalova. — Dobro sta v igri sodelovala tudi Simončič in Jelenc. Zadnji je v vlogi banditskega poglavarja dokazal sorazmerno lep smisel za govorno prozo. — Pevski zbor je bil trden in razgiban v sodelovanju. — Življenje v prvi sliki je dal balet svojstven poudarek.

Gledališki list je ob tej priliki dobil tudi poseben poudarek z dvema risbama, ki sta delo kiparja Nikota Pirnata.

V. U.

Klavirski koncert v Mariboru

V ured, 9. novembra, sta priredila ga. dr. Elfe Klasine in g. dr. Roman Klasine samostojen klavirski koncert na dveh klavirjih v dvorani Zadrugne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti.

Gospoda dr. Romana Klasineca je dobro poznamo v mariborskem glasbenem življenju, saj se njegovi samostojni klavirski koncerti v zadnjih letih redno vrstijo v vsaki sezoni, ne glede na druge glasbene prireditve, pri katerih sodeluje s spremljevanjem na klavirju. Njegovo soproggo gospo dr. Elfe Klasinecovo pa smo tokrat imeli priliko slišati prav za prav prvokrat kot koncertno pianistino in priznati je treba, da se je močno uveljavila.

Na sporedu so bile tri skladbe za dva klavirja: Busoni — Duetto concertante, Brahms — Sonata f-mol op. 34. b in Reger — Variacije in fuga op. 73. na Beethovno temo; vsekakor dela, ki so stopnjevale pritegovala nase pozornost in zanimanje poslušalcev ne morda s svojo preračunljivo vstopno na učinkovitost, ampak s pravimi muzikalnimi vrednotami in tehničnimi zahtevami, ki so jih stavljale na pianista. Posebnost koncerta je bila tudi igra na dveh klavirjih, s čimer je glasbeni umotvor na eni strani pridobil na pestri slikovitosti in polnosti, na drugi strani pa stavil na oba pianista velike zahteve v enotnem doživljanju in še bolj v enotnem podajanju. V tem gre sodelujočima vse priznanje. Vsebe je bila njuna igra skladna, da ju skoraj ni bilo mogoče razločiti. Morda bi lahko rekli, da smo v igranju gospe pianistinje občutili nekoliko več emocije, ki se je očitovala v globlje doživljeni interpretaciji.

Oba pianista sta z veliko prožnostjo in nepriljenostjo brzela preko največjih tehničnih težav. Zela sta pa tokrat tudi uspeh, ki je vprav pri klavirskih koncertih redek, da sta s svojim dovršenim igranjem splošno zbudila pri publikii kontakt z izvajanimi skladbami tako v Brahmsu, kakor tudi v Regerju.

Obisk je bil zadovoljiv in dvorana zanj prav primerna. Pri tej priliki bi opozoril na dejstvo, ki sem ga že na drugem mestu našel, da bodo namreč mariborske glasbene okoliščine same privedle do koncertnih nastopov v manjšem obsegu, v manjših dvoranih, ker je v velikih riziko le vse prevelik. Dvorana, kot je n. pr. vprava ta v Zadrugni gospodarski banki, kar dobro ustreza takšnim prireditvam. Mnogo lažje jo je napolniti, kar nudi moralni in materialni uspeh, pa tudi akustika je prav zadovoljiva; edino prenizki strop je morda nekoliko v kvar. V ostalem pa je dvorana za koncertne prireditve kar priporočljiva. Bb.

Sport

Finci in olimpijske igre I. 1940

Leta 1940 bodo v Helsinkih na Finskem olimpijske igre. Mali in žilavi narod, kakor so Finci, bo brez dvoma tudi v organizacijskem pogledu pripravil vse najboljše. Kdor pozna Fince kot sportnike, ta o tem niti najmanj ne bo dvomil, še manj pa o tem, da Finci svojih atletov, ki se bodo na svojih tleh borili za olimpijske kolajne, ne bodo še boljše izvežbali kakor sploh kdaj za kake olimpijske igre.

O tej tajinstveni športni deželi smo že veliko ališali in čitali. Vendar ne bo škodovalo, če si podrobneje ogledamo finski šport in pa priprave Fincev za prihodnje olimpijske igre, kakor jih je opisal g. Erik v. Frenckell, član finskega olimpijskega odbora.

Pred nekako štiridesetimi leti je bilo na Finskem samo kakih 3000 športnikov, ki so bili organizirani v 160 športnih društvih. Danes je tam 20 odstotkov ali okroglo 700.000 ljudi, ki se bavijo s športom. Od leta 1912 pa do leta 1932 je Finska od vseh možnih olimpijskih točk osvojila za en milijon prebivalcev 91,7 odstotkov. Nato sledijo Švedska s 70,5 odstotki, Norveška s 56,5 odstotki, Švica s 27, Anglija s 7,7 in Japonska z 0,9 odstotki.

Erik v. Frenckell, član finskega organizacijskega odbora za olimpijske igre, je mnenja, da mora biti konec sodelovanja politike in vlad pri olimpijskih igrah. Videli smo — tako pravi dalje — kako so se veliki državniki posluževali športa, da bi tako razširjali sijaj po svoji državi, toda šport se mora tega oprostiti, če noče umreti. Olimpijske

pijske igre se morajo vrniti na olimpiado v Stockholmu leta 1912. To je ideal, ki ga zasleduje Finska.

Na Finskem je zrastle šport od spodaj navzgor, kar je najbolj zdravo. Nadzor športnikov od strani države, kakor je to v marsikateri državi običaj, pokvari šport. Glede amaterskega vprašanja meni v. Frenckell, da ne vidi razloga, zakaj bi bil velik umetnik lahko plačan, športnik pa ne. Nobena nepravilnost ne bi bila, če bi bil prvotrazredni športnik poplačan za svoje napore.

Finski olimpijski odbor ima za svoje priprave neviden fond — sodelovanje vsega naroda — na razpolago. Na primer: Sedem odborov dela popolnoma brezplačno. Olimpijski stadion v Helsinkih bo imel prostora za 63.000 gledalcev, od tega bo 5000 sedežev rezerviranih za častne goste in športnike, 15.000 sedežev bo pa na razpolago za ostale udeležence. Računa se, da bo tedaj v Helsinkih najmanj 100.000 inozemcev. Transportiralo se bo na poti Stockholm in Reval od 10 do 15.000 oseb na dan.

Glede stanovanja pa je takole: 4000 do 5000 gostov bo dobilo prostore v hotelih. Z inozemskimi parobrodskimi družbami so že sklenjene pogodbe. Na ladjah bo prenočevalo kakih 10.000 ljudi. Te ladje bodo v Helsinkih 4. 8. odnosno 16. dne. Danes je že 25.000 privatnih sob na razpolago, med temi jih bo 8000 v predmestjih. V skupnih prenočiščih bo prostora za 40.000 oseb, v šolarih pa za 10.000.

Računati je, da se bo v splošnem za časa olimpijskih iger vse podražilo za 25 odstotkov. Najboljša prenočišča v hotelih bodo stala dnevno 15 finskih kron s kavo, skupna ležišča pa 1 do 2,50 kron za osebo in noč. Vstopnice se bodo fiksirale po vzorcu Berlina.

Gornje podatke je dal — kakor smo omenili — g. Erik v. Frenckell na svojem predavanju v Stockholmu. Nekateri švedski listi opozarjajo na cene, zaradi katerih bi izostala pričakovana udeležba, če bi bile previsoke.

Inozemske tekme zadnje nedelje

V Angliji:

I. Liga: Birmingham — Everton 1:0; Bolton Wanderers — Blackpool 0:1; Charlton Athletic — Derby County 1:0; Chelsea — Sunderland 4:0; Leeds United — Brentford 3:2; Leicester City — Portsmouth 5:0; Liverpool — Arsenal 2:2; Manchester United — Wolverhampton 1:3; Middlesbrough — Huddersfield Town 4:1; Preston North End — Grimsby Town 1:1; Stoke City — Aston Villa 3:1.

II. Liga: Burnley — Swansea Town 1:1; Coventry City — Millwall 2:1; Luton Town — Westham United 1:2; Newcastle United — Fulham 2:1; Norwich City — Bury 3:1; Nottingham Forest — Blackburn Rovers 1:3; Plymouth Argyle — Tranmere Rovers 3:1; Sheffield United — Chesterfield 1:1; Southampton — Manchester City 1:2; Tottenham Hotspurs — Bradford 2:2; West Bromwich Albion — Sheffield Wednesday 5:1.

V Škotski:

Albion Rovers — Queen of the South 2:1; Arbroath — Hibernian 2:4; Clyde — Raith Rovers 2:3; Falkirk — Celtic 1:1; Hearts — Rangers 1:3; Kilmarnock — Hamilton 2:2; Motherwell — Ayr United 1:2; Partick Thistle — St. Mirren 3:0; Queens Park — Aberdeen 2:1; St. Johnstone — Third Lanark 4:0.

V Belgiji:

Anderlecht — O.L. Charleroi 0:2; Union St. Gilloise — Boom 2:1; La Gantoise — FC Bruges 0:0; Beerschot AC — Daring 5:0; Malines — Standard 8:3; Lieke — Antwerp 3:3; CS Bruges — White Star 4:0.

V Nemčiji:

Eintracht Frankfurt — Borussia 4:1; Kickers Offenbach — FSW Frankfurt 1:1; SV Waldhof — VfR Mannheim 1:2; Karlsruher FV — Phönix 1:0; Freiburger FC — VfB Mühlburg 3:0; Stuttgarter Kickers — VfB Stuttgart 3:1; Bayern München — 1860 München 0:0; Schwaben Augsburg — FC Nürnberg 2:2; SpVg Fürth — FC Schweinfurt 2:1. Dunajsko prvenstvo: Wacker Wien — Rapid 4:3; Amateure Steyr — Grazer Sportclub

Emona

»Slovenec« je dne 13. t. m. poročal, da so prišla pri kopanju temeljev za strojni zavod vseučilišča »prav čudovita odkritja na dan, ki bi utegnila biti pomembna za krajepis stare Emona. Odkopane, ki jih poročilo omenja, niso še nič posebnega, vsaj nič novega ne, ker je večina teh stvari že znana iz poprejšnjega raziskavanja po prof. dr. Valterju Smidu v letih 1909—1912. Da, celo zemljišče, kjer so prišle zdaj te najdbe spet na dan, je že dr. Smid preiskal. Prim. publikacijo Valter Smid, Emona, Dunaj 1914, zlasti str. 90 in nasl. ter str. 104 in nasl. s pripadajočimi ilustracijami in tablicami. — Nadalje pravi poročilo, da je obžalovati, da je bil muzej prepozno obveščen o teh najdbah. K temu bi bilo pripomniti, da bi se nikoli ne smelo čakati, da pride do slučajnih najdb. Dolžnost merodajnih faktorjev bi bila, da bi se koj v začetku zanimali za teren, ki bi prišel v poštev za staro Emona, ako je dotično zemljišče določeno za kako novo stavbo. Ko se namreč stavbino delo že začne, pač ni več časa za arheološko raziskavanje, ker bi se stavbino delo le zadrževalo, kar nobenemu podjetniku, pa tudi graditelju ne more biti všeč. Pravilo bi torej moralo biti, da se, ko se izve, da se bo na domnevno arheološko važnem zemljišču gradilo, je pričakovati, da krije ondi zemlja rimske starine, takoj prične raziskavanje. Denarna sredstva za tako znanstveno delo bi se morala že dobiti. Če se prav spominjam, so se na zemljišču, kjer stoji zdaj tiskarna »Merkur«, pri kopanju temeljev pokazali zanimivi ostanki rimskih stavb, celo polkrožna apsida z mozaičnim tlakom, pa se potrebno podrobnejše raziskavanje ni moglo izvršiti, da bi se zidarsko delo ne ustavilo.

Pol vagona jabolk ukradenih

Maribor, 16. novembra.

Nenavadna tatvina je bila izvršena v Račah. Zmanjkalo je iz skladišča v Bahlerjevi graščini pol vagona jabolk v vrednosti 17.000 din.

V ponedeljek je prišel k orožnikom v Račah trgovec s sadjem iz Splita Danilo Živkovič ter je prosil, da prepreči, da bi delavec trgovca Petka odpeljali tovorni avto, naložen z njegovimi jabolki. Orožniki so ugotovili, da je kupil Živkovič od trgovca Kuntnerja v Mariboru 8000 kg jabolk, ki jih je plačal po 3,50 din. Za ta jabolka mu je našel 20 letni posestniški sin Avgust Pajtljer srambo v Bahlerjevi graščini v Račah. Jabolka so v zabojih vložili v veliko sobo ter so vrata zaklenili z obočanko. Ko je prišel trgovec Živkovič po jabolka, je videl, da jih neki tuji delavec nalagajo na tovorni avto. Ošel je takoj po orožnike. Poizvedbe pri trgovcu Petku so dognale, da je prodal ta jabolka omenjenemu trgovcu posestniški sin Pajtljer Avgust po 2,75 din za kg. Petek je že odpeljal okrog 4000 kg jabolk, za katere je plačal Pajtljerju 9000 din. Za ostalo količino pa mu je vnaprej plačal 6000 din. Petek je ravnal v dobri veri, da so jabolka Pajtljerjeva last. Pri zaslišanju je potem mladi Pajtljer priznal svojo krivdo, dejal pa je, da je nujno potreboval denar za izplačilo kmetov, od katerih je kupil dva vagona krompirja. Ker ni mogel drugače priti do denarja, pa je prodal jabolka, ki jih je shranil Živkovič v Bahlerjevi graščini.

Murska Sobota

Murska Sobota dobi nov kino. V Sparijemem gradu bo občina preuredila nekdanji zimski vrt v kinematografsko dvorano. Adaptacijska dela, ki jih je prevzel stavbenik g. Stefan Sraka, napredujejo s polno paro. Nova dvorana za kino bo 26 metrov dolga in 8 m široka, visoka pa bo tudi čez 7 m. V njej bo prostora za 250 do 300 sedežev. S čelne strani gradu bo poseben vhod k blagajni in veliki čakalnici, od koder bodo vodile stopnice v dvorano. Če bo slo vse po sreči, bo novi kino odprt že o b. t.

Novi valjar na delu. Okrajni cestni odbor je kupil nov cestni valjar, ki je ta teden prvič stopil v akcijo. Prometno Slovensko ulico, po kateri se je v dežju prelivalo morje blata, so posuli na debelo z grobim rečnim gramozom, ki ga valjajo v trdno cestišče in ga bodo kasneje posuli še z drobnejšim in odpornejšim posipnim materialom. Pojav valjarja na oboških ulicah je zbudil razumljivo pozornost in upravičeno nado, da bodo za Slovensko ulico prišle pri preureditvi na vrsto še druge ulice.

2:0; Wiener Sportclub — Vienna 3:5; Austro Fiat — Austria 0:4.

V Franciji:

Antibes — Sete 0:2; Excelsior — Metz 3:1; Fribourg — Racing 1:1; Lens — Roubaix 3:1; Marseille — Cannes 0:1; Rouen — Lille 0:0; Fives — Le Havre 7:3.

V Italiji:

Novara — Torino 0:1; Milan — Lazio 3:0 (!); Liguria — Bologna 1:2 (!); Juventus — Livorno 2:1; Triestina — Bari 10:1; Lucchese — Genova 0:1; Modena — Ambrosiana 1:1; Roma — Napoli 2:2.

Na češkoslovaškem:

Victoria Zizkov — Sparta Praha 2:0 (!); Kladno — Liben 1:0; SK Plzen — Zidenice 2:1; Bata Zlín — Slavia Praha 2:0 (!); Ostrava — Nachod 2:1; Pardubice — Bratislava 1:0.

Na madžarskem:

Ferencváros — Kápest 4:1; Hungaria — Nemzeti 1:1; Bocsakay — Zugló 3:2; Szeged — Újpest 0:0.

Hašk v Ljubljani

V nedeljo se bo odigralo 11. kolo državnega prvenstva, v katerem čaka belo-zelene težka, obenem pa častna naloga. V goste prihaja Hašk, državni prvak, ki se je po zadnjih neuspehih preteklo nedeljo zopet pokazal v polni formi in prekinil sredi Belgrade neprestane zmage BSK-a. V Ljubljano prihaja Hašk komplet, v najmočnejši postavi in trdno odločen, da odnese obe točki. Tudi Ljubljana, ki je proti Sparti pokazala v prvem polčasu izredno igranje, je končno dobila stalno postavo ter bo gotovo enakovreden nasprotnik Haška. Tekma predstavlja brez dvoma višek nogometne sezone, ter bo ljubiteljem lepega nogometa gotovo žal, če ne pridejo v nedeljo na igrišče SK Ljubljane.

Angloži v Belgradu?

Kakor poročajo nekateri inozemski listi, se je angleška nogometna zveza odločila, da odigra 7. maja 1939 tekmo s Poljako v Varšavi, teden dni nato z Madžarsko v Budimpešti in nato bo nastopila angleška enajstorišča v Belgradu proti reprezentanci Jugoslavije. V tem primeru nikakor ne bi bilo potrebno, da bi morala naša zveza plačati Angležem 290.000 din odškodnine.

Gospodarsko premissljevanje iz Julijske krajine

Goriški krajevni mesečnik »Vita isontina« je v svoji novembrski številki objavil kratak, a zanimiv članek o gospodarskem razvoju goriške dežele od konca vojne do danes. Članek ima zaradi 20-letnice italijanske zasedbe slavnosten značaj ter je temu primerno pisan in kaže, kar je umetno, same dobre strani, samo luč. Slika, ki jo razgrinja časnikar, je taka: Ob zasedbi je bila dežela gospodarsko uničena. V zapadnem delu so bile porušene vse stavbe, poškodovane pa so bile tudi njive, sadno drevje in drugo. Treba je bilo vse začeti znova. Država je plačala 412.500.000 lir vojne škode. Tudi pozneje je prav po materinsko skrbela za goriško provinco. Po njeni skrbi se je obnovilo poljedelstvo, živinoreja (člankar pravi, da je bilo l. 1918 na Goriškem 23.614 glav živine; danes jih je 56.600; te številke je vzel iz seznamov občinskih davkov), zadržujočstvo, zlasti mlekarne, lesna industrija. Na novo so se osnovali elektrarne in cementna tovarna v Saloni. Javnih del se je izvršilo za 183 milijonov lir, od teh je šlo okoli 30 milijonov za vodovode, 47 milijonov za nove ceste in za popravilo starih. Za javna dela so prispevale občine, dežela in tudi država. Velike skrbi je bilo deležno tudi telefonsko omrežje. V teku prihodnjega leta bo imela telefon vsaka občina.

Vsaka medalja ima dve plet. Naj nam bo dovoljeno omeniti tudi nekaj sen, in sicer brez polemčnih namenov, samo zaradi popolne slike. Vsa vojna škoda je znašala več kot eno milijardo 200 milijonov lir. Država je namreč škodo cenila zelo nizko, zlasti pri zemljiških in sadovnjakih, ki so bili raztriti ter pokvarjeni s strupenimi plini. Na manjše zneske se država sploh ni ozirala. Poškodovanih je bilo 28.000 poslopij. Država je torej plačala samo del škode, vse drugo so morali nositi ljudje. Tudi izgube v denarju niso majhne. Ko so l. 1919 zamenjali krone v lire, je ostalo nezamenjanih skoraj 70 milijonov kron, ki so bile večinoma naložene preko meje. Avstrijskega vojnega posojila je bilo več kot sto milijonov kron, kar tudi ni majhna izkušnja. Po zabiti ne smemo na polome velikih bank. Jadranska banka je zaključila svoje poslovanje z izgubo 30 milijonov lir. Koliko so naši ljudje izgubili vlog pri polomih večjih italijanskih bank (Banca di sconto, Banca della Venezia Giulia), pa je sploh težko ugotoviti.

Posebno poglavje tvori zadružništvo. Še leta 1928 je bilo v vsej Julijski krajini 414 zadrug,

od teh 281 na Goriškem. Te zadruge so bile vključene v Zadrugnih zvezah v Trstu in Gorici. Obe zvezi pa sta bili v letih 1927 do 1930 stalno izpostavljene napadom in končno čisto brez potrebe uničeni. Danes dela samo še nekaj posojilnic in precej mlekarne. Vse drugo nekdanje cvetoče zadružništvo je na tleh.

In davki! Če govorijo s človekom z dežele, toži največ o davkih. Vsakdo pristavi: »Državni davki bi še bili, toda deželni in občinski, ti nas tlačijo.« Deželne in občinske doklade znašajo po 300 do 600 odstotkov državnega davka. Ta težka bremena se dajo deloma razlagati s tem, ker se je delokrog občin močno povečal. Hudo je tudi to, da je pri nas zemljiški dohodek odmerjen mnogo previsoko, dosti višje kot v starih pokrajinah kraljevstva. V Istri je vlada zaukazala revizijo davčnega katastra, v drugih pokrajinah bo pač ostalo pri starem. Tudi izterjavanje davkov ni primerno, ker je neizprošno. V zadnjih dvanajstih letih so davčne izterjalnice pri nas prodale na dražbi nad 7000 kmečkih posestev. Samo l. 1934 je bilo v Julijski krajini 1313 takih prisilnih dražb.

Mnogo je k težkemu položaju pripomoglo tudi nepremišljeno zadolževanje v prvih povojnih letih. Veliki italijanski kreditni zavodi so imeli tisti čas precej razpoložljivega denarja, ki ga je bilo treba kam naložiti. Posojilo se je takrat dobi hitro in lahko. Marsikateri kmet se je zadolžil brez prave potrebe. Ta ali oni si je res opomogel, večina pa se je opekla. Vrednost lire je namreč znatno zrasla, cena kmečkih pridelkov pa je temu primerno padla. Kdor je imel dolg, je s težavo plačeval; če ni mogel, je prišel na boben.

Težak je položaj vinogradništva. Iz države, kjer je bilo vinorodnih krajev malo, je Goriška prišla v državo, ki pridelala poleg Francije največ vina na svetu. Pred vojno se je hitro prodala vsaka količina vsakega vina, sedaj pa mora naše vino tekmovali z močnejšimi vrstami italijanskega vina iz starih pokrajin. Tudi odjemalcev je manj, ker ima Italija precej milijonov prebivalcev manj kot bivša Avstro-Ogrska.

To so nekatere rane, ki človeku silijo na misel, kadar bere slavnostne članke. Gotovo je težkega položaja v neki meri krivo ljudstvo samo, a odgovorne so predvsem razne od ljudske volje neodvisne sile, katere so naše gospodarstvo ovirale pri dosegu negospodarskih ciljev.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Cetrtek, 17. novembra: 12. Skladbe Musorgskega (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.20. Harmonika igra g. Voukan Ivan — 14. Napovedi — 15. Koncert Radijskega orkestra — 18.40. Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura — 19.50. Deset minut zabave — 20. Koncert pevskega jazz-kvarteta — 20.40. Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15. V plesnem ritmu (plošče).

Drugi programi:

Cetrtek, 17. novembra: Beograd-Zagreb: 20. Narodna pesni, 20.30. Violina, 21. Jugoslovanske pesmi, 21.30. Tamburice — Sarajeva: 19. Klavir, 19.30. Narodna glasba, 20. Kvintet — Forjara: 19. Zabavni koncert, 21. Igra, 22. Poljske skladbe — Trst-Milano: 21. Opereta »Graf luksemburški« — Rim-Bar: 21. Simfonični koncert — Dunaj: 18.30. Kmečka godba, 20.10. Pisan koncert, 21. Schmidtova II. simfonija, 22.30. Narodna in zabavna glasba — Berlin: 20.10. Plesna glasba, 21. Liszt in Čajkovski — Bratislava: 20.20. Opera »Orožar« — Lipsko: 20.30. Pravična igra »Janko in Metka« — Monakovo: 19.15. Operetna glasba, 21.10. Bachove skladbe — Bern: 21. Francoski koncert —

Krško

Po 11 letnem uspešnem delu nas je zapustil g. župnik Filipič Janez. Priročno se je poslovil od svojih župljanov v cerkvi, šoli in v prosvetni dvorani. Mnoga je molil za vse župljane, vsi so mu bili enako dragi, zato bo vsem ostal v prav lepem spominu. Imeli smo v njem vzornega duhovnika, ki ga bomo težko pogrešali. Župljanom iz Naklega na Gorenjskem, kamor je g. župnik premeščen, iskreno čestitamo. G. župniku pa želimo obilo božjega blagoslova na novem službenem mestu ter ga obenem prosimo, naj nas ne pozabi, ki smo mu bili zvesti in vdani. G. župnik! Bog plačaj in Bog živi!

Prevalje

V četrtek, dne 17. t. m. bo na Lečah v restavraciji Čop volivni ehod, na katerem bo govoril okrajni kandidat za Dravograd g. Karel Gajšek. Kat. prosv. društvo Prevalje uprizaro v nedeljo 20. novembra ob 3 popoldne v Kristanovi dvorani na Fari ljudsko dramo »Črna žena«.

Zahtevajte povsod naš list!

GIF BATERIJE GIF

DOBIVAJO SE ŽE V JUGOSLAVIJI

Izdelane po inozemskih patentih

brez kisline — brez salmijaka!

Največja napetost!

Neomejena trajnost shranjevanja!

Odlično si opomorejo (regenerirajo).

Vsak poslušalec radia jih mora preizkusiti.

Patenti najavljeni,

Proizvajali:

»KONTAKT« elektrotehniška tvornica ZAGREB.

ZAHVALA

VSEM, KI SO POČASTILI SPOMIN NAŠE DRAGE MAME, STARE MAME IN TAŠCE, GOSPE

MINKE PIRČEVE

NAM IZRAZILI SOŽALJE OB NJENI SMRTI IN JO SPREMILI K VEČNEMU POČITKU, NAŠA NAJTOPLEJŠA ZAHVALA. LJUBLJANA, 16. NOVEMBRA 1938.

ZALUJOČI

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; čestitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Službe iščejo

Blagajničarka
trgovsko naobražena, vešča pisarniških del, z lastnim pisalnim strojem, vzorne vzgoje, želj namestitev. Naslov v upr. »Slov.« pod šifro »Zmožna kavcije« št. 18000. (a)

Službodobe

Strojnika
sprejme parna žaga Martinec, Ljubljana, Prule 8.

Krojaškega pomočnika
mlajšega, takoj sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Krojač« št. 17992.

Auto-motor

Ugodno prodamo
tovorni avto in dobro ohranjeno ameriško peč. Vprašati: Ljubljana, Tyrseva c. 75, pri vrtarju. (f)

Prodamo

Nepremočljive hubertuse
dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Bršljane, oleandre
in juke v lesenih posodah poceni prodaja Sever & Komp., Ljubljana. (p)

Mreže za postelje
najceneje pri Andlovicu, zaloga pohištva, Komenskega ul. 34. (l)

Patent »Kraljica peč«
ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gorl ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Semenčič in drug., Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (l)

Kislo zelje, repo
in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavljiva po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavec, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (l)

Kopit in čevljar. strojev
večje količino, po zelo ugodni ceni, imam na prodaj. — Kupci naj se zglašijo osebno pri meni. Priporočila se Franc Rabič, trgovina usnja, Senčur pri Kranju. (l)

Padavica (epilepsija)

krči, živčne bolezni in pomanjkanje spanja. — Zanesljivi in najboljši uspehi so se dosegli z uporabo skozi trideset let preizkušenega

»Epilepsana«
Pobližnja navodila daje lekarna »Pister« č. 111.

Denar

Vloge
Zadružne gospod. banke kupimo najbolje. Ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Višina« 1674. (d)

Tihaga družabnika
z denarjem, kateri bi sodeloval pri proizvodnji in prodaji dobrih predmetov, po mestu, sprejemem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »273« 18002.

Posojilo
v gotovini ali vlogah z vknjižbo na prvo mesto, isčemo. Plačamo 8% obrest. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Posojilo« 1675. (d)

Jaz

moram biti v vsaki ročni torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno, da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namazati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabege vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

Pohištvo

Spalnice in jedilnice
kupite najugodnejše pri Andreju Kregar pri kolodvoru št. Vid - Vizmarje.

Kupimo

Železen štedilnik
rabljen, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Štedilnik« (k)

Omare za obleke
mize in stole - kupi ABC. Ljubljana, Medvedova c. št. 8, telefon 24-44 (po leg gor. kolodvora). (k)

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Posvetva

Več stavbnih parcel
naprodaj v bližini kolodvora št. Vid - Vizmarje. Pojasnila: Vizmarje 59.

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno naobraženi posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Occasion
Krasna vila (dvorec), z dvema stanovanjema, 15 minut od centra Maribora, luksuzno opremljena, z najmodernejšim komfortom: kopalnica, plin, centralna kurjava, velik vrt, garaže, veliki prostori in delavnice z industrijsko strujo, zaradi seilitve na prodaj izpod vrednostne cene za 595 tisoč dinarjev. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Occasion« št. 17676. (p)

Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!

Pod polovično ceno!

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Zivljenje sv. Gabriela	din 10.—	sedaj skupno samo
Sv. čistost	din 5.—	din 15.—
Samec: Za naše male	din 8.—	
Valec: Roka božja	din 10.—	
Turšč: Izgubljeni raj	din 10.—	
Sardenko: Dekliške pesmi	din 18.—	
Schorsch: Spoved malih grehov	din 25.—	sedaj skupno samo
Potočnik: Dobri pastir, I. del	din 38.—	din 50.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del	din 40.—	
Potočnik: Dobri pastir, III. del	din 40.—	
Teraš: Za visokim ciljem	din 24.—	sedaj skupno samo
Teraš: Pri studencih zdravja in moči	din 24.—	din 30.—
Teraš: Po stezah resnične popolnosti	din 24.—	
Vole: Otroci, I. del	din 25.—	sedaj skupno samo
Vole: Otroci, II. del	din 24.—	din 20.—
Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig, skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo		din 200.—

Kdor pa kupi v naši trgovini vsaj za din 50.— blaga, dobi krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra, ljubljena mati, tašča in svakinja, gospa

Frančiška vd. Klančar že vd. Bobek

dne 16. novembra, po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo dne 17. novembra ob 16.30 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo brala v petek, 18. t. m., ob 10 dopoldne v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Polhov Gradec, Ljubljana, Maribor, dne 16. nov. 1938.

Marija Česnik roj. Bobek, hči; Ivan Česnik, zet; Mihael Bobek, svak — in ostalo sorodstvo.

Ilse von Stach:

45

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

»Brata sta ga našla v Rimu,« pravi prior, »kjer se mudi še danes, če sem prav poučen, kot prijatelj in svetovalec kardinala Caraffe, ki ga je torej potegnil iz njegovega veselja nad samoto in ga izročil službi za skupnost. Ta je, moj Benjamin, h kateremu moraš tudi ti nemudoma nameriti korak, ko prideš v Rim, da se pokažeš kot očisteneč duhovnik.«

Benjamin je med govorom in odgovorom pa želji srca klečal pred priorjem, zdaj se pa dvigne na noge in pravi, ko da burno duška prevzetemu čustvu:

»Ali je kaj čudovitejšega kakor sprememba človeškega srca? Pravkar v vseh vseh poželenj meša se čuti nenadoma in skoraj proti volji osvojenost, — celo greh sam se spreobrača k nepremagljivi sili, da se odpove in zvežem to časno življenje z večnim . . .«

»Kar elikaš, ne imenuj čudež in se ne vneмай, Benjamin,« pravi lahko prior, »imenuj to milost in molili.«

»Moj oče,« vzklikne Benjamin v rahlo tišino, ki je edilila priorjevih besedah, »dajte mi dovoljenje, da grem v — Rim!«

»Dovoljenje in sprememba,« odvrne prior, »zdaj potuj zopet kot moj varovanec in brat Felice bo tvoj tovariš.«

Brat Felice se je nekaj upiral priorjevi misli, da bi spremljal Benjamin v Rim.

Felice je bil mehka, občutljiva duša, ki se tudi z rastočimi leti ni hotela utrditi. Svoje prvo potovanje si je ohranil v zmedenem spominu. Umetnine, ki jih je videl, so mu zbudile željo, da bi se pri kakem mojstru naučil slikanja in modeliranja, s čimer se je vadi v Vogheri kot z otroško igrac,

in ostal v središču sveta; toda verske skušnjave, ki so ga napadle v večnem mestu, so se razpasle in udušile v njem ta gon narave tako zelo, da je moral sam pri sebi zbežati pred blestečimi slikami Rima v brezbarvno celico v Vogheri. Tam je zdaj slikal — za tisti čas zaostal za stoletje — nežne Madone v vrtil polnih rož in ljubke anjele v spodbudo bratov in tiho okraši stop samostanske cerkve s skromnimi ornamentami. Tako je živel v miru s svojo naravo in v miru z Bogom in sklenil, da bo poslal v nevarnost dušni mir samo na izrecen priorjev ukaz. Če ni šlo za verski in navedeni red, je zahteval prior le nerad strogo pokorščino od bratov, rajši je šel očetoški za njihovi notranjimi stezami. Tudi Feliceve ugovore je voljno poslušal, dasi ni razumel, da bi mogel svetli Rim škoditi duši katoliškega kristjana. Zato je izvolil Ambrogio, naj spremlja Benjamin na potovanju, ker je hotel sinu svojega srca pridružiti brata, ki pozna Rim.

Medtem je pa izbral najvišji vseh predstojnikov reda brata Ambrogio za neko drugo potovanje in tako uničil Feliceva in priorjeva premišljevanja.

Brat Ambrogio se je vsakokrat le malo pripravil na potovanja, na to zadnje je moral pa dolgo in skrbno pripravljati. Nekega dne se je vrnil z mrzlico s samaritsanske poti, se ulegel skoraj brez zavesti in ostal od te ure zdaj v postelji zdaj v hiši. Zbolel je neozdravljivo. Skrite bolečine so mu počasi razkraljevale kri in življenje.

Večkrat so se bratje zmotili in zaupali dobrih trenutkov in rastočemu poletju, toda medtem so se menjavali meseci, ne da bi brat Ambrogio ozdravel. Tudi Felice se ni zgubil upanja, da bo šel oni namesto njega z Benjaminom v Rim.

Ze se je barvala listje, ko se je Ambrogiovo stanje poslabšalo in je pokrila zgodnja senca bližnje smrti samostan v Vogheri. Bolj tiho kot navadno so lazili menihi po hodniku, če so smuknili po ozkih polžastih stopnicah v obednico in se sprehajali v času oddiha v križnem hodniku.

Ambrogio je ležal vedno brez tožbe in morda tudi brez bolečin s široko odprtimi očmi v postelji. Na čelu so se mu brale nezemske misli a Kristusovem odrešenju človeškega rodu od grenke smrti. Bratje so se spodbujali nad videzno že povečanim obrazom, on se je pa spodbujal nad krščanskimi priorjevimi besedami, ki mu jih je tolažeče govoril ob večernem mraku. Nekaj bratov je takrat klečel molilo in premišljevalo ob postelji, na koncu nje je pa stal prior in gledal v Ambrogio ali zahajajoče sonce, ki je pozdravljalo v okno.

Poln slutnje je zašel neki predzimbki dan za topoli in murvami ko je rekel prior zamaknjenemu Ambrogio:

»Kako prav si smatral, brat Ambrogio, zemske reči za nič; minljive so; so že minile.«

In kako prav si storil, kaj te je že lahko zadela stiska, da si poklical velikega Zdravnika za vse pogreške, ki te edini reši pred smrtjo.

Glej, kako nežno te je vodil Bog, brat Ambrogio! Zgodaj ti je podaril vero kot znanost srca; tako si bil erčen in brez dialektike prepričan. Milostno ti je podelil pokorščino do vsega spoznanja cerkve, — dobrina, ki si se je mogli oprijeti veliki svetniki šele v breznju obupa, ko se je zrušila stavba njihovega nauka in so morali priznati: Nikdar se ne bi pokoril razum, če ne bi sam sodil, da je pokorščina v božjih stvareh nujnost, dolžnost in tolažba.«

Med klečečimi menihi v celici je bil tudi Benjamin, ki je z ganično dušo sprejel vase besede »vojega priorja in mirno slovesnost te smrtne ure.« Tako si, brat Ambrogio, nadaljuje prior, »že začetek svojega življenja izročil Bogu, njegov nadaljnji potek in iztek. Da zdaj te je ovirala telesna od navijanja užitka, ko je človek združen s Stvarnikom. Zdal se je pa pripravljati k zadnjemu potetu in, ah, četudi bi želela, se ne bo hotela tvoja neumrljiva duša, ki se s perutmi že dotika vrat večnosti, vrniti znova v umrljivo odelo. Ker je čist, Bogu enak duh, moj Ambrogio, bo mogla sa-

ma v naročju troedinega Boga najti mir in blaženost.«

Pri tem se je obrnil prior Baltazar od zahajajoče zvezde k umirajočemu menihu. Ko je zapazil, da se je nagnil tudi njegov dan, je stopil k drugemu koncu postelje in liubeznivo zatnil Ambrogio cči.

★

Ko so vrnili bratje iz Voghere medlo truplo zemlji in so padle prve grude na pokrivajoči prt, se je raztrgala Benjaminova potrpežljivost, ki si jo je med Ambrogiovo boleznijo etkal kot mrežo okrog nemirnega srca. Zapovedovalno je zaklical Felicu, naj se nemudoma opremi za na pot v Rim.

Kakor je očetoški odpustil prior duhovna sinova, tako nebratovski sta potovala Felice in Benjamin.

Felice je leno zaustavljal korak in od prenočišča do prenočišča našel novih vzrokov za odlaganje, Benjamin je pa okušal muko notranjega gona, toda bil je vprežen s počasnežem k istemu vozu. Često se je z ginljivostjo spominjal nespremenjene prijaznosti očeta Juana na potovanju iz Wittenberga v Zenevo, ko je on odnehal, oni pa hitel. A kako je mogel izkazovati Benjamin tovarišu enako krotkost, kot jo je njemu samemu meril oče Juan? Saj ni pogledal kot oni razumljivo in potrpežljivo v tiho dušo spremljevalčev, ko si je hotel šele izvojevati delež v cerkvi in njenih službah, preden je mogel tudi do nasprotnikov vršiti njene najbolj nežne čednosti: potrpežljivost, dobrohotnost, prijaznost.

Slepa za radosti sta hodila potnika po blaženih italijanskih poljanah, — Felice z obupnim sklepom, da se bo eredi bleka in sijaja obračal od sveta in nepremično gledal na Kristusovo postavo, da si ohrani pobožnost srca; Benjamin z enim dnevno znova nevidnim namenom pred očmi: Rim z godbo besed v hrepenečih ušesih; ego te solvo.

Amerikanska selitev v Petanjcih

Velik mlin ob Muri prepeljali na valjih na drugo mesto

Slatina Radenci, 15. novembra. Največja zanimivost v pričetku gradnje velikega mostu čez Muro pri Petanjcih je bila ameriška selitev mlina, ki je bil na poti novi gradnji. Na levi obali Mure je pred leti mlinar Franc Sap postavil svojo stavbo za mlin. Po navadi so mlini na Muri postavljeni kar v strugo na močnih čolnih in splavih, tako da se z dvigom vode dvigne tudi mlin. Sapov mlin pa je zgrajen na suhem, do 10 metrov ven iz struge. V vodi so samo lopatasta kolesa, ki jih precej deroča voda poganja in obrača, da se z njimi vrtijo tudi vzvodi, ki služijo za pogon mlinskih kamnov.

Začudil se je podjetni mlinar in debelo pogledal moše od gradbenega podjetja »Slograda«, ko so mu rekli, da mora mlin prebiti, ker bodo na njegovem mestu postavili temelje novemu mostu. Se bolj pa se je začudil, ko so mu rekli, da bodo mlin kar enostavno prepeljali na drug kraj in da ga ne bo treba podirati. Neverjetno! Kaj takega človek lahko doživi samo v Ameriki, deželi vseh močih in nemogočih čudežev.

No, če v Ameriki lahko selijo in prevažajo cele palače in nebotičnike, bodo v Petanjcih tudi takle mlin lahko spravili na drugo mesto. Delovodja gradbenega podjetja »Slograda« g. Klenovica ima že prakso v takih rečeh, saj je že nekajkrat prevzel podobne selitve. Tudi tu ni bilo težko najti prave rešitve. Visoko leseno stavbo mlina so najprej dvignili od tal na gladke valje. Da je bila stavba lažja, so razkrili streho, stroji pa so ostali kar v mlinu. Odstranili so tudi železne vzvode, ki so vezali stroje z mlinskimi kolesi na vodi. Tako je stavba, oproščena vseh ovir in olajšana, čakala na »prevoz« na novo mesto, ki so ji ga določili kakih 25 metrov niže ob strugi Mure.

Ko so odstranili prvotne temelje mlina in izgladili raven v smeri premikanja, so vklenili stav-

bo v škripčevje. šestnajst mož je potegnilo debelo vrvi in mlin se je premaknil z mesta. Počasi, centimeter za centimetrom je drsela stavba po gladkih valjih naprej. Napor ni bil majhen in 16 mož je imelo ves dan težek posel, da so potegnili mlin 10 m od njegovega prvotnega prostora. Stavba je kljub potresom pri selitvi ostala popolnoma nepoškodovana.

Prihodnji dan so spet nadaljevali z delom, ki je slo po sreči izpod rok. Ves dan so prihajali ljudje iz vse okolice gledat pristno ameriško selitev. Prihiti so malone vsi zdraviliški gosti iz Slatine Radenci in celo iz Gornje Radgone in po cele ure vztrajali pri tej znameniti selitvi Sapovega mlina.

Zanimivo delo je bilo kronano s popolnim uspehom. Mlin so erčno prepeljali na izravnan ploček med strugo in cesto, mu podložili trden temelj in odstranili valje, ki so služili kot kolesa pri tej počasni in kočljivi vožnji. Stavba je spet dobila prejšnjo streho. Na Muri so namestili lopatasta mlinska kolesa in četrti dan so se spet zavrteli kamni in pričeli tretji pšenico za novo peko. Vsi so bili veseli, da se je delo tako lepo posrečilo, mlinar pa je bil ponosen, da je bil njegov mlin nekaj dni predmet tolike pozornosti.

Poleg velikega Sapovega mlina so preselili še manjši mlin, ki plava v strugi Mure. S tem ni bilo toliko sitnosti. Kar po vrveh so ga spustili 20 metrov niže in niti strojev niso ustavili. Med kratko »vožnjo« so veselo ropotali svoj enakovredni klip-klap, in ga nadaljevali tudi še potem, ko so mlin pritrdili na novem prostoru.

Tako sta se v Petanjcih umaknila dva mlina pred silo prodirajoče tehnike, ki zahteva prosto pot, da pripravi temelje novemu mostu, ki bo zvezal Slovensko Krajino z ostalo Slovenijo.

Nove ljudske šole v škofjeloškem okraju

Pred dobrima 2 letoma ustanovljeni novi škofjeloški okraj, ki je bil do tedaj zlasti v oziru šolskih poslopij med zadnjimi, sedaj prav naglo napreduje. V Jugoslaviji je bila do osamosvojitve na tem ozemlju sezidana le nova šola v Škofji Loki. Lansko leto pa so v tem okraju začeli graditi kar 3 nove šole po lepih in cenenih načrtih kr. banske uprave. Projektiral je vse inž. Navinšek. Ti novi hrami prosvete se sedaj prav slovesno odvijajo.

Nova ljudska šola v Retačah.

Tako je bila 30. oktobra t. l. nad vse slovesno blagoslovljena nova štirirazrednica v Retačah pri Škofji Loki. Poleg skromne enorazrednice je zrasel nov šolski dom poln lepote in zdravja. Je to moderna, opremljena šola, ki ima svoj vodovod ter električno razsvetljavo. Prostori so razen samskih etanovanj idealni. Prostorna stavba je veljala z vsem inventarjem nekaj nad 500.000 din. Ljudstvo je ponosno na svojo vzorno novo šolo, pa je lahko tudi hvaležno oblastem za lepe podpore in vsem onim, ki so z nesebičnim delom izpolnili 20 letne želje.

Preteklo nedeljo pa je bila na romantičnem, 862 m visokem Črnem vrhu nad Polhovim gradcem blagoslovljena nova trirazrednica. Trinadstropna, spodaj s kamenom, zgornj z lesom obložena stavba se lepo prilega prekrasni okolici. Po ravninah in dolinah se je vlačila megla, tu gori pa je z redko lepoto obsevalo jesensko sonce bližnje in daljne vršace, ki so tonili v meglenem morju. Nova šola se je kot velik kristal svetila nad novo cesto, ki drzno vodi v 12 km oddaljeni Polhov gradec.

V zgodnjih popoldanskih urah se je razvil dolg eprevod v prostorno na hribu stoječo župna cerkev sv. Lenarta. Domači g. župnik Dovč Ivan je v iskrenih besedah razložil velik pomen dobre šole in izročil novo šolo varstvu Srca Jezusovega. Po petih litanijskih je ljudstvo v lepem redu odšlo pred novo šolo, kjer je zastopnike oblasti in vse ostale udeležence pozdravil domači župan g. Košir Franc. G. bana je zastopal banov. šol. nadzornik g. Jeglič Milko, kateremu je mala županova Albinca izročila za pozdrav šopek rož. To drugo letošnjo blagoslovitev nove šole v okraju je počel tudi okrajni načelnik g. Kaki. Tehnični oddelek ban. uprave je zastopal g. inž. Navinšek, okrajno prosvetno upravo pa okrajni šol. nadzornik g. Kržišnik Ivan. Častno mesto med oddelčniki je zavzemal tudi član banskega sveta g. Lovro Planina. Novo šolska poslopje je blagoslovil dekan in kanonik g. Mrak ob asistenci domačega župnika in župnika g. Struklja iz Polhovega gradca. G. župan se je toplo zahvalil vsem, ki so pri-

Nova ljudska šola na Črnem vrhu.

pomogli siromašni občini z 20.000 din davčno osnovo sezidati ta novi dom. Nova šola se je zidala predvsem iz podpor države in banovine in s kulukom domačinov. Veljala je nekaj nad 350.000 din. Za novo šolo sta se prav posebno zavzela član banovinskega sveta g. L. Planina in okrajni šol. nadzornik g. Kržišnik.

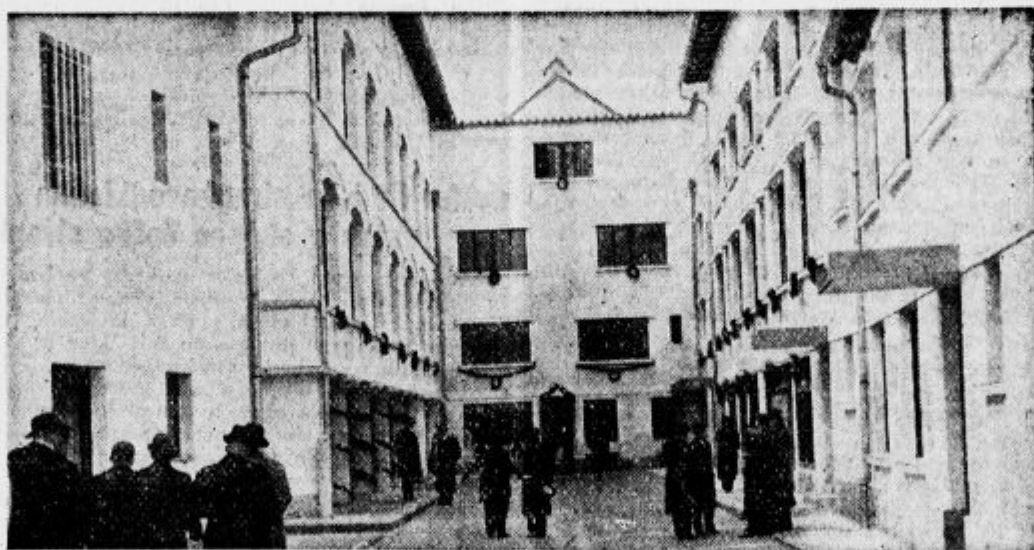
Nato je zelo primerno govorila domača učiteljica gđ. Iva Lomškova, ki je z veliko odločnostjo nadaljevala končna dela pri novi šoli za svoja sestra in kateri se je zahvaliti za lepo slovesnost. Prošila je za še eno učno moč za pomoč k 170 otrokom, katere poučujeta ona in g. župnik. Banski šolski nadzornik je posvetil lepe besede mladini, učitelstvu in staršem. Sodeloval je tudi lepo ubran šolski mladinski zbor pod vodstvom svoje učiteljice in pa domači cerkveni pevski zbor. Izvrstno podana deklaracija učenke Kržišnikove je orosila marsikatero oko.

Številni mlaji in zastave so vsej slavnosti dali veličastno lice. Krepka četa slovenskih fantov v krojih je prenesla v novo šolo novo blagoslovljeni kip Srca Jezusovega.

Prihodnji mesec bo blagoslovljena nova 3 razredna šola v Sovodnem. Za drugo leto pa se obetajo kar tri nove ljudske šole v okraju.

Prav je, da se bo mogel ta obmejni okraj ponasati z modernimi novimi šolami, ki bodo vsakemu v dokaz, da tu prebiva zvest rod Slovencev, željnih izobrazbe.

Mestni dom v Tržiču

Dvorišče mestnega doma v Tržiču. Na levi so jetniški prostori. Zada na isti strani je tržnica, na desni pa so lokali.

Novi mestni dom v Tržiču je tako po svoji zunanosti, kakor tudi notranji ureditvi izredno posrečen zgled, kaj se da napraviti iz stare tovarne, če so vsi prizadeti res na mestu. Tržič, ki je tako stisnjen v ozko dolino, nima mnogo stavbinih prostorov in je zaradi tega sedanja rešitev prezidave tem bolj pomembna. Gre pa za izvedbo lepega načrta največja zasluga sedanji občinski upravi z županom g. Majersičem na čelu, da se je uresničil načrt, ki bo omogočil tudi tako nujno tlakovanje glavnega trga. Mestni dom ima namreč prvo tržnico v Sloveniji in se bodo zaradi tega stojnice, ki so bile doslej vedno na glavnem trgu, umaknile v Mestni dom in na njegovo dvorišče. Mestni dom je bil prezidan iz stare tovarne za čevlje, ki jo je kupila tržiška občina v septembru 1936 za 800.000 din od tovarne Mally-Demberger. Na traktu, ki gleda na glavni trg, sta priključena pravokotno dva velika trakta, ki segata skoraj do strme doline Bistrice. Na tej veliki in razsežni parceli je bila postavljena tovarna, ki je bila zgrajena tako, da so v tovarniških traktih bile velikanke dvorane ena nad drugo. Prezidava teh dvoran se je po res uspešnem načrtu projektanta inž. Valentince izvrstno posrečila, in danes dvonadstropni stavbi skoraj ni videti, da je bila to nekdanja tovarna z velikanimi železnimi okni. Gradbena dela prezidave so se začela letos v marcu ter so stala okrog 800.000 din. Kako velika so bila prava dela, najbolje dokazuje nekaj števil. Pri prezidavi so zgradili 1430 kub. metrov zidov in porabili 1300 kub. metrov gramoza, peska in mivke, nad 280.000 kosov opeke, 7 vagonov žganega apna in 14 in pol vagona cimenta. Kako mnogo je samo pri teh gradbenih delih zaslužilo delavstvo, dokazuje dejstvo, da je bilo za to zgrad-

bo potrebnih 65.000 delavskih ur, nadalje 32.000 zidarskih ur in 4700 tesarskih ur. Z delom voznikov vred presega celokupne ure dela sto tisoč delovnih ur, kar je izredno velika številka. Z vso opremo, ki je sodobna in lična, bo stal res veliki Mestni dom okrog 3 milijone dinarjev. Za njegovo zgradbo je najela občina posojilo v višini 2 in pol milijona dinarjev pri SUZOR-ju v Zagrebu. Kljub temu, da je tako posojilo razmeroma precejšno breme, bo občina to z lahkoto prebolela, saj je v Tržiču predpisana ena od najnižjih občinskih doličlad v Sloveniji. Velika predilniška industrija, ki je po globokem prepričanju domačinov prava krušna mati, pa je tudi lepo prispevala k zgradbi Mestnega doma, saj je darovala občini v ta namen 200.000 din.

Mestni dom ima v traktu ob glavnem trgu v pritličju 4 trgovske lokale, v prvem nadstropju pa reprezentativne občinske prostore in lične občinske urade. Prav tako je v prvem nadstropju pisarna žandarmerijske postaje. V drugem nadstropju je krasno stanovanje s petimi sobami in stanovanje z dvema sobama. V levem dvoriščnem traktu so v pritličju stanovanja na dvorišču 4 trgovski lokali ter stanovanje hišnika. Ker bo dvorišče javna tržnica, je bilo zgrajeno tudi sodobno urejeno javno stranišče. V prvem nadstropju so uradni prostori in ekspozitura OUZD in davčne uprave ter trisobna stanovanja in enosobna stanovanja. V drugem nadstropju pa so 4 trisobna stanovanja. V desnem dvoriščnem traktu je v pritličju javna tržnica z vsemi potrebnimi skladišči ter dvosobno stanovanje za sodnega ječarja. V prvem nadstropju so lični uradni prostori okrajnega sodišča ter stanovanje orožniškega komandirja, kakor tudi kuhinja za orož-

Nikar ne žalujte...

temveč zahtevajte, da Vam dajo drugo mlo, ki Vam nudi čisto kopel v penah, ki Vas osvežuje in pomlaja; to pa samo terpentinsko mlo »Oven«. Perite nas s terpentinskim mlo »Oven«, ki nam daje prijeten svež vonj.

OVEN
terpentinovo mlo

Sedanji in bodoči celjski kolodvor

Celje, 16. novembra.

Celje je križišče dveh, odnosno treh železniških prog. Leži ob glavni progi Dunaj—Maribor—Ljubljana—Trst, ki je bila dograjena do Celja v letu 1845, do Ljubljane pa leta 1849. Stranska državna proga Celje—Velenje, ki veže z mestom Savinjsko in Šaleško dolino, se je začela graditi leta 1890 ter je bila pozneje s podaljšanjem do Dravograda zvezana s progo Maribor—Franzenfeste. Tretja je lokalna proga Grobelno—Rogatec, ki se priključi na glavno progo sicer izven mesta, vendar usmerja znaten del prometa iz gornje doline Sotle v Celje. Kolodvor z zelo živahnim osebnim in velikim tovarnim prometom ima prav dobro lego na vzhodnem koncu celjske ravnine, tako da tudi v daljni bodočnosti ne bo oviral razvoja mesta Celja. Znatno prometno zapreko pa tvori že danes proga državne železnice Celja—Dravograd, ki zelo ovira pravilen razvoj mesta in redno zvezo med notranjim mestom in Gaborjem. Po vsej verjetnosti se bo v bližnji bodočnosti zvezala ta proga preko Zadrebke doline ali preko Črnega grabna s kamniško in eventualno z gorenjsko progo, s čimer bo postala savinjska proga zaradi povečanega prometa še večja ovira v razvoju mesta.

Misliti bi treba na cestno zvezo notranjega mesta v smeri Maribor z nadvozom čez progo ter eventualno na direktni priključek na glavno progo v smeri Maribora v obliki trikotne zvezde.

Z razvojem mesta bo nastala potreba po lokalni postaji ob savinjski železnici v bližini premostitve potoka Ložnice v Medlogu. Sedanji tovarni kolodvor, ki se nahaja na skrajnem južnem koncu postaje, bi bil laže dostopen, če bi se prestavil na severno stran, kar bi pa bilo z ozirom na že zazidano območje Aškerčeve ulice težko izvedljivo. Za razširjenje kolodvorskih naprav je rezervirati ves teren med sedanjo glavno progo od postajnega poslopja do železniškega mostu čez Voglajno in potokov, kakor tudi zemljišče, ki se bo pridobilo pri regulaciji Savinje na ovinku pri Celju. Zelo pomankljiva je cestna zveza notranjega mesta z Zavodno in z ostalimi kraji, kakor tudi v smeri Teharje—Rogaška Slatina, katero tvori edino 6 m širok in 3,20 m visok podvoz pod železniško postajo, ki ima še ta nedostatek, da bi pri eventualni poplavi odrezal vzhodni del mesta od središča. Zveza čez Breg v smeri Laško ima edini začasn most — lesen — čez Savinjo, ki je že v skrajno slabem stanju. Zato je nujno potrebna gradnja definitivnega mostu, ki je po regulacijskih načrtih določen v trasi Kolenčeva ulica—Breg.

Sedaj teče železniška proga od kolodvora premi črti čez dva mostova čez Savinjo in tovarni kolodvor nima možnosti razvika, ker se sedanji osem železniških tirov do mostu zmanjša na dva normalna tira. Zaradi tega kolodvor ne ustreza zahtevam industrijskega in tovarnega prometa v Celju. Po načrtu, ki ga je izdelala železniška direkcija in ki je predložen v odobritev ministru za promet v Belgradu, zavijejo tiri še pred klančino v blagem loku na levo ter se osem tirov tovarnega kolodvora podaljša za svojih 200 m na nasipu, ki ga bodo naredili z regulacijo Savinje preko sedanje stare struge Savinje in ob levem bregu bodoče Savinje.

Približno v sredini sedanje struge Savinje je nameravan pod progo železniški podvoz, s čimer bo omogočena zveza od novega betonskega mostu skozi podvoz čez Zanggarjevo zemljišče preko novega mostu čez Voglajno, kar bo dalo dobro zvezo s Cesto na grad. Ta nova cesta bo 8 m široka. Slika se bo torej popolnoma spremenila in dala temu predelu novo lepše lice. Cesta od Aškerčeve ulice se bo podaljšala v ravni črti do novega betonskega mostu in bo široka 12 m. To bo vse, kakor važno za avtomobilski promet, ki je v Celju precejšen, ker se bo ves promet, ki gre sedaj skozi mesto po velikih ovinkih in čez slab in lesen most, čez katerega je mogoč prevoz samo z ene strani, usmeril lahko po tej novi cesti.

Sedanja celjska postaja, zlasti peron, že davno ne zadošča velikemu prometu v Celju. Tako je zlasti ob sobotah, praznikih in tudi celo ob delavniških peron na celjski postaji čisto do zadnjega kotička poln in se morajo potniki prerivati in stiskati. Ob 4 popoldne in zvečer, ko čakajo potniki in številni šolarji na vlake iz Maribora, Ljubljane in Velenja, je na celjskem peronu prava gneča. Pred prihodom teh vlakov se prerivajo skozi gnečo potnikov še vozovi poštne ambulanice. Ze lansko leto smo spregovorili o zelo ponesrečenem izhodu na celjski postaji. Vlaki, ki pripeljejo na celjsko postajo, se ustavljajo daleč od izhoda in tako morajo mnogi potniki s težko prtljago z nasprotnega konca do izhoda na drugem koncu. Pri izhodu, kjer pri vsakem vlaku čaka veliko število ljudi na svoje, ni nobene stebre in tako mora obštevno stati mnogokrat na dežju.

Celjski kolodvor pa bi se dal z majhnimi finančnimi sredstvi tako urediti, da bi se povečal peron, odpravili pa tudi nedostatki glede izhoda in poštne ambulanice. Sedanji prostori, kjer so železniške uradne pisarne, naj bi se odstranili in pomaknili za toliko nazaj, da bi se v premi črti za precejšno dolžino razširil celjski peron. Gradnja novega prizidka celjskega kolodvora bi veljala približno 100.000 din. Izhod bi se nato preložil na sredino postaje, tja, kjer so sedanji prostori tovarnega prometa. Ti prostori pa bi se po možnosti namestili na kakem drugem prostoru. Prav tako naj bi se odpravila vožnja vozov poštne ambulanice po peronu. Prostori za poštno ambulanco naj bi se namestili kje drugje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Lep praznik na Studencu pri Sevnici

Na Studencu nad Sevnico so v nedeljo, 13. novembra obhajali 60-letnico svoje šole. Za ta dan so učitelji pripravili lepo in prirčno slavnost. Začela se je ob 9 jutraj v župni cerkvi s sveto mašo za vse pokojne učitelje, veroučitelje, učence in učenke. Udeležila se je je vsa šolska mladina z učitelstvom in vsa fara. Med mašo je pel moški zbor tako lepo, da redko slišim kaj takega. Odkar službuje na Studencu g. upravitelj Slapar, se je zbor čudovito ubral. Fantje iz okolice, stopite kakšno nedeljo gori, pojdite se učiti! Po končani maši so bile molitve za umrle na pokopališču. Nato je upravitelj g. Slapar med govorom položil rože v spomin, zbor je zapel dve žalostinki. S pokopališča so odšli vsi v preprosto, a nad vse okusno okrašeno šolsko poslopje. Na šolskem odru se je mladina z vso ljubkostjo vživela v besedo, pesem in gib in s tem dokazala, da zmore vse, četudi je visoko gori na Studencu — samo če je v dobrih rokah. Gospodična učiteljica Vera Slaparjeva je v kratkem, a živo zajetem govoru, povedala zgodovino učilne zidane in vseh njenih delavcev. Predočila je tudi staršem naloge in potrebe današnje šole. Gospodična Vera je resna in marljiva delavka in to dobro razume. Popoldne ob 3 se je proslava ponovila za tuje. In res je teh prišlo mnogo. Tovariši iz bližnjih in daljnih škol in prijatelji prosvete so napolnili šolo do kraja. Kdo pa ne pozna in ne ceni dela brata in sestre Slapar, gđ. Faganelove in Erjavčeve? Veselimo se uspeha, ki so ga želi, Studencanom pa od srca čestitamo, da je Bog dal njihovim otrokom take vzgojitelje!

nike. Prav tam so tudi še sodni in občinski zapori. V drugem nadstropju pa so 4 tri-, odnosno štirisobna stanovanja.

Vsa zgradba je opremljena sodobno in imajo skoraj vsa stanovanja tudi kopalnice. Ječe so zgrajene tako, da so prav gotovo doslej najlepše v Sloveniji. Vsa stavba je podkletena in so v kletih drvarnice in skladišča za vse številne stranke, ki bodo stanovale v Mestnem domu, v katerem je 15 zasebnih stanovanj. Med temi je še troje samskih stanovanj ob stopnišču v tretje nadstropje desnega trakta, odnosno njegovo podstrešje. V stavbi bosta tudi še dve javni pralnici in dve sušilnici za perilo. Ker je na nasprotnem bregu Bistrice stavbna parcela, na kateri bo občina zgradila novo ljudsko šolo, bodo v prihodnjih letih zgradili čez Bistrico most, ki bo vezal tržnico s šolo na nasprotnem bregu, s čimer bo Mestni dom postal osrednja zgradba vsega Tržiča, čeprav je že danes najljepša in najbolj sodobno urejena zgradba.

Kaj pravite?

G. urednik! Vaš list se je že večkrat boril za čisto slovensko, za odpravo vseh nepotrebnih tujk, kljub temu pa imamo v Ljubljani namesto prehodov še vedno »pasaze«. Ne bi rekli, če bi francoska »pasage« označila kaj več kakor slovenski »prehod«, pa je pomen obeh besed popolnoma isti. Ali je s temi tujkami ustrezno ljudstvo? Gotovo ne. Saj večina ne zna francosko. Kako naj potem razume take spatenke? V Zagrebu je več in lepših prehodov kakor v Ljubljani, vendar niti enkrat nisem videl ne v časopisih, ne v drugih tiskanih oglaših nikakršnih »pasaze«, marveč vedno domače hrvatske izraze.

Ali torej ne bi bilo dobro, če izginejo za vselej vse »pasaze« in ostanemo pri slovenskih »prehodih«?

Nepreklicno samo še danes in jutri!
Disneyjeva
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Snegulčica

Ne zamudite tega
sporeda! Telefon 22-21
KINO UNION

Koledar

Četrtek, 17. novembra: Gregorij Čudodelnik, škof; Saloma, devica.

Petek, 18. novembra: Odon, opat; Roman, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Frančiška vd. Klančar. Pokopali jo bodo danes ob pol 5. polnoči. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Za okrajnega agrarnega referenta okrajnega načelstva v Mrkonjičgradu (vrbska banov.) je imenovan gosp. inž. Lado Jerše, naš rojak iz Ptujja.

— Iz banovinske službe. Ravnatelj banovinske kmetijske šole v Rakičanu inž. Mikuš Franc je napredoval za ravnatelja v IV/1 polož. skupino. Banovinski višji agrarni pristav pri komisiji za agrarne operacije v Ljubljani inž. Pire Alfonz je napredoval v VI. polož. skupino. Za veterinarskega pristava v VIII. polož. skupini je postavljen banov. urad. pripravnik Krobelj Srečko pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Za uradniškega pripravnika pri banovinski bolnišnici v Celju je postavljen absolvirani pravnik Frece Franc. — Premiščeni so bili: Banovinski tehnični višji pristav inž. Burger Jože od tehničnega razdelka okrajnega načelstva v Celju h kraljevski banški upravi v Ljubljani. Banovinski uradniški pripravnik Markič Franc od okrajnega načelstva v Laškem k okrajnemu načelstvu v Celju. Pavlić Josip od banške uprave v Ljubljani k okrajnemu cestnemu odboru v Ljubljani in Zužek Pius od okrajnega cestnega odbora v Črnomlju h kraljevski banški upravi v Ljubljani. Banovinski cestni nadzorniki: Mlinar Anton od okrajnega cestnega odbora v Litiji k okrajnemu cestnemu odboru v Ptuj, Horvat Jožef od okrajnega cestnega odbora v Ljutomeru k okrajnemu cestnemu odboru v Murski Soboti in Bižalji Emil od okrajnega cestnega odbora v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu cestnemu odboru v Kamniku. Tajnika okrajnega cestnega odbora Smrke Franc od cestnega odbora v Litiji k banški upravi v Ljubljani za arhivskega uradnika in Rupnik Rudolf od cestnega odbora v Ljubljani k cestnemu odboru v Litiji. Banovinska tehnika Kalin Marijan od okrajnega cestnega odbora v Šmarju pri Jelšah k okrajnemu cestnemu odboru v Litiji in Uhl Florian od okrajnega cestnega odbora v Gornjem gradu k okrajnemu cestnemu odboru v Črnomlju. Banovinska zvanika Blasin Roman, v. d. tajnika pri okrajnem cestnem odboru v Novem mestu, za banovinskega cestnega nadzornika pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru, in Golja Franc od banške uprave v Ljubljani k okrajnemu cestnemu odboru v Šmarju pri Jelšah kot v. d. banovinskega cestnega nadzornika.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Obvezen spored proslave 20 letnice našega zedinjenja. Odbor Prosvetne zveze je na svoji seji 8. novembra sklenil, da mora vsako prosvetno društvo praznovati zedinjenje 1. decembra. Spored slavnostne akademije je sledeč: 1. Jože Vovk: Prebujenje (zborna deklamacija). 2. Slavnostni govor: Slovenci in Jugoslovanci. 3. Državna himna. 4. S. Gregorčič: Naš narodni dom (zborna deklamacija). 5. Simbolične vaje (fantovskega ozroma deklisnega krožka). 6. Hej Slovenci. Društva, ki imajo na razpolago pevske zbornice ali društvene godbe, izpolnijo spored še s primernimi skladbami. Za dramatične nastope naj se porabi tvarina, ki je priobčena v zadnji številki »Ljudskega odra«.

Kino Sloga

telefon 27-30

Ob 16., 19. in 21. uri

IGNAC

— Izredna brzovlaka Belgrad-Jesenice ostane. Na podlagi odloka glavnega ravnateljstva državnih železnice bosta na progi Belgrad-Jesenice vozila še naprej redno do konca veljavnosti voznega reda, to je do 14. maja 1939, izredna vlaka št. 10 in 9. Vlaka št. 10, ki odhaja iz Belgrada ob 20.25, ima zelo ugodno zvezo na Zidanem mostu za Maribor, a v Ljubljani za Kamnik. Na Jesenicah pa ima ta vlak zvezo s Planico, kamor pride ob 10.39 in v Bledom, kamor pride ob 9.57, ter Bohinjsko Bistrico, kamor pride ob 10.25. Prav tako ima v obratni smeri vlak št. 9 ugodne zveze z vlakom iz Planice, Bohinjske Bistrice in v Bleda. Ti vlaki nudijo turistom, zlasti pa pozimi smučarjem, ugodnost, da zgodaj pridejo, a se pozno zvečer morejo vrniti. Oba vlaka imata večje številno razpoložljivih prostorov prvega, drugega in tretjega razreda, a poleg tega tudi spalni voz.

— Boljša cesta na Kápele. Od Slatine Radencev, kjer zdaj gradijo veliki most čez Muro, vodi dobra banovinska cesta čez 300 m visoko Kápele proti Mariboru. V skrbni za izboljšanje prometa je okr. cestni odbor takoj pri izhodu iz Radencev preložil dva ovinka in izpeljal cesto v ravni smeri mimo hiš. Oba ovinka sta bila kaj nevarna ob

živahnem prometu, ker sta bila ostra in sredi med hišami in gospodarskimi poslopi. K izboljšanju prometa bi mnogo pripomogla ublažitev klancev na Kápele, kar bi bilo pa zvezano s prevelikimi stroški. Zaradi premostitve Mure med Slatino Radenci in Petanji se bo promet po tej banovinski cesti znatno povečal, zato bo vendar treba nekaj ukreniti za ublažitev strmine na teh klancih.

— Spomlad v jeseni. Iz Št. Lovrenca na Dolenjskem, 14. nov. Kako ugodno in toplo jesen imamo letos, nam spričujejo spomladne evetice, ki zdaj cveto. Dne 31. okt. sem utrgal zrelo jagodo in videl več cvetov. Danes pa sem utrgal dve cvetovi trobentici in videl več popkov trobentice. Dne 20. okt. je poročal »Slovenec« med drugim tudi, da prodajajo Dalmatince na trgu tudi zelen grah, kakor spomladi. Naj pripomnim k temu, da raste in cvete grah tudi še pri nas na neki njeni nad Prapretami in da sem ga jedel oktobra meseca kake štirikrat, novembra pa tudi

že dvakrat, in sicer 5. in 10. novembra. Jagode pa cveto tudi še zdaj, sredi novembra. — J. S. — Ministrstvo vojske potrebuje deset zdravnikov in pet lekarnarjev ter dvajset diplomiranih inženirjev. Sprejemni pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista str. 1705 do 1710, ki je interesentom na vpogled pri pristojnih vojnih okr. in na vseh orožniških postajah.

— Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi; nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Na poskušajte z nepreizkušeni preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37.

— Izlet v Trst in Gorico priredi Putnik v dne 26. in 27. t. m. Prijave do ponedeljka, dne 21. t. m. v vseh biljetarnah Putnika.

— Lovci in turisti! Hubertus za plašče, nepremočljivo blago za vetrne jopice, loden za obleke v vseh barvah in kvaliteta: Manufakturna trgovina Janko Česnik, Ljubljana, Lingarjeva. — Nove pridige. Nebo in zemlja — nedeljske pridige, spisal Srečko Gregor, Gorica 1938. Knjiga ima 176 strani in stane 32 din. Pisatelj nam je že znan po svojem zadnjem delu (govorih za Marijine družbe — Per Mariam ad Jesum), ki je izšlo lani leto, pa je že razprodano. Pričujoča zbirka obsega nedeljske cerkvene govore od 1. adventne nedelje do vštete 24. nedelje po binkošti. Vsi govori so kratki, jedrnat in za naše razmere porabni, in razlagajo evangelij dotične nedelje. Ker nam v slovensčini še vedno primanjkuje porabnih cerkvenih govorov za nedelje cetega leta, moramo to delo prav toplo priporočati. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni.

Volitve pozimi — LUTZ-pečil! Tovarna: Ljubljana VII. Telefon 32-52.

— Vreme. Evropa: Oblačno in megleno vreme z dežjem tu in tam. Vpliv tega zraka se občuti na severnem delu Balkanskega polotoka, kjer je oblako, megleno in nekoliko toplejše vreme. Jasno vreme v območju Sredozemskega morja, na vzhodnem in južnem delu Balkana. Ciklon nad severno Evropo je prišel nad Rusijo. Zaradi tega je onemogočen prihod hladnih zračnih mas s severa v področje Balkana in vzhodne Evrope. — Jugoslavija: Prevladuje oblako in megleno vreme. Sibe mraz je bil v sredini države in v južnih krajih. Najnižja toplota: Užice — 6, najvišja Ercegovci + 16 stop. — Napoved za danes: Pretežno oblako in megleno vreme na severni polovici države; vedno na ostalih delih. Toplota se ne bo dosti spremenila.

— V »Službenem listu« kr. banske uprave dravske banovine od 16. t. m. je objavljena sprememba in dopolnitev k spremembi uredbe o načinu pobiranja, izročanja in uporabljanja takse, pobrane v korist državnih in banovinskih gledališč, kakor tudi o določitvi okrožij teh gledališč. — Pojasnilo določbe točke 3. § 19. finančnega zakona za leto 1938/39, glede takšnih kaznivih dejanj. — Odločba o oprostitvi propagandnega materiala za obisk razstav in sejmov in pogodbenih državah od uvozne carine. — Pravilnik o sestavi in delovanju krajevnih občinskih turističnih odborov (Koto) na območju dravske banovine in — Popravek v razglasu državnega odbora o volitvah in predsednikih volivnih odborov.

Ljubljana

1 Pastoralna konferenca duhovščine mesta Ljubljane 22., 23. in 30. novembra, vsakokrat ob 3 popoldne v škofiškem duhovskem semenišču.

1 V kraljestvu Dolomitor bo ponovno popeljal g. prof. Janko Mlakar ljubitelje gora, in sicer v petek 18. novembra ob 20 v beli dvorani hotela Union. Pri zadnjem predavanju je moralo namreč veliko udeležencev oditi, ker niso dobili prostora, zato se na splošno željo ta večer ponovi. Vljudno vabimo cenj. občinstvo, da se udeleži lepega skioptičnega predavanja, ki odkriva krasote te alpejske skupine. Predprodaja vstopnic: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7.

1 Srebrni jubilej. Danes obhaja v krogu svoje družine višji pisarniški predstojnik ljubljanskega okrajnega sodišča g. Ciril Lavrič a svojo sooprogo go. Nežko roj. Maležič, srebrni jubilej, od

Odlična vojaška burka z znamenitim francoskim komikom Fernandelom. Čarobna gasba, divne pesmi, smeh in krehot od početka do kraja!

kar sta sklenila zakonsko zvezo. Jubilantu, našemu dolgoletnemu naročniku, ki uživa med Ljubljancem zaradi svoje prijazne uslužnosti največje spoštovanje, kakor tudi njegovi go. soprog, iskreno čestitamo z željo, da jima Bog da v zdravju dočakati tudi zlati jubilej.

1 Dom uslužbencev Pošne hranilnice. Vse prostor, kjer je stala nekoč neokusna konjušnica na Bleiweisovi cesti, je sedaj ograjen, v njem pa že pridno kopelje delavci temelje za bodočo stanovanjsko palačo uradnikov in uslužbencev Pošne hranilnice. Ti uradniki so si pred leti osnovali lastno združbo prav v ta namen, da si zgradi svoj dom po možnosti v bližini uradne palače. Po dolgem iskanju so našli to konjušnico ter jo odkupili od prejšnjih lastnikov, skoraj samih Nemcev. Palača bo ob ugodnem vremenu že čez zimo pod streho. Novo poslopje bo nov dokaz vztrajnosti in varčnosti našega malega človeka, ki si pomaga s svojo žilavostjo in združeno idejo, obenem pa pomenja napredek slovenske posesti v našem mestu.

1 Izgoni. Na jesen in proti zimi se redno sleherno leto zateče v naše mesto vse polno tujih potepuhov, zlasti pa z juga. Med temi so tudi

mali posestniki iz Bosne ali Hrvatske, ki hočejo prezimiti v Ljubljani, tu naberačiji kakšen denar ali morda najti delo in priložnostni zaslužek, spomladi pa se dati izgnati domov, seveda brezplačno. Policija pa je tem računom napravila konec. Stalno so namreč na dnevnem redu racije in sleherni dan roma na jug, pa tudi v razne slovenske kraje vsaj po 10 izgnancev, ki čez zimo nimajo česa iskati v Ljubljani.

1 Brivski pomočniki imajo danes ob 8 zvečer v salonu Pintar na Miklošičevi cesti strokovni tečaj. Sprejemajo brezplačne modele za vodno in železno ondulacijo. Tečaji so vsak ponedeljek in četrtek.

1 Razdrapan klance, t. j. pot, ki pelje ob koncu Indusove (prej Pollakove) tovarne navzdol proti Ljubljani, je za pešca zaradi grapatega cestišča, zlasti ponoči, nevaren in bi bil potreben, da ga čimprej z drobnimi kockami še pred zimo tlačkajo, kakor so že vse ostale steze proti Ljubljani.

1 Cene bukovim drvom so te dni narasle na 95 in 98 din za kubični meter, a jih obenem tudi že primanjkuje.

1 Nov asfaltni hodnik. Pretekli teden so prejšnji pešeni hodnik ob Hiralničnem zidu od mrtvašnice pa do samostana oo. lazaristov asfaltilali.

1 Zgornji del Ilirske ulice je dobil te dni nekaj zelo potrebne oplešave. Hišo (bivšo gostilno) na levem oglu ceste so zidarji popolnoma renovirali in izvršili obenem na njej nekaj adaptacijskih del.

Gledališče

Drama. Četrtek, 17. nov.: »Car Fjodor. Red Četrtek. Petek, 18. nov. ob 15: »Izailjena ženitev, ljubezen zdravnik. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. Sobota, 19. nov. »Žene na Niskavurijuc. Izven. Znižane cene. Nedelja, 20. nov. ob 15: »Labodkac. Izven. Ob 20: »Trideset sekund ljubezni. Izven.

Opera. Četrtek, 17. nov.: »Poljube. Red A. Petek, 18. nov.: Zaprt. Sobota, 19. nov.: »Kapljičce za ljubezen. Izven. Znižane cene. Nedelja, 20. nov. ob 15: »Gejšac. Izven. Znižane cene. Ob 20: »Aidac. Gostuje ga. Ljubica Karena. Izven. Znižane cene.

Predavanja

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo v soboto, dne 19. nov. svoje drugo predavanje. — Predaval bo g. univ. doc. dr. Stanko Gogala o temi: Svoboda-sproščeno. — Vabljeni vsi. Vstop prost!

Sestanki

Fantovski odsek Sv. Peter ima drevi ob 8 svoj redni sestanek s predavanjem direktorja I. Dolenca. Udeležba za vse člane strogo obvezna.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramar, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Ataturk na mrtvaškem odru

Carigrad, 16. novembra. AA. DNB: Posmrtni ostanki Kemala Ataturka so bili danes položeni na oder v kronski dvorani palače Dolme Bagce. Častno stražo ob krsti imajo štirje častniki z golimi sabljami in v paradni uniformi. Za krsto gori šest velikih plamenic, ki simbolizirajo šest pušic, ki so znak republikanske ljudske stranke, katero je ustanovil Ataturk. Vse dvorane je okrašena z lovorjem in venci ter zastavami v črno-belih državnih barvah. Pred in za krsto ležita venca novega predsednika turške republike Izmeta Inenija. Ob 10 popoldne se je začel mimohod. Prvi so korakali mimo krste generali in častniki carigradske garnizije, visoki uradniki, tuji konzularni zbor, ter združenja in organizacije. Popoldne pa so pustili korakati mimo krste meščane. To bo trajalo do petka popolnoči.

Češka ljudska stranka odklonila vstop v skupno češko stranko

K današnjemu sestanku češkega parlamenta so se skušale češke politične stranke na novo grupirati. Češka ljudska stranka je imela pred skupnim nastopom še posebno sejo, kjer je sklenila, da ne bo sodelovala v eno češko nacionalno stranko ter sklenila ohraniti samostojnost z motivacijo, da enotna stranka ne odgovarja njihovemu temelju, ki je strogo verski. Vendar pa je pripravljena s to stranko sodelovati. Tako bodo zdaj v češkem parlamentu nastopile kot kaže sledeče stranke: fuzionirana češka nacionalna stranka, narodna delavska stranka, češka ljudska stranka, slovaška ljudska stranka, v kateri so združene vse slovaške stranke, komunistična stranka, nemška narodno-socialistična stranka, kolikor jo je ostalo od nekdanje eudetske nemške stranke. Gajdova fašistična stranka ter nemški socialni demokratje. Dasi je komunistični stranki prepovedano delovanje, bodo poslanci le nastopili, ker se niso pretekli njihovi mandati. Po daljši izjavi predsednika vlade generala Sirovega bo prišla na vrsto ustava in zakon v slovaški avtonomiji, ki je edina točka tega dnevnega reda.

Najmlajša hčerka italijanskega kralja zaročena z burbonskim princem

Rim, 16. novembra. TG. Uradno potrjuje, da se je najmlajša hčerka italijanskega kralja Marija Savojska zaročila s princem Louisom Bourbon-Parmskim. Princeza Marija je sedaj stara 24 let in je sestra italijanskega prestolonaslednika princa Umberta, bolgarske kraljice, kneginje Mafalde Heške in grofice Calvi di Bergamo. Princ Louis Bourbon-Parmski je star 39 let in brat nekdanje avstrijske cesarice Zite, princev Siksta in Xaverja ter vladujočega kneza Luksemburškega.

Spremembe v poljski diplomaciji

Varšava, 16. novembra. TG. V zunanjem ministrstvu pripravljajo obsežne spremembe v diplomatski službi, ki bodo zajele nekaj vidnih poljskih poslancev. Sedanji pomočnik zunanjega ministrstva grof Szembek bo premečen za veleposlanika v Vatikan, na njegovo mesto kot pomočnik v zunanjem ministrstvu pa pride bivši poslanik v Romuniji Arciszewski, ki ima največje zasluge za poljsko-romunsko zavezništvo. Sedanji poljski poslanik v Pragi Papee bo imenovan za veleposlanika v Moskvi, v Prago pa pride sedanji načelnik vzhodnoevropskega oddelka v zunanjem ministrstvu Kobilanski.

TRGOVCI!

IZ REDNA PRILIKA V
KOČEVJU
NA GLAVNEM TRGU
2-NADSTROPNA VOGALNA
HIŠA
S KRASNIM TRGOVSKIM
LOKALOM

na prodajali v najem. Lokal je že instaliran za

MANUFAKTURA

ali slične stroke, zakar je radi maloštevilne konkurence zelo ugoden

Vprašajte: IRMGARD GÖDERER

LJUBLJANA, BLEIWEISOVA C. 48/p. desno

Jesenice

Velik shod JRZ za ves gorenjski kot bo v nedeljo, dne 27. novembra, na Jesenicah. Napovedan je med drugim minister dr. Dragiša Cvetkovič. Zaupniki JRZ so po vsem okraju že obveščeni in se tudi že živahno pripravljajo.

Kranj

II. proseltni večer bo v petek, 18. novembra, v Ljudskem domu ob 8. zvečer. Predaval bo gosp. p. Zakrajšek iz Ljubljane o temi »Naša kri v tujini«.

Ukradeni plašč je zamenjal z novim ženskim plaščem. V nedeljo zvečer je bilo v Bučarjevi slaščiarni več ljudi. Ko je hotela neka gospa s Klančarjevim plaščem, je opazila, da ji je nekdo odnesel njen popolnoma nov zimski plašč. Tatvino je povedala zvečer gospe Bučarjeve g. Pavečiču, ki je takoj dognal, da je neki možki vzel njen plašč, pustil pa je možki zimski suknjič. Po nasvetu gospe Pavečiča je šla dotična gospa v njegovem spremstvu na kranjsko postajo, kjer je kmalu videla, da nosi njen plašč neki fant. Stopila je k njemu in zahtevala, da ji vrne plašč, kar je ta tudi storil. G. Pavečič pa ga je prijel in mu svetoval, naj mirno gre z njim. Ujeti plitček ni hotel na železniški postaji delati senzacija in je mirno sledil g. Pavečiču. Ker je vedel, da ga g. Pavečič hoče odpeljati na orožniško postajo, mu je med potjo ušel in skočil k Bučarju po suknjič. Toda tukaj so z napetostjo pričakovali, kako se bo zaveda s plaščem uredila in so tatu prišli ter ga odvedli na orožniško postajo. Pri zaslišanju ni hotel povedati pravega imena, toda orožniki so končno le zvedeli za njegovo pravo ime. Zvedeli so tudi, da je bil tudi zimski suknjič, ki ga je pustil v Bučarjevi slaščiarni, ukraden v neki ljubljanski slaščiarni.

»Sovjetsko zavezništvo«

Pod tem naslovom objavlja vaticansko glasilo »Osservatore Romano« dne 14. novembra daljši članek, v katerem opisuje neuspeh vsake zunanje politike, ki je računala s »sovjetskim zavezništvom«. »Sovjetska zavezništva« tako piše list, »so se izkazala brez vsake stvarne vrednosti. Toda niso samo brez vsake koristi, ampak so celo škodljiva za vse tiste, ki nanje računajo, kajti še vedno so si države, ki so simpatizirale s Sovjeti, nakopale sovraštvo protikomunističnih sil. Toda to še ni vse. Sovjetska zavezništva so nekoristna tudi s stališča sovjetske vojaške sile. Zadnja evropska kriza je zadostno pokazala, da moč sovjetske Rusije ni tista, kot jo je moskovska vlada razbojnala. Če govorimo o tem, da je sovjetska Rusija doprinesla svoje k evropskemu miru, moramo reči, da za to nima zaslug morda zmernost sovjetske diplomacije, marveč nezadostnost vojaške opreme sovjetske rdeče vojske. Negotovost, ki danes vlada glede vojaške moči sovjetske Rusije in nezaupanje, ki je nastalo posebno po zadnji evropski krizi, bo povzročilo, da se bodo mednarodna prijateljstva, ki jih je sovjetska diplomacija že itak zrahljala, še bolj omlačila. Prav lahko je danes predvideti splošno spremembo vseh mednarodnih sporazumov, s pomočjo katerih je komunizem skušal pognati korenine po raznih evropskih državah.«

Balkanska turistična konferenca

Atene, 16. nov. AA. Atenska agencija: Javno mnenje pripisuje velik pomen balkanski turistični konferenci, ki se je večeraj začela v Atenah. Casopisje z navdušenjem piše o govoru, ki ga je ob začetku konference imel državni podtajnik za tisk in turizem Nikoludis in v katerem je naglasil, da je visoki cilj mednarodnega turizma prav tisti, za katerim teže tudi države balkanskega sporazuma. Ta cilj je v tem, da pride do čim popolnejšega medsebojnega spoznavanja med štirimi balkanskimi narodi, in sicer s skupnim in neposrednim stikom. Na ta način naš cilj dobiva prvovrstni pomen na moralnem polju. Listi tudi poudarjajo govor turškega zastopnika Burhana Sanuza, ki se je toplo zahvalil Nikoludisu za njegov govor in ki je tudi naglasil velik pomen turizma med balkanskimi državami. Kakor piše časopisje, bo konferenca trajala teden dni.

Drobne novice

Rim, 16. novembra. AA. Stefani: Decembra bo v Italiji objavljena prva knjiga novega državljanskega zakonika. Objava bo zvezana s posebnimi svečanostmi, z ozirom na nove zakone, v katerih se uvaja nova fašistična etika do posameznika, do družine in do plemena.

Varšava, 16. nov. AA. Havas: Razširili so se glasovi, da bo noč pri spela holandska princeza Juliana v Ivno blizu Poznania na Poljskem, in sicer na posestvo grofov Djelzinskih, dobrih prijateljev princa Bernharda, ki je prispel tja že večeraj.

Praga, 16. nov. I. Pisemska cenzura, ki je bila pred nekaj tedni uvedena, je zopet po uradni odredbi odpravljena.

London, 16. nov. I. Nek socialistični poslanec je vprašal ministrskega predsednika Chamberlaina v parlamentu, ali morda ne namerava vlada odstopiti Tanganyke Nemčiji (Tanganyka je nekdanja nemška Vzhodna Afrika). Na to vprašanje je ministrski predsednik kratko odgovoril: »Ne!«

Rim, 16. nov. AA. CTK.: Olomuški nadškof dr. Prečan in škof v Kraljevem Hradcu dr. Pikar sta snovi prispela v Rim.

London, 16. novembra. c. Jutri bo podpisana trgovinska pogodba med Anglijo in USA. Nova pogodba bo stopila v veljavo 1. januarja 1939.

Helsinki, 16. nov. AA. DNB. Danes je odstopil predsednik vlade Holsti. Holsti bo zavzel svoje prejšnje mesto poslanika v Zenevi in Bernu. Njegov naslednik bo bržkone dosedanji trgovinski minister prof. Vojoma.